

TRIPTIH

(Vam rečem cela trilogija)

1977, 1988, 1996

Mndrejc Puved

Oktober 2022

Namesto uvoda

Bom še sam poizkusil.

Namreč tisto, kar mi gre fejest na jetra, ker jih kar nekaj napišejo dva ali tri štorije, katere se prepletajo. Ali imajo kaj rezona je že druga zgodba in s tistim se sploh ne ukvarjam, ampak samo z formo.

Sem že pisal. Meni gre fejest na jetra, kadar ni čitljivih razlik med različnimi zgodbami. Pa ne ker nič ne razumem. No, tudi, a tisto je potem tudi že ena druga zgodba. Namreč, tudi če je samo ena in še ta kratka in jedrnata, mi potem nekateri očitajo:

“Nč ne štelaš!”

Tako da sploh ni o tem. Ne, samo to, se bom potrudil in vsako zgodbo v svoji barvi ali celo črkovni vrsti nastavlil. Če bi slučajno kdaj koga pičilo in bi hotel prebrati eno od zgodb še enkrat. To se je namreč meni precej krat zgodilo. Me je ena od zgodb precej prevzela in sem potem poizkusil ponovno prebrati, pa je nisem, ali pa zelo redko, ker nekateri pač ne označijo poglavij in tekst preskakuje od tam do tu, tako da tam med branjem že nekaj časa čitaš, štekaš tako ali tako nič, a se ti vse eno čudno zdi, kaj se dogaja. Pa je samo napačen odstavek, od tistega kar si se namenil.

In to me precej jezi.

Zdej.

To je tko.

Seveda se na zobe ne mečem in lase pulim, a se mi le fržmaga, kva da teži, butasti avtor, al pa avtorca, da se mi ne bi kera napihovala da punce pa čist drgač. Glede tega ni razlik. Če je zatežen je zatežen, ne glede na spolnost. Al pa fajna, spet nima veze.

Eto, in tko se sedaj trudim sestaviti tri zgodbe v eno pripoved. Sploh ni lahko, ker si zraven še predstavljam, da naj bi se dopolnjevale. Kako je sicer sila diskutabilno, a tule bom navrgel po duhu, pa kar koli naj bi to pomenilo, namreč vse ostalo, ali pa vsaj večina ostalega, pa zares nima skupne veze.

Ok. V vseh zgodbah sem bil zraven, zato jih tudi pripovedujem, koliko sem imel pa vpliva, bo pa vsak bralec sam določil.

Ne v smislu, realij, saj tako in tako ne bo vse povedano. Samo ta fajne, ali pa vsaj ne zatežene. Vsaj direktno ne. Tisto spustim, pozabim, se ne zavedam in take. Menda smo vsi taki. To so že ker bolj pametni razdirali.

Ja, je fejest diskutabilno kaj je skupni imenovalec vseh treh zgodb.

Po drugi strani je pa več kot očitno, vse tri se dogajajo tik pred koncem. Tik pred koncem različnih obdobj. Takrat, ko se svet že po svoje vrti, tebi se pa še zgodi nekaj omembe vrednega. Potem pa ne več kaj bi s tistim. Ali je bilo sploh prisotno, pač glede na ostale dogodke, ali je pa samo nekaj nestvarnega in ni omembe vredno.

Zdej.

To zadnje sigurno. Ni omembe vredno.

Potem pa na drugi strani.

Mogoč pa je?

Kapaveš?

.....

Prva je zgodba zadnjih mesecev srednje šole daljnega leta 1977.

Druga je leto preden sem v tujino odšel daljnega leta 1988.

Tretja so pa zadnji dnevi v Helsinkih leta 1996.

Vsako od teh let ima tudi v širšem kontekstu težo. (fakti so nanizani na koncu)

Najbolj pomembno

1977: Magna purga

1988: Aretacija J.J.

1990: Mi 3je* prišli v Helsinki.

1996: En Šved je šel s piciklom iz Švedske do Nepala, pičil na Mont Everest
(Čumulungmo) brez kisika ali pomoči, pol pa še dam, a mu je na pol poti guma počla
in je moral odnehati.

Mi 3 je*

Jest, Dorž in Mixajlo.

01 Romana je bila ...

V resnici se je ne bi pokazalo, verjetno, kva pa več, čudna so pota življenja, če se ne bi motala takrat, na tisti ekskurziji v kočevski Rog, okoli Mojce, katero sem takrat velikokrat slikal. Sedeli smo za mizami, takimi dolgimi, so verjetno bile mišljene, za široke ljudske množice, katere prihajajo, počastit spomin, na herojične čase [NOB](#) (Narodno osvobodilne borbe (za tiste ki slučajno ne vedo, in teh je vse več, (a ni čudno, so bili časi ko je bilo vsem več ali manj jasno, vsaj spraševali niso veliko na to temo, čim prej mimo, pol pa na pir in fuzbal), da so to bili časi med drugo svetovno vojno in spomin naj bi se vršil za ta fajne padle v tej vojni, ne za une na drugi [strani](#), kateri so pa vse eno imeli tudi svojo osebno štorijo, (tisto, vsak ima mamo katero pogreša in le ta žaluje za prezgodaj padlim, ne glede na stran), a pustimo tisto stati za kakšne druge čase, kar sem hotel, je da se v tistih časih ni na glas omenjalo unih na drugi strani, ampak samo na naši, in zatorej jih ni bilo kateri ne bi vedeli kaj se gredo)), tako da sem z teleobjektivom 200mm, za čez cesto smo mu takrat rekli, lovil preko vse dolžine mize, ene 6m, lahko tudi manj, a se v resnici ne spomnim, [Mojco](#), tako super-fino-fajn gorsko rožo, v katero smo bili takrat vsi zaljubljeni, ali pa vsej večina.

Seveda ni bila sama, a tistemu nisem posvečal pozornosti, zato pa toliko bolj njej in lej ga zlomka, velika večina posnetega filma je bila več kot uspešna, tako da je bilo potem zares težko iz vseh tistih 40* posnetkov narediti izbor, ta fajnih. Ker pa nisem izbiral samo kok je dobra mačka, ampak tudi kompozicijo in osvetlitev, se je pa potem pri razvitih fotografijah, vse sem naredil na a4 format, kar je za fotko kar nekaj, takrat so se fotke razvijale v formatu razglednice 4x manjše, izkazalo, da je okoli Mojce še nekaj zanimivih.

In eto jo.

[Romana](#) je bila potem na fotki, skor boljš kot Mojca. To sicer ne, ker je imela Mojca le dodatno obravnavo, a če je ne bi prej poznal, pa ne vem če ne bi bil raje v Romano.

40*

Filmi so takrat imeli uradno 36 posnetkov, od katerih je bila polovica neuporabnih, ker ni vsak imel [svetlomera](#). Nekaj časa so se celo posebej nosili, ena taka mala napravica, večinoma obešena okoli vratu, s tistim si potem moral do zelenega objekta in tam izmeriti svetlobo, kar pa ni vedno delovalo, še posebno če je bila kera tečna in te je že takrat nahrulila.

A sem hotel o številu posnetkov na [filmu](#).

Mi ta ohrni, al pa racionalni smo znali izkoristiti inflacijo, katero nam je zrihtal [Ante](#) in smo filme kupovali na metre. Se mi zdi da je bilo 50 metrov na rolci. Sicer lahko pogledam, ker tiste škatlice sedaj uporabljam za vijake, a so v kleti, tja se mi pa trenutno ne ljubi, sploh pa sploh ni tako važno.

Važno je, da smo sami navijali filme, to se pa počne u črni nočki in tudi pod slučajno ni bilo možno vedeti koliko posnetkov bo. Sigurno pa več kot 36, to pa ni debate. Velikokrat jih je bilo okoli 40, lahko tudi več. Veliko več ne, ker se je pri preveč pritiska tvorila statična elektrika na špulci in

posledično posebni efekt strele na posnetku. Če bi lahko kontroliral celo zanimivo, al kaj ko je po Murfitu, strela vedno tam kjer je nočeš in so se zato toliko bolj trudili, da ja nebi preveč filma navil.

01 "Ja kva pa je to?"

Sem poizkušal duhovičiti, v resnici me ni niti zanimalo, kaj riše, a je prav dražestno izgledala in sem zato nastavljal, v pričakovanju,

»kva težiš,

kva te pa to briga,

sploh kdo pa si,«

da si upaš ogovarjat pol bogove, če pa to ne, pa vsaj lepotice iz modnih pist, tam bi lahko nastopala, lih tako je izgledala.

Pa je nastavila s prav umirjeno razlago in to na dolgo in široko, tako da mi ni ostalo drugega kakor da se podredim in poslušam, potem pa še dodam, kako arhitekti na to gledamo, ker krajinarji imajo precej drugačno percepcijo, pa makar imeli celo nekaj predmetov skupnih.

Vendar kje je že tisto, sedaj smo v realiah, tako rekoč na nasprotnih bregovih.

Ne res.

Sedaj ko smo začeli z realnim življenjem, tisto prej so bile ene vrste sanje, pa makar takrat mislili, u, kako je pa to zares, a ni imelo veze s tu in sedaj, ampak samo kaj se še da, drugačnega, mogočega, sprejemljivega.

Sedaj vse v kontro.

Čim hitreje in čim ceneje, vse ostalo je lahko, čeprav prav veliko ne, se spomnim, potem veliko po teh dogodkih, ko sem že iz tujine prišel, je investitor hotel:

"Naj stane kolikor hoče, a ne sme izgledati drago!

Pa reč kej če morš!"

(Reci kaj, če moreš)

Kar tudi nima veze z življenjem, razen, da je investitor butast, lih nič ne moreš, tako bo kakor bo on hotel. Njegov denar, njegov rezultat.

Če bo kaj narobe bo sicer arhitekt kriv, a tisto je potem že tudi ena kompletno druga zgodba.

Sedaj smo pa v ekipi, povabljenih iz več koncev, ne morem reči vseh, ker toliko nas pa vse eno ni bilo.

01 Nenavadno

“Ne ni mi žal, tu sem doživel toliko, da se je nekako občutilo, da je zaključena zgodba. Seveda ni lahko začeti znova, pa spet, tudi to ima svoj čar, to da ne veš kako se ti bo izšlo.”

Ane* me je prav od blizu gledala, malček sem se je bal, čeprav tega ne bi nikoli pokazal, a bilo je nenavadno da se ti kdo tako približa, pa se pozna samo par ur. No mogoče je že cel dan, a se ni tako dojemalo. Toliko stvari se je dogajalo, da sem jim sledil bolj po občutku, kakor zavestno, ali celo načrtno.

To pa sploh ne.

Kar dogajalo se je.

Vse je hotela vedeti, pa v resnici nisem vedel kaj bi še povedal.

To je isti tisti butasti občutek, ko po milijon letih, vsaj tako se dojemam, verjetno pa po letu, ali po par mescih srečaš nekoga, se ga razveseliš, da se moraš ustaviti in poklepetati, potem pa na vprašanje kaj delaš, kaj dogaja, kako si, odgovoriš:

“Nč, vse po starem!”

Pa je vse drugače, samo veš ne katera bi bila zanimiva, ali bi imela težo, ali vsaj pomen, za sogovornika, kaj pa veš, kaj se mu je vmes zgodilo in ga sedaj vsakdanjosti baš malo brigajo.

Tu delamo veliko napako, s privzgojenimi predsodki in frustracijami.

Seveda ga zanima.

Če imata čas, da se ustavita da poklepetata, ali celo nadaljujeta na kavo (kavo (kavico)), potem je sigurno vesel srečanja in so potem tudi vsakodnevnih nepomembnosti dobrodošle.

Ne samo to, celo prepotrebne, ker če začneš z nič, potem je od sogovornika odvisno ali bo začel neobremenjeno s pripovedno polno pripadnosti, ali pa z podobnimi floskulami, da tudi nič ni, pa drgač in take in lahko celo izpade, da se namesto naklonjenosti prikrade vmes nezaupanje in potem ko korakaš naprej v življenju, celo pomisliš, u matr se je spremenil, kaj neki ga teži, gotovo mu ni lahko pa take.

Neumnosti na kvadrat.

Ane*

Anne* v resnici, a sem poslovenil, da mi samo-popravki vsega ne podčrtajo rdeče. Anne-Mari, pa ne vem če ne še kakšno ime, a se tega nisem zapomnil, tako in tako je bilo vse v maniri sanj.

Ok.

02 Veze nima.

Ima pa da sta bili ...

Obe orto gorski roži.

Oh, saj o tem sem že razpletal.

Punčare iz mode so se čisto preveč rihtale. V nekaterih primerih celo pred časom. Ne ni velikokrat uspelo, včasih pa lih, a nam takim seljačinam, je bilo večinoma tumač, pa smo zato raje gledali pohlevne gorske rože v razredu.

Sam sem sicer kar rabil, da sem pogruntal, da so celo boljše od večine zrihtanih, a se me je prijelo in takrat na koncu šolanja mi je bilo kristalno jasno, da forma ni vse.

Da ni pomembna ne, a da je edino kar šteje pa že nekaj časa ne in sem zato prav rad videl rdeča lička na kašni vaški lepotici, ali kot v tem primeru gorski roži.

Zdej, to je tko.

Mojca je imela vsega tega obilo, tako da sem jo občudoval, menda od vsega začetka, čeprav mi še dolgo ni potegnilo, da je boljša kot vse une afne iz mode. Tako da ne glede na vse občudovanje zrihtanih po zadnji modi, je Mojca bila vedno tu nekje.

Tu nekje v prvi vrsti.

Mi je že tam na začetku dala vedeti, da je v unga svojga še iz peskovnika in glede tega nimam najmanjših šans, a to me sploh ni oviralo da je ne bi občudoval, v vseh možnih situacijah in konotacijah.

Ja, je bila temelj poželenja vsa leta skupnega bivanja, pa ne samo mene.

Kot že na začetku navrženo smo bili vsi vanjo.

Nekateri stalno, nekateri glede na leta odraščanja, nekateri pa samo za pokušino.

02 Pogojniki

Približno tako je poizkušalo biti.

(Pogojniki, zaradi razvoja dogodkov.)

En tak že uveljavljen, tam nekje na sredini svoje strokovne poti, kateri je pa pred leti občasno tudi nekaj predavanj na faxu (fakulteti) imel, nas je zbral po spominu. Se namreč izgradi nekakšne odnos, med predavateljem, pa čeprav občasnim in poslušalci in v tem primeru, tudi študenti, to pa zato, ker nas je več kot polovica tisto poslušala in precej njih potem tudi seminarsko pri njem naredila, kar je pomenilo korekture, proti koncu tudi, ali pa samo še individualne, ter se zato vidi, ker je zagnan, ker samo zaradi vidule* zreven, kateri je pa luftar, kateremu je malo mar za rezultat.

*vidula

V začetnih razredih osnovne šole je tovarišica (sedaj gospa) učiteljica pregledala, ali imamo nalogo in v zvezek naredila kljukico, katera je pomenila videla (ja nalogo, a miš da goloba na strehi) in smo jo takoj preimenovali v vidulo (vejico ne tršico).

Že tam med procesom se nas je nekaj malček bolj potrudilo pri vsem. Pri predavanjih, pri nalogi, pri korekturah in pri prezentaciji. Smo pač vsi, ali pa večina, sam pa sigurno mislili, da se spleča od njega kaj naučiti, ker je že v materiji in ve kako in kaj, kar pa študentom na koncu faxesa sploh ni jasno.

Načelno imajo diplomu in kot takega potem pač ne bi smeli poslati po kavco (kavo (kavico)).

Pa je to najbolj naravno in najbolj pogosto.

Redko zares redko se nekdo prvič usede za mizo, v nekem biroju in takoj dobi kakšno zaguleno nalogo.

Ne rečem da ni možno, a na primer v mojem primeru, pa sem dal kar kaj birojev skozi, se ni zgodilo da nisem začel na začetku.

Res je, nekajkrat so imeli tajnico in je ona kavco zrihtala, včasih pa še malico. V nekaj primerih, so celo v kopirnico nosile*, a to je bilo tako redko, da kadar kaj takega navržem, me vsi postrani gledajo.

V kopirnico?

Brt vidu. (Slednje samo v mislih (če ne še kaj bolj zabeljenega (butl je še najbolj običajna)))

*

Samo kot zanimivost.

Na finski so kopirničarji hodili po birojih gledat ali je kaj za kopirat.

Približno vsake pol ure, je kateri pogledal skozi vrata, na mizo kjer so bile naložene role za kopirnico.

Nepredstavljava pravljica na »ovim prostorima«.

Namreč v kopirnici se godijo take drame, kot se godijo na zaključnih sestankih, ko zamujamo z roki, ko hoče investitor še zadnje spremembe, pa smo mu na začetku stroga zabičali, da se vse spremembe doplačajo, kar se potem ne, ker investitor ima vedno prav.

Tudi kadar nima, a ta del je sila podoben, če ne celo isti, kot z šefom.

In ko pride novopečeni diplomirani inženir arhitekture, na kratko dia na prvo delovno mesto, misli da je boga za brado (v resnici en drug del telesa (a se ne spodobi)) potegnili, pa se mu v resnici ne sanja o ničemer.

Tisto kar se je učil na faxu, ni sicer za v smeti, uporabno pa tudi redko.

V resnici je to fajn, čeprav mi bo večina kolegov ugovarjala.

Namreč, tam na faksu je vse mogoče.

Tako teoretično gledano.

Kako bi pa izgledalo, da bi ti že na faksu povedali, da se nič ne da, da je vse brez veze in je samo cena. Vse ostalo je pa za »zavaravanje protivnika« (prelisičenje nasprotnika (če to ni butast termin, sem pa tut papež)).

Seveda ima vsak profesor svoje fore, asistenti so pa itak najbolj zateženi ljudje v zgodovini.
Ne samo arhitekture.

Namreč to je malo z vajeništvom.

Ne direktno, ker pri vajencih je po svoje enostavno, ker se ve ker je šef, ker je pa zamorc.

Pri asistentih, pa sploh ne vedno to.

Ne, samo to, asistent je podaljšana roka, če ne že možgan profesorjeva.

Kar je sicer fajn hecna parodija in če si zunanji opazovalec, precej hecno, če so ti butasti vici všeč, če pa ne, ali celo da si vpleten, je pa dosti huje kot z taščo.

Vici o taščah so fajn, če ni tvoja.

Tu pa mora asistent glumiti (nastopati), da povsem isto misli kot profesor. Ne samo to, še celo marsikaj ve, tako kot profesor. V resnici si pa najbolj na svetu želi da bi profa šel v penzijo in zasede njegov položaj, ter potem sam teži (tule je bila ena grda beseda (katera dosti bolj odraža stanje duha v dani situaciji)) bogim izgubljenim študentom.

Ti so vsi zmešani, ker mnogokrat se profa in njegova falanga, precej proti sosednjemu profatu in njegovi četici obnaša, potem moraš pa tam na izpit.

Seveda vse požreš in tudi slučajno ne omeniš da un profa pa čist drugače pravi, samo čim prej skozi ker z norci ukvarjati pač ne gre.

Pol naredi pa diplomo pa misli da so se mu nebeške duri odprle.

V biroju jih pa sploh ne zanimajo visoko leteče ideje, teorija in ideologija ampak samo in samo kok to košta in posledično kako dolgo bo trajalo.

Vse od projekta do gradnje.

In tisto je konflikt.

Kaj konflikt, cela trilogija.

02 Sama

»Sama si sploh ne predstavljam, da bi zapustila utečene in znane poti in vzorce.«

Ja kot turist, seveda si želim potovati, kdo si pa ne, a je na en način zelo površno. Finci si še kauco* sabo (s seboj) nesemo, ker smo pač navajeni na naš okus in so vsa una preseravanja z italijanskimi ali francoskimi kofeti, čisto odveč.

Seveda je fino probat čim več v življenju, a je v resnici vedno v primerjavi z domačo kauco. In seveda se vsi hvalimo kaj vse nismo poizkusili in videli, a potem ko se vrneš domov, je pa ena

največjih sreč, da si lahko natočiš pravo kavo (finsko (to je una s psom)), se zaviješ v toplo deko in noge prisloniš bližje kaminu.

To je na en način največ, kar se ti lahko zgodi v življenju.

Ja, fajn je obujat spomine s poti po eksotičnih deželah z eksotičnimi običaji in ravno takimi potmi, a to šele po prej opisanem obredu.

Da bi se pa za vedno odpovedala utečenim vzorcem, si pa tudi pod slučajno ne predstavljam, kakor si se moral ti.

Slišim da nas imate komunisti za fejest čudne.

»Kakšni komunisti?«

Za nas Fince ste vsi Slovani komunisti. Seveda so razlike, med deželami, a v bistvu je pa vse en šmorn. Potem ko pridemo do bistva, ste pa sami komunisti.

»A je to psovka?

Ja!«

Pol se je pa smela da je cel blok poskakoval.

Finska kauca*

Mama, pa sploh ni vedela za finto z finsko kauco, je znala povedal, če je bila kavica preveč vodena, da je taka kot, kot bi si pes jajcu v njej opral.

Če bi vedela, da je bila tista še fajn, v primerjavi z finsko.

Velika večina Fincev pije samo filter kofe. Nič nenavadnega v severnih deželah, tam sploh ne vedo kaj je to turška kava. No, pa saj tudi Turki ne. Sem v Istanbulu naročil turško kavo, pa je rekel nimamo, da imajo samo navadno.

A sem hotel o tem da je finska zares zelo prozorna in je bolj na čaj. Zato je pa skuhamo hektolitre in tudi vedno in povsod pijejo. V biroju smo imeli, ene vrste termosko, litrska zadeva in v njej so tajnice* vedno imele vsaj pol kauce, katero so vsi stalno hodili točit, ne samo med odmori.

Ja res so bile tri tajnice, pa ne da so se po urah menjale, vse tri dopoldne prisotne, pol zvečer ko bi jo pa res rabil, pa nikjer nobene, a tisto je potem tudi že povsem druga zgodba.

03 Fotke

Ok, nima veze, ima pa, da sem jo še kar slikal in potem na tisti ekskurziji naredil serijo sila fajnih. Še sama je priznala da so fajne.

A sem hotel o nečem drugem.

Namreč na tistih fotkah je na velikih tudi Romana.

To sem šele potem pogruntal, ko sem jih razvil, seveda že prej, saj med snemanjem opaziš marsikaj, še celo kompozicijo in osvetlitev, a se tako skoncentriraš na objekt, da ostale abstrahiraš, po pa tam gledam razvite fotke in se čudim, u, toliko jih pa še nikoli ni ratalo v enem kosu, večinoma je kdaj pa kdaj katera dobra, ostalo pa večinoma za v smeti, al pa zaradi katerega drugega vzroka, mogoče ne direktno a to je redko, ko delaš selekcijo si v drugem stanju.

Sem potem na stara leta videl, da so tiste iz smeti tudi dobre, po svoje še boljše.

A kako vem, kaj je bilo v smetnjaku?

Veliko negativov imam shranjenih. Seveda ne vseh in v nekaterih situacijah, mi ravno tisti ta dobri falijo, a tu imam vse, ali pa vsaj vse pomembne. In sem potem še tiste nerazvite poskeniral, u, to je danes povsem druga zgodba. Tisto kar je bilo včasih ta težji del, je sedaj pisofkejk (pis of keik (Piece of cake (kos torte (v resnici pa malenkost))))).

Po se pa spet čudim.

Kva je dobra.

Ja Romana, kera pa, saj današnje pisanje je o njej.

Tiste fotke sem potem kazal vsakemu, kateri je imel voljo gledati in glejga (glej ga) zlomka, je bilo precej popularno. Tako da je celo Romana slonela na moji rami, stala je za mano ko sem sedel za mizo v spodnji risalnici, tisti, v kateri sem naredi sprejemni izpit, jih razprostrl po mizi, okoli pa dva razreda firbcov.

U so se zezal.

Seveda, saj je bil na nek način eksces.

Še nikdar, vsaj kar sam vem, ni nihče pokazal vesoljnemu občestvu, naklonjenost do določene osebe na tako očiten način.

Ja, tisti ki so me poznali, so vedeli, da bi, če bi imel kakršne koli šanse.

Tudi tisti kateri so tudi bilo v Mojco, a oni so me z zavistjo gledali, ker mi je uspelo toliko, tako fajnih fotk narediti.

Pol pa še pol punčar iz mode, katere so se sprdovale nad rezultatom, a po moje zato ker nisem katere od njih fotkal, torej iz čistega ljubosumja.

Grafiki so se sprdovali večinoma zato ker se je fino sprdovat. To ej ene vrste žur, pa magari takle nenapovedan.

Ok. Nima veze.

Tisto razkazovanje je kar trajalo, ker jih je veliko vzelo več fotk v detajlno inšpekcijo, ker tudi po tehnični plati sploh niso bile slabe, tisto ko je polno smeti in las na objektivu in potem pri razvijanju preosvetljeno ali podosvetljeno, tisto zna še posebej zoprno biti.

Tako da so celo spraševali o filmu, objektivu razvijalcu in take.

Romana je bila naslonjena na moje rame od zadaj in ni nič komentirala, se je pa čutilo, da se ji fino zdi, ker bi v drugi situaciji sigurno odšla.

Med tem ko sem čakal ali bo še kaj pohval, komentarjev in zbadljivk, sem tudi sam občudoval nastale fotografije in v nekem trenutku, pobožal njen profil na fotki, s prstom sem šel okoli lic in brade in pogruntal, matr, pa saj je še boljša kot Mojca.

To razodetje me je kar pretreslo, tako da je minilo nekaj trenutkov in nekaj zbadljivk, ko sem sem obrnil, se je morala odmakniti, zaradi prej opisanega položaja, ter sem ji čez ramo rekel, a veš da bi bil vate, če ne bi poznal Mojce.

Menda se je čas ustavil.

Se je dojemalo, da sva v tem trenutku sama, vsi drugi zvoki so izginili. Kok je trajalo, pojma nimam, a čez tri trenutke, je eksplodirala okolica v smehu, Romana si je pa zakrila obraz in v teku zapustila učilnico.

03 Šiht

Ok, nima veze.

Mi smo bili že nekaj let po birojih, več ali manj uspešno, sam sem na primer delal v mojem prvem delovnem mestu točno 6 dni. Takrat še ni bilo prostih sobot.

Ko sem služil vojsko, sem celo leto pogrešal neskončne debate o teoriji, ideologiji in kar je še takih i-jev. Rabil sem razmišljati odprto, ne pa samo osnovne potrebščine, kar je v vojski edino možno.

Kot izgubljenec v Sahari, ki pride do vode, sem se počutil, ko sem prikorakal v ponedeljek v biro. Še fino se mi je zdelo, ker sem na prvo vprašanje dobil pozitiven odgovor. Takrat še ni bilo toliko težav s zaposlitvijo. Titova juga je bila sicer gnila, a vse eno kar se tega tiče pa ni bilo toliko problemov.

Ja, so bile razlike, za tiste pri koritu in tiste okoli, ni debate, a da ne bi imel dela pa nikoli. Samo vprašanje ali hudo pomembno, na primer pri kakšnem znanem, ali bogatem ali pa zaredi katerega drugega vzroka, nekateri so se sila fajn znašli v tistem represivnem aparatu in so po vem svetu projektirali, ker za neuvrščene smo bili tata mata.

V resnici tate, mate, ker je bilo tega precej.

Precej tatov matov.

Al pa kr pri enem, neznanem, nepomembnem, ki pa je vse eno imel toliko dela, da ga sam ni zmogel, potem je pa najemal ljudi glede na projekt.

Ok, uletim tam v biro prav prešerno pozdravim, tak vesel, sončno, optimističen dobro jutro. Po pa tišina.

Eni so sicer obrnili glave, a po moje zaradi firbca, ker vosu tako pozdravlja, če so pa vsi stalno tiho.

In dejansko nismo, v celem tednu, drugega povedali kakor dobro jutro in lahko noč.

Ja, že takrat je bil delavnik 12 ur, čeprav je bilo samo 8 zabeleženih.

Pa to bi vse pogoltnil, samo da lahko projektiram. Ampak da sem cel teden tiho, pa seveda ne in sem v petek oznanil da imam boljšo ponudbo. Sem je zares imel in tam smo potem leto in pol klepetali. Seveda risali tudi, u to so bili še časi, ko so investitorji plačali vsako varianto.

Sem 4x narisal pisarno za direktorja ene velike firme in 4x so mastno plačali. Meni se ni zdelo ne vem kakšna dodana vrednost, kor se dan današnji reče, kar se meni tiče je bilo potrebno nažagati kamion iverc, a direktor take firme, pač ne bi nekaj cenenege imel, pol je pa plačal. Pa še fajn se mu je zdelo.

Tam pri drugi varianti, a tudi že v enih drugih časih in prostorih, med eno in drugo je bilo potem kakšen mesec disntanja, je bilo časa tudi za druge veselice.

Tako da mi je kot naročeno prišlo ko me je poklical un od začetka.

V resnici je mojega šefa, ta je bil pa seveda takoj za, saj so stari prijatelji in seveda me posodi, samo da se vrnem, ker je investitor potem mene hotel, pa sploh ne vem kaj mu je bilo tako všeč.

To se mi je potem še par krat zgodilo. Ko nekam slučajno padeš, pol te hočejo pa še vsi ostali.

03 Proletarci

Ane je živela, v predelu centra, kateremu se je reklo rdeča četrť.

Tako da je bilo nekako protislovje, a detajlom se ni nihče pretirano posvečal.

Namreč zgodovina ima kriva pota in ni nič tako kot je videti.

Verjetno moram bolj na široko nastaviti razlago, če hočem speljati.

Približno takole bi lahko bilo.

Čeprav so v drugi svetovni vojni zmagali ta beli, ti le niso tamanili svoje nasprotnike, kakor se je to zgodilo v naši dolini in okolici. Ne samo to da jih niso fizično odstranjevali, ampak so jih ustavili tako, malo manj kot pol jih je bilo na redči strani, da so jih razdelili zemljo.

Ko pa delavec posten lastnik hiše in nekaj ohišnice, pa pozabi na komunistično propagando in kmalu postane liberalec.

Zdej to je tko.

Seveda niso vsem razdelili zemlje, nekaj jih je le ostalo v mestu, saj je bila takrat večina industrije v mestih in so posledično imeli tudi delavske kvarte (becirke (predele)).

Zelo različne.

En od industrialcev, bi moral poguglati kateri je bil, je imel samostojno mesto, no bolj vas, a je imelo bolnico, vrtec, kino in seveda trgovine, ter vrstne hiše za delavce, a tisto je bilo tako pošlihtano, da je propaganda.

Zato so pa nekatere mestne delavske četrti prevzele veliko značilnosti delavskih becirkov iz filmov.

Tako da je menda bilo precej krvavo, če nisi pazil in si zataval v narobno četrť.

Tisto je že zgodovina, a sloves je ostal.

Je Bernt pravil, so ga poslali zbirati prostovoljne prispevke za cerkev in ni vedel da ne sme v to četrt, potem ga je pa tam kmalu po začetku zbiranja prispevkov en skloftal in je ves objokan prišel domov, kjer so mu potem naknadno razložili, da se prispevki za cerkev nabirajo po enih koncih, za sindikat pa na drugih, nikakor pa pomešano.

Ok, v resnici nima veze, razen da je Ane stanovala v taki četrti, z slovesom, in zgodovino, čeprav že pozabljeno, a je vse eno enačila, Slovane, to sem bil v tem primeru sam, s komunisti.

Komunisti so potegnili ta kratko na finskem, jih je samo še kakšnih 10%, pa še tisto je bolj veteranski klub, kot zares stranka.

Na komuniste so Finci večinoma po difoltu zelo naproti usmerjeni. To pa zato ker so sosedje Rusije, katera jim je pa vzela četrtino* ozemlja. Se je cel milijon Karelijcev v velikem eksodusu preselil na Finsko in od takrat je spomin na komuniste zelo živ. Bilo je namreč po zimski vojni.

*

Če bo katerega po faktih zanašalo, bo potrebno kakšno strokovno knjigo, Finci jih imajo na tone, koliko je pa v angleščini pa pojma nimam.

Meni so take ustno podajali.

04 Dnevi

Dnevi so minevali, ne da bi se jih zavedal.

Takrat se mi je toliko dogajalo, da sem komaj dohajal.

Takrat sem imel že celo leto, če ne celo več, pravo punco, tisto ko se igramo biti poročen, pa babica, tašča in pes. V resnici to kar sem si od vekomaj želel, samo da do pred tem, tega nisem vedel.

Žar začetne zaljubljenosti, tisto ko ne veš za nič drugega na svetu, ko si slep in gluh za vse ostalo, sva že obdelala. Ne da se je ponavljalo, če kaj ne, pa točno to, samo opazil sem da so še druge stvari na svetu. Tako da sem potem občasno spet kdaj pa kdaj pritisnil Mojco, pa še kero. Takrat sem še mislil, da kaj bo iz moje fotografske kariere.

Dnevi so bili nasičeni z mladostniško nebrzdano energijo. Ja, seveda so bila tudi vprašanja v zvezi z šolo, a to bistveno manj. Vsi težki predmeti so bili za nami, sedaj se ukvarjamo s tistim zaradi česar smo prišli na to šolo. Hodimo po otvoritvah, žuri pa postajajo vse bolj specializirani in izbrani. Včasih, predvsem med glavnimi odmori, se še vedno prevrne v kvasenje neumnosti, a v tem smo uživali, menda vse tja do začetka faksa, ko je zares ugasnilo.

Pol je pa tko.

Občasno, ko smo se zbrali tam na zidcu ali na stopnicah ob zgradbi Festivala, takrat je bilo velikokrat gužva, vseh letnikov in usmeritev, čim bolj zreli smo postajali, (zreli, brt vidu,) tem bolj mešano smo sedeli, na začetku je namreč ločeno po letnikih, spolu, usmeritvi, pa še po muzičnih stilih. Rokerji posebej, šminke posebej, jodlarji razred zase. Ja še motoristi, a tistih je bilo tako malo, da so težko tvorili kompakten krožek.

Pol pa tam, ko je že fajn pomešano, se je pa nekajkrat zraven in to mene, usedla Romana. Ni sodelovala v kvasenju neumnosti, se je pa nasmihala, samo da pri njej ni bilo jasno ali zaradi pomilovanja, kakšni primitivci, ali pa je celo kužila štos, ni bila en tistih, ki so na štos eksplodirali v salvah smeha, nekateri pa celo valjanje, ali vsaj majanje in tolčenje po kolenih. Pač eni se samo nasmehnejo pri še tako dobrem vicu.
100 ljudi 100 čudi.
Ok. sploh ne bi menjal, če se ne bi potem še ostalo razvilo.

Ne, nič takega.

Pa spet. Kakor za koga.

Vse v mejah sprejemljivega, če že normalno težko rečem.

04 Henk

Ok, nas zbere.

Imenujmo ga Herman, Henk po domače, da ne bo preveč konkretno, že sedaj sem preveč povedal. Torej priznani, srednje progaš Henk je sklical, nekaj posebej zagnanih iz svojega seminarja in jih povabil k izvedbi urbanističnega natečaja. Ker je občasno učil tudi na krajini, je bila tam tudi Blanka. Pa ne samo ona. Smo imeli gradbenika za visoke gradnje in drugega za nizke, cestarja, to je možak, večinoma so desc, ki skrbi, da ne bi na katerem od križišč falil kakšen znak, ali celo puščica za zavijanje. Ta del je enostaven, se naučiš in za tisto potem ne rabiš sodelavca za ceste. Al kaj ko je haklc v drobnem tisku in tisti je posebej zaguljen.

Ne samo pri cestah.

Tudi pri arhitekturi je vse lahko, pol ko znaš, samo napisati tehnično poročilo, pa ne, ne samo to, cela trilogija.

Tako da smo potem za tehnično poročilo vedno nekega drugega najeli. Ne da ga ne bi bil zmožen napisati. Saj sem jih nekaj in zraven trpel kot Sizif, al ker je končeval nikoli dokončano. Lih tako se počutiš ko tisto pišeš.

V resnici je problem v roku.

V roku je potrebno oddati, pri natečajih še toliko bolj zaguljeno.

Eni so imeli poznane na železnici in je potem dal za liter ali dva postajenačelniku, ta pa je datum od predvčerajšnjim pritisnil, itak je potem pošta še dva dni rabila po železnici iz Grosupljega.

In ko rabiš še 1000 popravkov v zadnjem tednu, 100 v zadnjem dnevu, 10 v zadnjih urah, pol naj bi pa še poročilo pisal.

Večinoma so imeli kakšno tiho miško, katera je sproti vnašala vsako spremembo, tudi v tekst, itak je moralo biti tako kot gradbeni zakon zahteva.

Kar je pa naslednja jeba.

Sem Uradni list po 4x bral, pa še vedno nisem vedel kaj berem.

Če bi vedel, da je arhitektura uradni list, bi šel raje za dimnikarja.

Al pa kretničarja.

Al pa postajenačelnika.

04 Juha

To mi je celo moj prijatelj Juha očital, ne da sem komunist, čeprav ni govoril s svojim očetom komunistom, ampak da smo Slovani sužnji, ko sem ga razhudil z svojo opazko, da Altova vaza ni nič drugega kot 3d jezero.

U, je bil hud.

Kako moram kaj tako svetega omalovaževati. Pa v resnici nisem hotel nič na to temo, ampak takrat, še na začetku autocada (9.12*), ko še ni znal senčiti in je vse v 3d bilo črtno, v angleščini žično in zares podobno izgledala kot Altova vaza.

Kar sem hotel povedati je, da so Finci večinoma zelo vljudni in sploh ne napadalni, vse dokler ne pride do mejnih vrednosti, potem pa imajo s Slovani poseben odnos.

Že tisto, da Slovenci posvetimo, da bi opozorili nasproti vozečega, da je cestna kontrola, je njim proti vsem moralnim načelom. Tako da, če so fejest prbiti, potem samo rečejo:

»Slovani.«

Ali še raje celo:

»Komunisti.«

Samo toliko na kratko, zakaj me je Ane sicer v hecu obkladala s komunistom.

Acad 9.x*

1990 ko sem prispel na Finsko, je izšla verzija [acad11](#), katero so pa redki uporabljali. V pravno pošlihtanih okoljih, kar Skandinavija gotovo je, je pomenilo plačati vsako verzijo, tako da so malo preskakovali. Samo če je bilo zares kaj nujnega so šli po novo.

Doma je 9-ka in njene izpeljanke še dolgo krojil horizont, ker hekatino novo verzijo vse eno ni tako lahko, kakor si nekateri predstavljajo.

Pa ni samo to. Takrat je bila to še eksota in sem bil en redkih, ki je Acad uporabljal brez knedla v grlu. Tisto, ko se kateri usede prvič pred računalnik in takih je bilo takrat še na ostajanje in se ne upa pritisniti enter, kva pa če se kaj zgodi?

»Sej zato pa pritisn, da se bo!«

Mene so Finci sila radi imeli, prav zaradi uporabe Acada. Sem sicer še celo leto večino s tušem risal, ker so takrat bili projekti pač na [pauzu](#) narisani s [rotringom](#).

V resnici sem bil čisto prvi z Avtocadom v biroju. So kupili dva, tako da sem potem učil birojskega računalničarja osnov.

U, to so bile štorije.

Me je hotel šefe (en od tamalih (taveliki niso skoraj nikoli zajebavali)) uvaliti u govno in naročil, da moram do jutri narisati nekaj kar zahteva vsaj dva ali tri dni dela, pa sem naredil z mašino v dveh urah.

Čez čas, ko smo že množično uporabljali kište, je pa mislil, da gre vse tako hitro in sva se udarila. Kadar meni kdo na rep stopi, pač zacvilim, in sem tam pred vesoljnim občestvom, vedno je imel priče, kadar je težil, mu povedal »Shit in, shit out!«

Kar je splošna znana resnica pri računalništvu.

Ni samo njemu vzelo sapo.

Je ta velik šef vmes topil in mi dal drugega šefa, tako da sem prejšnjega samo še čez mizo videl, spregovorila pa menda nisva do konca mojega udejstvovanja.

05 Slepota

Ne vem kaj je na tem, a potem ko sem imel pravo punco, potem, ko je slepota izginila, potem, jih je bilo vse več, katere sploh niso imele več občutka, da bodo zanosile, če bodo šle z menoj na kauco.

Ali pa vsaj neobremenjeno klepetat.

Na čelu mi pač ni pisalo, oddan, torej no problem za uporabo.

Dojemalo se je pa res nekako tako.

Verjetno je kaj dodalo tudi obdobje ali dejstvo, da se sedaj pripravljamo, za finiše in si potem zato odprti tudi za druge poglede, lahko pa ima celo kaj z občutkom, u, matrk, kva pa če se nikoli več ne srečamo.

Pol po maturi, bo vsakega odneslo v novo smer in zares redko bo, da se bomo še kdaj štekali.

Srečali že še, a tisto je potem ko srečaš starega prijatelja, se ga tudi razveseliš. Zaradi starih spominov, po pa tam nimata kaj klepetati, ker oba živita novo zgodbo, katera nima veze z starimi cajti, z sedanostjo pa še manj, ker sta v totalno različnih filmih.

Da ne omenjam, potem po mnogo letih na obletnicah, ko srečaš znane neznance in se nekaterim prav čudiš, pa kako sem ga sploh prenašal, saj večjega idiota dan današnji težko srečaš. Če se ne

sporečeta že tam, ga samo toleriraš ker veš, da bo do naslednje obletnice, na srečo, že spet 5 ali celo 10 let.

Ni bila samo Romana, tudi z drugimi sem se lahko prav luštno pogovarjal, tisto ko imaš občutek, da nama je fino da sva skupaj, a nič več, da ne bi katera takoj na to obrnila.
Sploh ne.

Takrat nekako se je začelo kazati da sem strelovod za jebo.

Že prej sem imel včasih tak občutek, a sem vedno to povezoval z osebno zgodbo in v znanem kontekstu. Takrat se je pa prvič nekako začutilo, da mi ljudje pripovedujejo svoja sranja, pa nima veze z ničemer.

Samo pod na primer.

Namreč so bile tudi druge situacije in povodi, a bom omenil to z Romano.

A da bi se Romana meni zaupala, zato ker sem jo na par fotkah fino ovekovečil, potem pa izustil nebulozo, kateri se je 30 ljudi smejala.

Ne verjamem da je bil to razlog.

A nekajkrat se že tam v družbi začneva meniti, prav nič povezano z dogajanjem okoli naju.

Potem ko je glavnega odmora konec, ostaneva tam na stopnicah pod festivalom in se pogovarjava.

Zato ker naju včasih zmotijo, u, kva pa vidva tuki, a maš ker cigaret, a veš da ....

Potem sediva na zabojih za stavbo festivala, na gornji terasi, kamor redko koga zanese.

Zato pa so tiste kište tam, v resnici skrite. Pojma nimam kakšne. Ko sedaj razmišljam, glede na to da so imeli okno tudi na to stran, a si predstavljam, sekret, bi lahko bile kište za transport rekvizitov, ali še raje, kakšni kosi odra.

Kapaveš?

V resnici povsem nepomembno.

A tam sediva da imava mir, ker Romana ima dolgo štorijo.

05 Natečaj

Zakaj pa rabiš na urbanističnem natečaju arhitekta?

Prvo kot prvo je bil arhitekturno – urbanistični natečaj.

To pa zato, ker se urbanisti velikokrat čist ene druge stvari predstavljajo, kakor je potem v stvarnosti. Zato mora urbanist, nakazati kakšne so možne rešitve. Ne da je potem tisto zakon. Sploh ne. A veliko bolje kot sprejet urbanistični plan za naslednje 100-letje v spodnjem Dupleku, pol pa ni nikjer trgovine, al pa danes tako prepotrebne industrijske cone.

Tako da se nas je nabralo kar nekaj.

Na začetku smo se malo (precej) po strani gledali, saj smo ja tko pametni, da nam en cestar pač ne bo solil pameti. Da ne omenjam da so gradbeniki fejest omejeni, krajinarji bi pa sam rošce sadil. Inštalaterjev sploh ne omenjam, so nižja kasta.

U, pol pa, da ti to vidiš.

V resnici sem se še največ naučil od cestarja. Ta mi je pa zeras pamet solil. Sem sam zijal.

Seveda pomno kimal, saj vsak to ve, pa sem prvič slišal.

U, matr, a tko kunšno je priključek narediti, na regionalno cesto.

Arhitektje smo bili trije.

Ena je bila zraven ker je super fajn risala in na koncu naredila, super fino fajn ptičjo perspektivo celotnega območja, z vsemi hibi, smrekovimi hostami, njivami, katere smo kanili pozidati.

Ne, takrat še nihče ni uporabljal računalnike za risat*.

Perspektive in rendri so bili na roko pobarvani in una prva, je bila tudi zadnja, sploh se ni dalo ničesar vmes, kod dan današnji ko se v resnici na koncu odločiš od kje naj bi bil pogled, če ne celo dva, ali trije, pač kolikor se ne vidi iz tlorisov, pol moraš pa še pojasnjevati, kar si v resnici hotel narisati.

Ne ni bilo interneta, vsaj takega uporabnega širokim ljudskim množicam. Menda so prvo linijo (1973) potegnili iz Milana čez [Cirih](#) v London, drugo pa v rikverc ampak preko Pariza. Kaj se je tam videlo pojma nimam. Ne vem če ne samo [enke in ničle](#). Upam da kaj več, ker tisto gledati je zares eno čudno početje.

Čim dlje smo bili skupaj, v resnici niti ne toliko, na začetku spoznavanje in predstavljanje, kaj naj bi kdo počel, potem pa kakor rišeš, pa vse več, ker so se tvorili taka vprašanja, za katera sem mislil, da sploh niso možna.

Tako da sem proti koncu vse bolj spoštoval ostale, inštalaterji so pa itak zakon, saj brez njih nič ne špila. A do tja ni bilo tako lahko kakor se sedaj sliši.

U se je morala vmes zgoditi še štala, zaradi katere sem se sploh spravlil k pisanju.

*računalnike za risat

Zdej to je tko.

Seveda so jih imeli.

Ne samo to, moj prvi šiht je bil v prvem biroju na »ovim prostorima«, kjer so se trudili iz petnih žil, da bi iz mašine prišlo kaj uporabnega. Pa več kot razpredelnic jim ni uspelo zrihtati. V tistem tednu, kolikor sem tam zdržal, so bili samo računalničarji zgovorni. Itak so imeli prostore v drugem delu stavbe in stalno so se trudili s printerji, pa jim takrat ni uspelo nič na temo grafike. So rekli da je »lutajuča struja«, danes bi rekli statična elektrika, katera je proizvedla vse ostalo razen zelene grafike.

05 Simpatija

V resnici se nisva poznala zares, tisto ko si o nekom izdeláš mnenje, pač na seštevanke in odštevanke dejstev in občutkov v življenju.

Bila je samo simpatija, katera se je pa zaradi okoliščin razplamtela v ne sluteno eksplozijo, a o tistem mal bol pol.

Bili so zadnji dnevi moje Finske.

Zadnji takrat.

Namreč pred pandemijo sem bil gor na obisku in torej ne zadnje.

Ko pa si tako daleč, da samo še čakaš dan odhoda, takrat si pa v drugem stanju.

Pa ne noseč, čeprav je po občutku verjetno celo podobno.

V resnici ne vem kako se počuti nosečnica preden gre v bolnico. Verjetno je le bistvena razlika, da ne veš kdaj bo, pa makar je samo še vprašanje dni, ur, trenutkov.

Sam sem imel datum in uro, vse je bilo spakirano in bilo je potrebno potratiti čas.

Že prej, mesec ali dva, se sedajle ne spomnim, kako hitro se je odvijalo. Tisto namreč, ko te punca pusti, potem pa vse mizerije in na koncu odločitev, po pa kufre in k mami. A od takrat do odhoda, je še kar kaj za urediti.

Sam sem si predstavljal, da mi bo uspelo podpora za brezposelne vleči še doma. Pa imajo Finci tudi to naštudirano, tako da se je podpora nehala istega dne ko sem dobil štampljko v pasport, da grem pa-pa.

Prej sem se dogovoril z šefom da me odpusti. Odpuščen namreč dobiš podporo, če greš sam pa ne.

Pa ni nič pomagalo.

Ne glede na vsa napletanja, se je zgodil zadnji dan odhoda.

Že prej, preden sem začel slepomišiti okoli podpore, ko sem še tugoval, kako sem bogi, takrat so mi prijatelji prirejali zabave, da bi me razbremenili.

U, kaj vse se ni takrat zgodilo. Vključno z nastavljanjem nove punce, pa nisem imel ne volje ne moči, da bi se kakor koli vpletal. Navkljub temu da je bilo vse tako kot mora biti in bi v katerih drugih okoliščinah z veseljem sprejel.

Ok.

Zgodbe so bile zares presenetljive, predvsem glede na to, da smo bili takrat že resni, zaposleni in ne študentje, pri katerih se dogajajo še nepredstavljive sanje. Pa mi je vse eno par njih razlagalo zgodbe, da sem se čudil, če ga ne bi poznal v treznem stanju, kot uglajenega vodjo arhitekturnega biroja, kateri ima 5 zaposlenih, da mi sedaj razlaga sanje, verjetno neizpetih sanj, še iz srednje šole.

.....

Aprila zna še vedno zgodaj mrak prekrti preveč pričakovane večere. V mestu že diši po pomladi in mrko, skoraj črno morje, nudi še precej neprivačno sliko bodočnosti.

Stopam po obali bližnjega parka, kot da sem tu šele prvo leto, ne pa par ur pred odhodom.

Vročá čokolada v veliki kahli*, v kavarni Ursala, mi je prijetno pogrela dlani, kot bi držal za roko svojo prvo ljubezen in se mi sploh ne sanja kaj se dogaja.

Na kamniti obali se lomijo valčki, Baltik menda nikoli nima visokih valov, ter proizvajajo tisti značilen zvok, če zapreš oči, celo slišiš morje adrijansko, a je vonj tako prisoten, da ti tudi pod slučajno ne hodi na misel nič na temo južnih morskih doživljajev.

Hodim vzdolž bogataških vil, v resnici ekstrat najboljše arhitekture, na bogataški način iz vseh obdobj, od začetka naselitve mesta.

Helsinki so namreč prestavili.

No, ne Hki-ja, a glavno mesto. Prej je bil glavno mesto Turku, kateri je bil pa prestolnica švedskega upravitelja, zato je so morali imeti svoje glavno mesto.

Ko so se dovolj udomačili, so ta boljše place dobili najbolj vplivni meščani, torej najbogatejši in v parku mimo katerega hodim, je ena stranica zapolnjena z vzorčnimi primeri najdražje arhitekture, od klasicizma, jugenda (kot zatežena secesija), modernizmov, post moderne in najnovejših trendov.

Za čisto nobeno se ne more reči čist mi, posebej če pomisliš na kontekst. Na slednje Finci sploh ne trzajo, a ravno tu je pa vse eno prisoten in to šolski primeri. Verjetno zato ker so hiše zares izven normalnih kategorij. Na srečo ni nobene na ameriški način.

Čez zaliv se vidi silhueta in luči na Suomenlini, katera se zaradi preveč vlage v zraku zdi kakor na kakšni sliki impresionistov. V resnici so 4-je otoki, a povezani z sistemom mostov, tako da se vse eno dojema kot celota. Suomen lina, naj bi pomenilo, finska utrdba, čeprav ni vse zdravo za gotovo, a ime je ostalo. Namreč utrdba, je en malo pretenciozen pojem, ker takrat ko so dali tako ime, je bilo pač vse leseno in se seveda ni dalo primerjati s Tallinom, kar naj bi bil danska utrdba, tam je že od začetka precej močna utrdba.

Soumenlina je pa dobila fortifikacijske objekte šele ko so prestavili glavno mesto.

Mene sploh ni fasciniralo. Namreč na Suomenlino so precej ponosni in jo kažejo vsakemu kateri se pusti. Za današnje turiste je pa itak brez veze kaj gledajo, čisto vse pogoltnejo, a tisto je potem tudi že povsem druga zgodba. Edino kar se mi je zdelo fajn na Suomenlini je bil delovni kamp za pijance. Imajo namreč odprt oddelek kaznilnice in potem tam kaznjenci kamne tolčejo.

Mogoče kdaj, čeprav tudi v to dvomim, a imajo vrt in sadijo fižol, še celo pivo pijejo, a je brez alkoholno, zato pa potem precej hudo gledajo.

.....

Pol pa pride dan, ko je samo še dan vmes, skratka pojutrišnjem grem, sedaj gremo pa še na pir za slovo in smo šli. Sta me povabila dva Slovence poročena gor, s katerimi se niti nisem veliko družil. Večinoma za novoletno srečanje Slovencev in smo potem tam klepetali. Tisto, ko v množici ni zanimivih, potem si pa najdeš tam enega, ali v mojem primeru dva, s katerim smo potem celo malo globlje pogledali v kozarček.

In ta dva sta me odvedla v črno noč.

Konec aprila je še vedno precej noči, seveda povezano z vremenom. Če je deževno zna cel dan biti noč. Ta del pa zares nimajo fino naštimano. Pozimi je sicer mraz, a je tak suh zrak in februarja, se že celo sonce pokaže in potem tisto sploh ni kriza, če nisi dolgo zunaj in se ne misliš ustavljati. Vmes, jeseni in spomladi, ko še ni pravega vremena, zna biti pa precej turobno in tisti veter je celo bolj mrzel, pa je okoli ničle, kot februarja na -20.

Se sicer ne spomnim, ali je bil en tak sluzastih mrzlih večerov, a počutil, sem se pa vse eno podobno.

Na, sploh je interesantno.

Prve tri leta me sploh ni zeblo.

Potem pa iz leta v leto bolj.
Verjetno je bila podzavestno prisotna misel da se približuje konec.

Kapaveš?

06 Njena zgodba

V resnici je začela z:

“Pomagaj!”

Sem samo zijal.

“Kva se pa dogaja?”

Prav prestrašeno gleda

“Ne vem kaj naj naredim?”

V tistem trenutku sem videl, da ima globoko črne oči, pa sploh ni bila ciganka.

No, mogoče malo, a za tisto bi moral imeti dodatno domišljijo, kar pa takrat sploh nisem bil našpičen.

“A sem kaj takega naredil?”

Bleknem, za kar mi je bilo takoj žal, saj lahko izpade kot kontra napad, česar pa tudi pod slučajni nisem hotel.

“Nima veze s tabo. A imam občutek, da boš verjetno razumel in mogoče pomagal.”

Samo zijal sem, še svojega famoznega @@@ nisem skupaj spravil.

Ne vem kje bi začela. Sedaj se že nekaj časa pomenkujeva in verjetno si si že ustvaril nekakšno sliko. Upam da te ne razočaram preveč.

“Zakapabme?”

Ker ne veš kaj me v resnici teži.

Kot že verjetno veš, se ne režim vsaki neumnosti, katero plasirate, odveč mi pa tudi ni.

Skratka dvojna osebnost. In v tem je moj problem.

Dokler nisem prišla v Ljubljano sploh nisem vedela da je to problem, čeprav sem že prej, doma v domači vasi in osnovni šoli kdaj sama sedela, ko so se vsi neznansko zabavali okoli mene. Pa to nikoli ni bil problem, pač ena tiha. Ne prva ne zadnja. Sploh pa ne morejo biti vsi vodje.

Tako da sploh ni bil problem, tudi potem prvi letnik v Ljubljani. Sem podobno nastavila. Pa ne zanalašč. A se je kar samo tako nastavilo.

Potem je bila pa zabava proti koncu drugega letnika, v DICu (dijaški dom Ivana Cankarja). Nič nenavadnega, če ne bi takrat preveč pogledala v kozarček. Nič katastrofalnega, pa spet toliko, da so mi popustili vsi ventili.

Že prej sta mi bila dva posebej všeč, a nisem nikoli niti nakazala, saj imam že od osnovne šole, če ne že prej, zrihtanega ženina in tako sva se tudi obnašala. Vse po pričakovanjih staršev, vasi, župnika, šole in vse bližnje in daljne žlahte.

Potem pa tam na tisti zabavi ...

V resnici sem že prej na zabavah opazovala, med tem ko sem stala v kotu, kako se nekateri neobremenjeno zabavajo, ne glede na vse zavore. Od pijače do seksa. A sem bila prepričana da meni se pa tudi pod slučajno ne more nič na to temo zgoditi, saj je že vse zmenjeno. Ne, samo to še rada ga imam, tako da ni bojazni.

Pa me je vendar glodalo, kako to, a nimajo nič slabe vesti.

A jih je toliko ne vezanih.

Ali nihče nič ne pričakuje od njih.

Pri meni je namreč, največja zavora ravno v pričakovanju okolice, glede moje razvojne poti. Nekako je edino normalno, pa ne samo to, v mojem primeru celo sanjsko, saj se je vse poklopilo. Moji starši so sila zadovoljni z izbrancem. Njegovi ravno tako. Na vasi nam vsi zavidajo, da se je vse izšlo po najboljših predvidevanjih. Župnik je že oznanil, da bova srečen par, kadar pride do tega. V šoli so naju imeli učenci in učitelji za eno in v resnici ga ni bilo, ki bo razdrl sanjsko pravljico.

Potem pa na tisti zabavi ....

Mamo imam zelo strogo. Je od vseh nas zahtevala vedno samo obnašanje najboljših katolikov. Na vse praznike smo bili pozvani in na vseh smo prav z veseljem sodelovali. Doma nismo smeli kleti, boga pa smo omenjali samo v zvezi z molitvijo.

Ata ni tako zategnjen in mama mu velikokrat očita da je fič-firič in če ne bi bilo nje, bi verjetno zavozil še kar donosno kmetijo. Mogoče je res kaj na tem. Ata ga rad na zob da, a nič več kot ostali v vasi. Kadar si pomagajo in tega je stalno kaj, je seveda malica in odmor, ali kar koli, da natočijo. To je sploh vaško tekmovanje, kdo ima boljšega in kdo je bolj ponosen. Mi smo sicer zavezani oljkam, tako da je trta samo v [borjaču](#) (dvorišče), pa še ta za senco. Se pa iz tistega naredi par litrov vina in sploh ni slab. Pravijo sosedje, kadar pri nas kaj pomagajo.

Brat bo podedoval kmetijo, a je mlajši 6 let in trenutno večino izboljšav vodim sama. Če bi bilo po starševsko se ne bi nikoli nič spremenilo. Pa ni. Ata večinoma ne nasprotuje, z mamom je kar kaj dela, brat je pa takoj za, kadar zvem za kakšno novotarijo v kmetijski zadrugi, kjer imajo pospeševalce kmetijstva.

Potem smo večinoma prvi v vasi z novotarijo. Včasih nas prehiti Aldo, moj bodoči ženin, ker na en način tekmujemo, katera kmetija bo bolj napredna.

Vidiš.

Vse je sanjsko.

No, pa ni.

V resnici je en velik zajeb, čeprav tudi sama ne kolnem, a tega pač ne morem drugače imenovati.

Se prekriža, pogleda v nebo in omeni, da mi bodo vsi grehi odpuščeni.

Velik grešnica sem.

Verjetno se bom cvrla v peklu.

“A si veren?”

Prav prestrašeno gledam, če priznam, da sem iz ta rdeče familije, se ne bo hotela z mano pogovarjati, zato prav potihlo pristavim:

“Ne.”

Se ji zasvetijo oči.

“Super. Sedaj res ne rabim dodatnih katoliških očitaj, sem jih že sama polna.”

Torej na tisti zabavi.

Tam se mi je odvezalo in sem tista dva, katera sem imela globoko v možganih nagledana, česar pa seveda nista vedela. Ne samo to, še poznala se nista, direktno. Ja iz DICA, seveda ga zagledaš, a je toliko dijakov, da se pač ne da z vsemi komunicirati. Nekaj zato ker nisi na isti valovni dolžini, nekaj pa zato, ker ima vsak svojo zgodbo in dokler nas usoda ne zveže se nič ne zgodi.

Tu bi lahko rekla da sem sama usoda, ker sem ju zvezala, a je v resnici tragična zgodba in se ne spodobi hecati z usodo.

Namreč na tisti zabavi, smo bili vsi, ali pa vsaj večina, še kar veseli in prešerno razpoloženi. Mene je Mojca spravila iz kota, da naj končno malo migam, ker vedno samo od strani opazujem. Sem se pustila in smo se malo vrteli in veliko skakali, pa saj veš kako izgledajo žuri po takih zabavah. Unedva moja sta se tudi vrtela in smo se tam med plesom malo gledali, malo dotikali in sploh je bilo super fino fajn. Potem so pa vmes počasni komadi, a nisem odšla iz plesišča ampak smo se malo objemali. Je en hotel oditi, ker je videl me objeto z drugim, pa sem ga nazaj potegnila, tako da sem se še z njim malo objemala.

Potem smo zopet skakali in se vrteli. Odšli na pijačko in super fajn klepetali. Šli nazaj na plesišče in to ponovili par krat. Tako da je potem nekje po pol noči izpadlo, da se tam v troje poljubljamo med počasnimi komadi. Potem zunaj kadimo in si izmenjujemo poljube. Malo se šlatamo, saj veš tisto, ko se objemaš v ognju strasti in mu daš roko za hlače on pa tudi.

Je en hotel oditi, pa sem ga nazaj potegnila.

Potem pa zjutraj ugotovila, da smo vsi trije nagi v postelji.

Ti je vse jasno.

Punci se odtrga in ga serje tam v Ljubljani.

Kaj pa doma?

V resnici tudi ta del po pričakovanjih.

Doma lažem, zaročencu lažem, vsem lažem. Sploh samo še lažem.

In to jaz , ki nisem nikoli lagala.

Boš rekel, to pa ja ni problem, saj vsi.

Pa ni to.

Sploh ni to problem. Ma je, seveda je, a je veliko večji, da sem neznansko uživala.

Tako uživala da nisem hotela prekiniti. In je to dvojno življenje trajalo več kot leto.

Doma še vedno pridna punčka, ki je včasih malo odmaknjena, a to je itak vedno bila, v Ljubljani, pa razuzdana lahkoživka. No tako tudi ni, ker smo si zvesti, vsaj mislim da in smo samo mi trije. Pa še to ne stalno in povsod, ampak samo občasno, ko tako nanese, potem nas zopet zanese, takrat se pa ne šparamo.

In kje je tu problem, boš vprašal?

Problem je, da končujemo srednjo šolo. Še par mesecev in se mogoče nikoli več ne bomo videli. Končuje se dijaški dom DIC.
Kaj pa sedaj?
Ali naj nadaljujem dvojno življenje?
Ali naj prekinem?
Ali naj povem?
Ali naj povem, doma?
Ali naj povem zaročencu?
Ali naj razdrem trio iz DICa?
To zadnje tako in tako ni imelo perspektive. Ne verjamem, da bi me kdo od njiju hotel, potem v nadaljevanju.

Doma se me bodo odpovedali. To je sramota za družino, obe družini, vas, cerkev, krajevno skupnost. Mogoče samo dol v Portorožu ne bi bilo tako nenavadno, da bi več kot čenče omenjali. Da bi nadaljevala dvojno življenje, mi pa ni.
Ni fer do nikogar.
Še do same sebe ne.

In tu potem rabim tretje neodvisno mnenje.
Tebe sem določila.
No, usoda je hotela.
Se mi je tista tvoja neumnost vrezala globoko v možgane.
Ne, nič z realijami.
Ampak pomen povedanega.
"Če ne bi poznal Mojce bi bil vate!"
To mi pa ni dalo mira vse te mesece vmes. Ko sem potem slepomišila okoli tebe, da bi se lahko zbližala in pogovorila.
Bolj zaradi občutka, imenujmo ga sedaj tu ženski čut, čeprav ne vem če ima kaj z spoli.
Ampak včasih začutiš nekoga, pa ti zraven ni jasno kaj se dogaja.
Tako mi je bilo s tabo, a to šele po tisti nebulozi.

Tudi tista mi ni dala miru, a ne v smisli direktnega pomena, ampak naprej od tam sanjarjenja. Če bi me prej poznal, mogoče ne bi imela ljubezenskega trikotnika in bi samo težil, kakor si vsa ta leta Mojci.

Z Mojco sva se veliko pogovarjali in seveda preleli vse možno in nemožno. Pa vendar me je potem, ko sem ji predstavila mojo zagato skoraj odpisala.
Mojca je sicer iz mesta, a z vso žlahto po vaseh okoli in je zares še bolj tradicionalna kot sem sama. Sama sem se udeleževala vseh cerkvenih manifestacij a v resnici nisem bila z srcem zraven. Samo zato ker sem bila zelo pridna punčka, katera naredi vse kar se od nje pričakuje. Na nek način brez svoje volje, v ekstremu, celo brez možganov. Kura torej, a se mi je v glavi toliko ostalega dogajalo, da v resnici nisem nikoli trpela zaradi tega.
Naredila sem kar so od mene pričakovali, ker potem sem imela mir, za svoja sanjarjenja.

Mojca pa.
Mojca skoraj ni hodila v cerkev. Njeni so delavci in so samo ta velike praznike praznovali, tiste pa še partjici, samo da se s tistim ne hvalijo.
A za božič je potica, za veliko noč pa šunka.
Pa je Mojca dosti bolj tradicionalna. Ko sem ji lani povedala kar sem danes tebi, sem mislila da me ne bo nikoli več pogledala. Saj nekaj dni se je zares tako nosila, a sem jo potem tako milo gledala, da sva se potem vse eno pogovarjali.

Odpustila mi ni, še vedno misli, da bi morala povedati vsem katerih se tiče, ker je zelo ne fer pri toliko pričakovanjih, takole se vesti.

Globoko v duši ji dam prav, a lahko se je čeljustiti, dokler nisi sam potunkan. Tudi sama sem, dokler se mi ni zgodilo, zahtevala od ljudi vse, v nekaterih primerih celo preveč. Ko se ti pa kaj takega zgodi, za kar si bil prepričan da, se to dogaja samo v poceni filmih, potem sem pa kakor odrevenela.

Verjetno najboljši izhod bi bil da se obesim.
Ker potem bi bilo zadoščeno pravici in sramoti in tradiciji in posameznikom in družbi.
Pa me je preveč strah.
Tudi tega.
Vsega me je strah.

“Kaj naj naredim?”

Pomagaj prosim.”

06 Štala

Začetek je bil več kot obetaven. Vsi polni energije in elana smo se zapodili v podano gradivo in na začetku so ideje kar deževale, tako da je čez čas celo postalo malo kaotično. En bi moral narediti selekcijo. Seveda smo vsi pričakovali da Henk, saj je vendar kapo di mafija.

Pa nas je pustil v naši nevednosti. Seveda smo debatirali vsak v svojem krogu in potem jutri obelodanili kot svojo misel, kar smo slišali od prijateljev ali sodelavcev včeraj.

Tako da so se gradili, kaj gradili poglobljali prepadi med nami. Sam sem se celo trudil, da bi sproti korigiral, glede na sodelavce, a sodelavci že vedo, da na začetku arhitektje samo nekaj sanjajo (inštalaterji rečejo serjejo) in da do pravega rezultata šele s časom, tekom procesa projektiranja pridejo, takrat je pa potem čas da malo bolj zares pogledajo. Takrat je potrebno za tistim stati. Da bi pa že na prvo zares, pol jo bo pa itak v koš vrgel, pa ne in sem malo v temo bral.

Ne morem sicer reči da smo se sporekli, a bilo je očitno da sodelavci sploh še ne jemljejo procesa resno, meni, nam se je pa že začelo za malo zdeti, da tle cele dneve neki rišemo, pa zraven ne vemo al se izide glede na promet, obremenitev terena, kam naj glavne laitnge (inštalacije) pospravimo, da ne bo dvojno delo pa take.

Mi je potem čez leta en inštalater radiatorske cevi čez okno potegnil in na pripombo, da niti ne pogleda tlorisev izvavil:

»Pa jih na belo prebarvaj!«

Tako da sem potem inštalaterje vedno v sklopu najemal. Da mi ne bi slučajno električar vtičnico za radiator narisal. Kar se je vse eno zgodilo, pa še iz istega biroja sta bila, a jih kaj malo briga kaj drugi dela.

Smo enkrat imeli, nesrečo nesrečno statika, kateri se je bal vrata v obstoječo steno narediti. Saj ne rečem, ni kar tako, a glede da se to stalno dela, bi se pa res lahko pomujal, pa je samo jamral, ne vem, ne vem, to ni tako enostavno.

Se spomin, potem na finskem, mi je statik, še potem ko smo že izvedbene detajle risali, še vedno pravil kako to spelje [Eisenman](#), al pa [Kalatrava](#), al pa [Foster](#). Že prej v fazi projektiranja je imel stalno nove rešitve. Sem ga komaj dohajal in bremzal.

Tko da.

Tako da sem sam že imel nos do mize. Do tal še ne, a se mi je le fržmagal.

Ti zakaj smo se že priključili Henku na natečaju.

Kar se mene tiče, zato da bi videl kako to ta veliki delajo.

Smo že narisali natečaj s kolegi iz faksa, a nismo vedeli, a je sploh za pokazat.

Ja ideja. Seveda najboljša, al kaj ko je večino takrat, danes pa vidim da ni ne vem kako drugače, pomenila prezentacija.

Pri nas je velikokrat odločila prezentacija.

Ja kaj pa govorim?

Seveda ne.

Največ je pomenilo ali si naš ali ne, a tisto je potem že druga zgodba. Ne glede na vse strice, smo se takrat še prdušali, da bomo z dobrim zgledom, tudi ritoliznike spremenili in se bodo še ti bolj apetitlih obnašali.

Mlado pa ludo.

Ampak energije je pa bilo.

Da bi gore premikali.

No, skor.

Če ne pride gora k Mohamedu, gre pa Mohamed gor.

In smo se gnali.

Pa je vendar ostal okus, mogoče pa ne vemo vsega.

In sem se zato z veseljem priključil, da vidim »kak to majstori rade«.

Zdej to je tko.

Ne da se nisem nič naučil. V resnici ogromno, a sem se le vprašal, kaj je to meni treba.

Ni vsako znanje pozitivno.

Bi se lahko reklo negativne izkušnje.

Da končno navržem.

Henk je poznal vse v komisiji.

Še vse tiste, kateri so pripravljali gradivo za razpis natečaja. Ne samo to. Še kdo je s kom v španoviji, kaj lahko, kaj pa pri nekaterih sploh ne bo šlo skozi. Če je na primer pod perutničko elektro lobija, potem ne bo vetrnih elektrarn. Vsaj do takrat, ko ne bodo ti isti, ki sedaj bremsajo razvoj alternativnih energij, s tistim začeli služiti, ko bodo imeli monopol, potem pa zopet ne bo mogoče nič okoli tistega.

Kar je sicer fajn če hočeš zmagati na natečaju.

Zdej.

Če bi bil to en, pač pogoltneš in si svoje misliš, lej socializem je diktatura in se glede tega ne da veliko.

Pa ni imeli z sistemom ničesar.

Eni so vedno pri koritu.

Se sistem obrne, se tisočletje, kar koli že, eni so zopet tam.

Seveda zamenjajo zastavo, sedaj je modra, zvezda je pa rumena, lobiji so pa tam kjer so bili.

Lej me zanese, moram malo pojamrati.

A ni daleč od stvarnosti.

Ok, če bi bil eden pa pogoltneš in narišeš, tisto kar naj bi šlo skozi. Pol je pa izpadlo, da smo vsako črto na natečaju narisali, za točno določenega, na točno določen namen in čisto nič glede na visoko leteče ideje, kamoli teorije o prostoru.

Seveda sem se uprl.

Sicer ne s prekinitvijo, a sem mu povedal, tam pred vsemi, da me je globoko razočaral, ker če je tole natečaj sem sam avijon.

Smo dobili tretjo nagrado.

Izgleda da le ni vseh tako dobro poznal.

Mogoče mu je pa kateri iz vajeti ušel in se v deželo kradejo tudi drugi interesi.

Ka pa veš?

Zaključni žur je trajal do jutranjih ur in bilo je še kar veselo.

Na koncu smo se še z inštalaterji objemali, a tisto je bil že proizvod maliganov.

A nisem se spraval pisati zaradi gornjega, ampak ...

06 Punkti

Že prej sem poslušal, bajeslovne zgodbe, katere so prisotne v vsakem mestu. Mogoče celo na vasi, a ta del mi ni znan.

Gre pa takole.

Vsako mesto ima nekaj točk v mestu s posebno obravnavo. Bi se reklo sumljiv sloves. Koliko je resnega okoli tistega je sila diskutabilno. Če te take zanimajo, je potem potrebno osebno zbrati informacije, ali je kaj na tem, ali je pa »sanje svinje u kukuruzu«, kakor smo temu včasih rekli.

V Ljubljani so za časa moje mladosti razlagali da se na postaji mnogo doživi, da pa je Turist za bogataše, sicer pa podobno. Nisem nikoli niti poizkušal kaj na to temo raziskovati.

Sam sem itak ekstra nadarjen za take štose.

Še v »red light distriktu« v Amsterdamu in Parizu, nisem nobene kurbe (pocestnice) videl. Ja, ene so hecno napravljene, a so ene tudi pri operi, pa še ni nikoli noben rekel, da je opera »red light district«.

Na čelu ji pa tudi ne piše, sam za gnar.

Tako je tudi v Hki-ju, Helsinki se napiše Hki, da je manj za pisat, par punktov kateri so posebni. Vsak poseben plac ima potem tudi svojo zgodbo.

Na otoku v pristanišču se srečujejo uglajeni starejši, predvsem pa premožnejši. Že da do tja prideš, je treba doplačati ladjo, tam pa ne moreš sam na pir, tako da to prvo odpade.

Sumljivih placov je še nekaj a mi smo ...

Potem je pa en plac, kjer se dobijo tisti, na začetku kariere. Sem prav butasto gledal. Pa ja ne boš takrat, na take place hodil. Ker sem pa slišal iz različnih koncev in tudi od precej resnih, si pa seveda nisem mogel misliti, da zopet en nekaj sanja.

Menda se tudi tako gradi kariera.

H?

»Kuga se?«

07 Sosednja škatla

Prijel sem jo za roko, čeprav je sedela na zaboju nasproti, na sosednji škatli, jo nekaj časa gledal v oči, pa obrvi pa nos, pa lica, v resnici je super mačka, ustnice so posebej mamljive, pa se ne bi tam ustavil, če bi že slučajno kaj na to temo, pa nisem, zato rej dahnem:

“Uh, tole je bilo pa zgoščeno.”

Povsem si me spodnesla. Sploh ne vem kako bi nastavljal, a predlagam, sedaj je že kar pozno, čeprav edino to ni problem, ker lahko klepetava do jutra, a vsi tili podatki, vsa ta občutja, vse te misli, me pa precej begajo in predlagam, da nadaljujeva drugič, mogoče že jutri, če se bo izšlo, sicer pa čim prej, te dni, a moram razmisliti, da bo imelo vsaj rep in glavo, če bo le nastavljal z nekakšno rešitvijo, za katero se mi trenutno niti pod slučajno ne sanja.

Še vedno sem jo držal za dlan, sedaj z obema rokama in dodal:
“bodi močna tole bova zvozila, ti rečem!”

Malček se ponavljam, sem razmišljal, ko sem prav počasi hodil proti slabo osvetljenemu Krakovem. Ko od kapelice hodiš mimo Krakovega vidiš ritne fasade hiš čez vrtilčke in tam ni ne vem kako svetlo. Nekaj prispeva razsvetljava na Emonski, a takrat še ni bila svetilka na vsakih 10 metrov. Ne vem če ne samo na križiščih, ka pa vem, a mi je ostal en tak temačen spomin. Mogoče zaradi cestne razsvetljave, mogoče pa zaradi povedanega.

Tole bova zvozila, sem že Bojani rekel, pa se ni izšlo. Takrat sem mislil v paru, pa je bilo vsega drugega, samo slednjega ne.

Sedanja punca me bo razumela, ne vem če je na svetu bolj razumljiva oseba. Če ji pojasnim, skoraj vse razume. Vsega sicer ne, a tudi ni pričakovati, sploh so teme v življenju, na katere pač drugače gledamo, a to sploh ni kriza, v resnici se mi zdi, da je to fajn, da ni življenje dolgočasno. Če se samo strinjamo je v začetku sicer fajn, a se hitro izpoje. Bolje je da imamo različna mnenja. Ne sicer diametralno nasprotna, tisto tudi ne špila, a nekako na sprejemljivi strani, tako da se potem iz tistega nastavi tvorna debata, posebej če znaš poslušati. Pol zna sila fajn biti. Zaključki lahko ostanejo različni, to sploh ni kriza, a se razumemo, zakaj je lahko tako, ali pa tudi drugače.

Ja, nekateri se sploh ne pogovarjajo, ker preveč boli, da ima partner drugačno mnenje, a za tisto mislim, da je pač ne zrela osebnost, nedonošenček tako rekoč. Sam tudi še nisem, a mi trenutno še kar kaže. Vsaj smer se mi zdi v redu.

Se spomnim, leto ali dve, mogoče celo tri, časovno si nisem zapisal, me je pa precej pretreslo, v resnici se niti tega ne spomnim, kaj je bil objekt, ali tema, ali zajeb, al kar koli že, a tam v tistem trenutku, me je razredničarka izpostavila, da naj še sam izrazim svoje mnenje, ker gotovo imam izdelano stališče. Če sem ga že kdaj imel, povsem mogoče, čeprav se ne spomnim, a v tistem trenutku, sem imel polno glavo lumparij in hecov in štosov, sigorno pa nič na željeno temo, pol naj bi pa tam pred celim razredom glumil nekakšno stališče.

Nič. Opravičil sem se, da o danem nimam nikakršnega stališča in da bom mogoče drugič kaj bolj konkreten.

Me ni samo razredničarka gledala kot tele v nova vrata.

Ne vem če ne cel razred.

Ja, kva pa je to tacga, če ma ker prazno glavo.

07 Mobing

Ali kako se temu dan današnji reče.

Zdej to je tko.

Ne verjamem da je bilo načrtno in da je bil tak genij v manipuliranju.

Vsaj genij ni bil, če je že bil načrtni manipulator.

Sam vse eno mislim, da je bilo organsko, da smo pač imeli vsak svojo perspektivo, se je potem pokazalo da povsem diametralno nasprotno, da nihče ni hotel popuščati, vsaj ne veliko, malo pa ja, saj je vendar šef, tisto je bilo na začetku normalno pričakovano.

Čim bolj smo pa poglobljali prekope med nami, tem bolj se je pa kazalo da bo podn.

Kaj podn, trilogija, kar pa sedaj že veš.

Sam sem sicer imel trdo kožo in se sploh nisem tako sekiral, kakor moja kolegica arhitekta in predvsem Blanka.

Zase komot navržem, da sem si sicer kaj povsem drugega predstavljal, a na drugi strani pa vse eno nisem hotel zapustiti dogajanja, ker me je vse eno pigalo, kako pa to ta veliki speljejo.

Upam da ne vsi.

Upam da ne pomeni biti oportunistična, manipulatorska rit, tudi ta velik, pa kar koli že, v zadnji konsekvenci tudi arhitekt.

Seveda mi je bilo žal se ukvarjati z sranjem in seveda bi v kateri drugi situaciji jadrno zapustil mesto dogodkov, mene pač ne bo vsak nategoval, čeprav kar se tega tiče je še leta bilo podobno.

Ja, v vseh drugih situacijah.

Še največ izvajalci, u, tistega je bilo pa vse do mojega odhoda na tuje.

Potem, ko sem nazaj prišel, se nisem več pustil. Seveda so še vedno poizkušali in še par krat so me fino nategnili, a je po tistem nastala totalna štala, tako da so se me potem nekateri celo izogibali.

Lej, na začetku sem bil tiho. Če so me potunkali, ka pa veš, če boš še imel delo.

Ko sem se pa vrnil, se je pa izkazalo, ne samo da bo delo, še celo več ga bo, ker ta pa zna.

Na gradbiščih sem bil kar doma.

V birojih pa ne tako, a tisto je potem že ena druga zgodba.

(Tisto je o nedonošenčkih.)

.....

Pristopila je kolegica.

Sedla je ob najini mizi, se brž sklonila, kakor da bi ta poza kaj pomagala in začela šepetati:

"Prosim lepo,"

je začela,

"bi mi lahko nekaj povedala?"

Blanka, njena suha postava je samo še poudarjala, položaj žrtve, se je nagnila proti kolegici arhitektki, da bi bolje slišala.

"Kaj te muči kolegica?"

"Tole me zanima."

Kolegičin obraz je bil namrščen in oba sva jo zaskrbljeno opazovala.

"Zanima me, ali je Henk že izbral najboljše predloge, saj vesta, vse tole postaja ene vrste norišnica, tako za informacijo, nič več. Hočem reči, preden postane situacija preveč strupena."

Blanka, ki je bila pripravljena na povsem drug register, se je nasmehnila, nagnila nazaj, da si zravna ramena.

"Bi rekla da ne, ker se mi zdi, da tole načrtno in zanalašč izvaja."

Ni se potrudila z šepetanjem, čeprav ni zastavila z polnimi pljuči, kakor to počnemo v šepetajočem razgovoru.

To mi je bilo od vekomaj zanimivo. Včasih sem celo povezoval, drobno postavo z plahim in nežnim glasom. Zato me pa toliko bolj presenetil, tako kot Blanka sedaj, taka suhica, bi si mislil, da jo vsaka sapa odpihne, večinoma precej umirjeno in sploh ne na veliko decibelov, a kadar je en take vrste dogodek, se pa iz njenih pluč izpusti, glas vreden dvometraša, pa še 100 kilaša.

Bojana se je zazrla v kolegičin zaskrbljeni in namrščeni obraz, se nasmehnila, dobro vedoč, kam kolegica meri in dodala.

"Sploh pa, zakaj te pa to zanima, saj vendar nisi na tapeti."

Kolegica je pokimala in se za hip zamislila nad odgovorom, ter dodala:

"Mislita da bi mu morali povedati?"

Vsi, ne samo mi trije, kateri smo začeli z šepetanjem, smo molčali in premlevali, vsak pri sebi, kako in kaj nam je storiti.

Če sploh kaj?

In eto, unedva Slovencelna mene direkt ke.

Zdej, to je tko.

Že preden smo do tja prišli, smo ker pir spili in kar se mene tiče, sem bil že fejest vesel. Celo tako, da sem imel že probleme z koordinacijo gibov. A še v vertikali, tako da seveda ni nobenega problema, če gremo še kle na en pir.

»Samo jednom se živi, sve je ostalo varka.«

Sem brundal, med tem ko sta komentirala, a ne znam nobene slovenske?

Že prej smo imeli debato, kere punce so boljše.

A velike, al okrogle, al blontne, al kosmate, skratka poglobljena debata eksistencializema slovenske izseljenske matice.

Tam v zadnjem lokal, sva dva zavzela nezavzeto trdnjavo, da so črne boljše, ta tretji še vedno trobezljaj, da so blondinke zakon.

Midva čruha, sva samo še razčlenjevala, al čist črne, al samo črnolaske.

Sam sem se zavzema, za Ciganke in Balkanke, a ne vse po vrsti, ampak ene so pa res dobre;

»u matr sm vojsko služu u Črni gori, aveš kok dobre ..... majo, ja oči, kva pa družga, duša pokvarjena. Ja. Ostalo je tut super fino fajn.«

08 Most

Slonim na ograji trnovskega mostu, tam pri piramidi in gledam strugo Gradaščice, kolikor jo je še ostalo. Pred leti so popločili strugo in na sredini pustili kakšen meter kanala, saj za toliko je v resnici vode. A mojster Plečko je to tako rešil, da je pod motom na izteku Gradaščice v Ljubljano postavil zapornice. Sam sem zamudil visoko vodo, menda je bila vsaj za meter višja, ker betonske brežine imajo kakšen meter in pol. Nekje na sredini so stopnice iz obeh strani, da so lahko Krakovčani in Trnovčani tu v čolne hodili. V srednjem veku se je namreč to tu dogajalo. Tistega ni več, je pa Plečko obudil spomin na heroične čase večnega rivalstva, katero je celo opisano v Slavi vojvodine kranjske, le to so pa še angleški kralji brali. To sicer ne, a je kraljevo zemljepisno združenje, ki mu je knjigo požegnalo. Tako da ni kar nekaj za lase privlečenega. Kar pa potem rešitev s kanalom po sredini je. Kritično gledano, je negacija slovenske zgodovine, kakšen radikal bi celo rekel bistva. A se do sedaj nihče tega ni spomnil, potem pa tudi sam samo preišlujem, med tem ko gledam odseve svetilk na valčkih v strugi in se spominjam, da smo se tu še drsali. Visoke vode ni bilo, je bila pa po celi širini, ravno dovolj za super drsanje.

A nisem hotel o tistem, ampak mudilo se mi ni, čeprav bi se mi moralo, saj me doma, no pri sosedih, sosedovo sem zahakljal, čaka moja izvoljenka. A sem imel glavo polno Romanine štorije,

katero pa nisem hotel takoj deliti. Gotovo bi moral, takoj na vprašanje, kej si pa tako dolgo, potem pa še razlaga.

Sem hotel prvo sam preleteti.

Take situacije sploh ne obvladam. To mi je povsem tuje. Si predstavljam v kakšnih zaguljenih knjigah, na primer Kozorogov povratnik, sem takrat enkrat pokonzumiral, a mi je bil v smislu, sanje svinje u kukuruzu, kakor smo takemu nakladanju takrat rekli, ne pa zdravo za gotovo. Pa vendar ti da misliti. U, matr, saj je pretiraval, literarna svoboda pač, a če deliš z 16, še celo z 32, če je kaj na tistem, pol sam sploh nimam nikakršnih šans.

Ja, pa ja. Sej si je vse zmislju.

Ka pa če ne?

Vsaj ne vse.

Že to da seksaš zaradi seksa, ne pa ljubezni mi je povsem tuje. Da seksaš z neznancem, ne pa z dolgo občudovanem osebkom, zaradi katerega niti dihat ne moreš, še bolj. Da pa z dvena na enkrat, si pa tudi pod slučajno ne predstavljam.

U, matr, kva pa to sploh je?

To je pa proti vsem mojim pogledom in usmeritvam.

Če mi ne bi bila Romana že od prej sila privlačna, bi sedaj reagiral v točno nasprotno, verjetno celo v ekstremu in ekscesu in je več kot nahrulil ne bi, kaj da se zajebava z mano in da je ena navadna prasica.

No, pa nisem.

Ne samo to.

Kako mora tako mila oseba, takrat sem še povezoval da mila pomeni tudi dobra.

Sem potem tekom let pogruntal da nima veze.

Ni dolgo tega ko sem celo misli, da je biti lep, enako zafnan. To sem že obdelal. Lepota in afnanje sta sicer prijateljici, a v resnici nimata nič skupnega. Eni sploh niso lepi, pa se vse eno afnajo, da ti gre na kozlanje, na drugi strani so pa nekatere lepotice, ja seveda je o puncah, s fanti se topogledno nisem nikoli ukvarjal, sploh ne zafnane.

Nekatere sicer redke, celo v kontro.

Kako mora tako mila oseba, takole reagirati. Ne verjamem da je samo nagon, ali celo samo poželenje, verjetno je zadaj kakšen večji zajeb in je samo izhod v sili, če sploh je izhod, mogoče je samo slapa ulica.

Tako da je verjetno tudi kaj na tem.

Kako pa ven se mi pa tudi slučajno ne sanja. Bo morala še kaj drugega povedati, da bi se lahko vsaj približno približal nekakšni rešitvi problema.

Un kozu iz Kozorovega povratnika je seksal vsak dan z drugo, se mi zdi, ne vem če sem vse razumel, mogoče celo z več njimi, mogoče celo z več na enkrat.

Kapavem?

A tisto sem jemal kot literaturo, v le tej je pa vse mogoče, a mi je bilo bolj napisane sanje pobčkov dokler so del horde in sanjajo kaj vse ne, vse tja do ne predstavljlivega, no, tega je itak večina, a sem hotel povedati, da sanjarijo vse tja do seksanja vsake 3 ure.

Zdej to je tko.

V hordi in preden imaš kakršno koli izkušnjo z nežnejšim spolom, mogoče in celo zaželjeno. Potem ko se ti pa zgodi, kar koli že, pol si pa predstavljam, da še uni ki samo z tičem razmišljajo, naredijo nekakšen izbor in se vse tiste neskončne množice le zreducirajo na ene tri, ajd 4 če je ker sila poskočen.

Ker tisto sploh ni tako enostavno.

Že če bi v bordel hodil, se ti ne izide, pa makar nikoli nobene ne pogledal v oči, a je tako drago, da še tam narediš izbor in je potem več ali manj ista.

Če jo pa pogledaš v oči, ali ne daj bože, celo spregovoriš kaj več, kot kok pa to košta, potem pa sploh ni več enostavno. Vsaka. Še tako plitva ima svojo zgodbo in do tistega moraš vzpostaviti zdravo relacijo.

Če te pa še potegne, potem se pa že čudim, da je sploh še prostor za kar koli, ker potem se samo še s tistim ukvarjaš in kot v mojem primeru, sanjaš vedno in povsod, smo še o tistih očeh, in laseh in u tega je ogromno, a tisto si potem vsaj sam izbere, kaj ga bolj privlači.

Oči polne zaupanja, to je največ kar se ti lahko zgodi v življenju. Seveda je bolje če ma fajno, a tisto potem sploh ni več odločilno, uno prej pa obvezno.

Tako da mi tole sploh ne gre v lajšto.

Kaj se ji je neki zgodilo, da je tako reagirala?

08 Skupno

Takrat sem, smo še verjeli v ideje, ideale, celo ideologije, tako da sva imela z Blanko kar kaj skupnih točk pri jamranju.

Kaj da nas vrti, naj pove kaj hoče, potem bomo pa tisto po najboljših močeh, pač glede na to koliko je kdo pri stvari, speljali.

Je kar trajalo. Slaba volja se je stopnjevala, napetosti med sodelavci tudi, tako da je bilo točno zadnji trenutek, preden bi se stekli, no, to ne, a tako literarno gledano, pa ja, nekaj na to temo, ko je posegel vmes.

Pa sploh ne v maniri analize, sinteze in rešitve, ampak na osebni ravni.

Seveda je žalostno, če si nekaj narisal, za kar misliš, da si naredil vse v najboljši veri, potem pa pravi da je sranje.

Če bi zraven vsaj povedal kaj pa ni.

Pa spet.

Prvič niti to ni problem, čeprav naslednja rešitev sploh ni več tisto kar si hotel, se ti pa zdi, da bo mogoče po njegovo.

Pa spet ni, in da ga čudi da sem sploh tako šolo naredi.

Seveda imaš nos do tal.

Tretjič, se pa sam že uprem, pa naj pove, kaj je v redu, vendar še brez vseh pomožnih glagolov in pridevnikov.

Pri meni je prej odnehal, al mi je pa uspelo narisati, vsaj malo tistega kar se mu je zdelo, kar pa seveda ni povedal ali vsaj namignil.

Če bi še četrtič me poslal v tri krasne bi jih slišal. Kadar sem pa hud, pa težko obvladam in potem ljudje slišijo tudi take, katerih v normalnih okoliščinah ne bi nikoli povedal.

Na srečo ali nesrečo se je spravil na kolegico arhitektko in Blanko.

S tem da je Blanka samo še jokala in jecljala.

Kar kolena so ji klecala, tako je bila razočarana nad življenjem.

Čim bolj smo ji razlagali, čez čas celo gradbeniki in inštalaterji, da je škoda se sekirat, zaradi takega idiota, tem bolj so ji solze zalivale paus*.

Včasih smo na paus papir risali. Za nepoučene, to je še kar trpežen precej prosojen papir, če si zelo pazil, je zdržal do konca projekta, sicer je pa bil poliman z selotejmom, namenjenim točno za pasus papir, ker po tistem selotejpu se je dalo risati. Se je pa seveda zataknil rotring, če si preko tistega moral potegniti črto in rezultat nikoli ni bil vesel. Tako da smo se raje trudili vzdrževati paus papir, v čim boljšem stanju. To je bilo zelo težko, predvsem, če je hotel investitor sam tole* spremeniti. Tam je velikokrat celo zevala luknja, katere se pa pri kopiranji ni vedno videlo.

»Sam tole« je sila raztegljiv pojem. So enkrat hoteli obstoječ načrt samo v ogledalu, tisto ker je bilo na desni, bom pa ja samo okol obrnil, to pa ja ni problem. Eto ti damo cel teden, več kot preveč. Se jim ni dalo dopovedati, da sam tole obrnemo, pomeni cel projekt, vse inštalacije, na novo narisati. Samo pri urbanizmu ni veliko dela. Pa še tam ni da ni.

Je potem »sam tole« vzelo več časa, kot če bi začeli na praznem listu.

To je nasploh bila težava slovenskih investitorjev. So velikokrat prinesli, en star načrt, pokazali kako bi in pričakovali projekt do jutri. Se tok mudi.

Tisti projekt je na enem drugem mestu, v enih drugih časih, enemu drugemu osebku verjetno špilal, če ni tudi sam prinesel starega, potem pa spohal malo mešano na žaru.

Pa so bili redki, ki so privolili od začetka.

08 šarf

In pravi un šarf na blondinke:

»Ena te gleda!«

Sploh nisem vedel da meni pravi, sploh sem bil pa z hrbtom obrnjen proti plesišču in drugega kot kameradov in stene nisem videl, pa še to se mi je majalo.

In tako v vročici debate, auš še en pir, sej bi, ampak ne morem več, pravi:

»Ena gre sm!«

Sploh nisem registriral, ne njega ne ničesar okoli, v resnici sem se boril, da bi lahko še stal, čeprav me je že obhajalo, če ne bi raje sedel, kar je preveč je pa le preveč.

Potem se niti ne spomnim, a je bila ena taka počasna, se mi zdi da »[Love hurts](#)« in midva se objemava kot da se od vedno poznavata.

Men se vrtil, v glavi pa v lokalni, pa vse pleše, še prostor miguta, ampak dišala je pa kot, kot, kot, pojma nima, ampak moj tip, tako da sem se moral izviti iz njenega tesnega objema, jo odriniti in pogledati, kakor se je v tisti temi videlo. Nekaj svetilk je le utripalo in zazdelo se mi je da je lepa kot angel.

Sicer ni črna, al kaj bi sedaj z detajli omejeval, sploh me je pa že potegnila v strasten poljub.

Punca je vse

09 razumela.

Sem prav butasto gledal.

Koko, je normalno?

A dej, dej, kva je tle normalnega?

Nekateri tako nastavijo.

Nekateri rabijo več, kot življenje daje in potem to iščejo v stranpoteh normalnega.

Ne nimam mnenja o tem, sem pa brala nekaj takih in seveda ni moj način, zakaj pa misliš da sva kar sva, zato ker sva tradicionalista. Razumem pa, da so še drugi pogledi. Se sicer čudim in večinoma povsem v nasprotje nastavim, a nikoli ne več.

Nikoli ne več kam te zanese.

Pravi, med tem ko se še bolj privije ob mene. Sedela mi je v naročju, v ogromni naslanjaču, katerega je še dedek nabavil. Svetilka nama je osvetljevala noge, sicer je bilo v prostoru temačno, samo na vrtu je bilo še toliko svetlobe, da se je risala vsaka rastlina in grmovje posebej. A za tisto nisem prepričan, mogoče sem iz spomina pobiral in sem vedel kje je kaj, če bi prvič videl, mogoče ne bi vedel kaj vidim. Ob nogah, na tleh je ležal pes in občasno zavdihnil, kakor da bi vedel, da se pogovarjava neverjetne stvari.

Sem samo zijal.

In to moja najboljša nežnica, potem me pa s takimi preseneti.

H?

?

09 Umirjeno

Ok. nima veze.

Ima pa, da sva z Blanko precej umirjeno začela in seveda od začetka klepetala o vsem in o ničemer. O ničemer, je takrat ko se pogovarjaš neobveznosti. Kdo bi celo pripomnil, da govoriš zaradi govorjenja. Saj nekaj je celo na tem. A kadar si v mehanski fazi projektiranja, takrat lahko komot istočasno tisto počneš in še klepetaš, karkoli že.

Čisto nasprotje od idejne, ideološke faze, ko ne moreš nič drugega, kakor govoriti o tistem, nekateri še mahamo in skiciramo, da bo ja jasno, kaj sem hotel povedati, in takrat pač nimaš časa risati projekt, kakor tudi klepetat o trivialnostih.

Mehanska faza je na primer šrafiranje. Ko je vse rešeno, ko je vse jasno, potem tisto doteraš z grafiko. Na primer, pri detajlu vgradnje okna drugače prezentiraš zidake kot beton in tisti prezentaciji se reče šrafiranje. Takrat lahko komot klepetaš po dolgem in počez.

Krajinarji sicer nimajo takih problemov, ja kaj je cegu, kaj pa peton, imajo pa druge, katere podobno rešujejo, z različno grafiko in takrat komot nakladajo po dolgem in počez.

09 Strah

V resnici me je postalo strah šele zjutraj, ko sem se zbudil ob njej.

»U, matr, v kaj sem se pa sedaj zapletel?«

Glede na to da sva bila v privat stanovanju, bilo je precej razmetano (kot bi bomba padla), sigurno ni za gnar, ker tisto bi potem bilo v hotelu, sem si tudi oddahnil, še tega bi mi manjkalo.

Potem je bilo precej po filmsko.

Čeprav v filmih večino izrežejo. Namreč v filmih se srečata un reče Đoni in una pa Rita, po sta pa že v postelji. Pol je od scenarija odvisno, ali še šlukneta mal kofeta, pol gre pa že po ulci, tudi od scenarija odvisno ali ona ali on.

Tle sem pa ležal naslonjen na ogromen povšter (blazina), pokrit kot se spodobi in jo opazoval, kako je delala solato oblečena v Evin kostum, z zelo prosojno majčko.

Ja Finci radi solato* za zajtrk jedo.

Finci veliko dajo na zdravo prehrano, čeprav ne vedo vedno kaj to je, če primerjaš z našo dolino seveda, gor so pa vsi enoglasni, ali pa zelo redko, kdo z drugačnimi pogledi.

Tako nama je tudi Ane naredila gugal-mugal vsega možnega in nemožnega.

Če že kerga piga.

Not je bila kumara in ananas, med in paradižnik, surova karfiola, kakšna pa, bi rekli Finci, in seveda ni smel manjkati [danish blue](#), v jogurtovi pomadi.

V resnici sploh ne slabo, posebno če preganjaš mačka.

Zares skleda zdravja.

V resnici sploh ni solata na naš način.

Tisto, endivja z soljo, oljem in kisom. Seveda tudi česen ne sme faliti.

Sem Hansini tako solato naredil in je izjavila da sploh ni vedela da so lahko

solate tako fajn, ker gor na severu samo nekakšne prelive čez zlivajo. Še najbolj spominja na jogurt z začimbami, ali pa varianta z majonezo. Seveda še 100 drugih azijskih variant, a prave solate pa ne.

10 Malora

Je minil verjetno cel teden, al pa skor, se ne spomnim, mogoče pa začetek naslednjega, a najino daljše pogovarjanje se je godilo po kar nekaj dneh. Ne, da se vmes nisva srečala, a je vedno bilo občinstvo in potem tam ne moreš nastaviti takih zaguljenih. Se je pa čutilo da bi, to pa ni debate, a

je bilo potrebno še zaključno nalogo v korekture, glede na to da nisva iz istih oddelkov se korekture ne dopolnjujejo in sva čakala.

Romana je bila iz mode. Modni oddelek. To so une ta živahne, katerih se se še vedno izogibal, ne glede na precej drugačna dožemanja, kot pred letom ali dveh. Pa so menda imeli tudi tam, ne glede na moje čeljustenje, tudi par pohlevnih gorskih rož. Teh sicer nisem opazil, vsaj do pred kratkim ne, ko sem jo zagledal. Ja, seveda sem jo že prej videl, a kot rečeno, sem imel punčare iz mode na varnostni razdalji, da so pa najglasnejši vedno v ospredju, se je pa pokazalo ne samo na modi, v resnici v vseh situacijah v življenju.

Na žalost se potem samo s tistimi ukvarjamo in zares izgradimo občutek da je celota taka. Saj veš tisto ko obtožiš celo nacijo da so kar so. Na primer Nemci preračunljivi, Skandinavci hladni, Italijani cmeravi, Amerikanci (čani) fejest fiu-fiu.

Saj ni da ni nič na tem, a je potrebno v vseh situacijah, no pri vicih ni, v obzir vzeti da je določen procent tudi drugačen, nekateri pa čisto nasprotje povedanega.

Najbolj tipičen primer je po moje z Avstrijci. V radikalni verziji, lahko celo rečem, da Dunaj nima veze z Avstrijo in nasprotno, ker razlike so več kot očitne. Tako da je ravno za Avstrijce težko reči da so kar so.

So, a so tudi povsem drugačni.

Se tudi ne spomnim ali sva se dogovorila, ali je pa samo tako nanoslo, a zopet sediva na unih istih lesenih zabojih, za upravo festivala, ponudim cigaret, kot sem tudi sam ravno prižgal. Moreča tišina para možgane, matr, koko pa naj začnem, se trudim na vse pretege, da bi imela pripoved vsaj uvod, če ne celo celo začetek in konec, ali celo vrhunec in stopnjevanje, pa mi nič uporabnega ne pade na pamet.

Zato reče ona:

“Ali veš kako naj speljem?”

V resnici nisem vedel, razen da so se mi obzorja razširila, saj celo moja dulčineja ima izdelano stališče, sam sicer ne, a mi je vse eno dalo misliti, pa koko to da vsi okoli mene nekaj vedo, sam pa ne.

Tako da sem zares v agoniji bleknil, sploh ne vem od kje mi, ker je bilo iz tistega trenutka, sploh ne povezano ali celo proizvod celo tedenskih razmišljanj.

“Ja!

- Kaj ja?

-Zaživi svoje življenje.”

Neodvisno verjetno ne, to je sicer od situacije in še bolj od tvojega karakterje odvisno, a sam si predstavljam, da nisi en tistih, ki znajo prekiniti totalno in jih je za ostalo, kar je ostalo zadaj malo mar.

Ne, ni mi jasno, ali bi povedala, kaj se ti je zgodilo, ali celo, ali te je to veselilo. To boš morala sama presoditi.

Verjetno pa je bolje da sama obelodaniš, vsega sicer ne, ker o grup seksu, si mislim, da vaška in katoliška srenja ne bo hotela slišati, a je vse eno bolje da sama predstaviš svojo verzijo, kakor da potem čez čas, mogoče leta za tabo pride, z dolgo brado. Ljudje si naštrikajo kaj vse ne.

Kar raste in se razteza, kakor mleko ki ti povre.

Zdej, to je tko.

Če misliš prekiniti s pričakovanim vzorcem, je vse eno bolje imeti doma kakšnega zaveznika, kakor pa pustiti vse v nevednosti. Ljudje so zamerljivi, takile katoliško vzgojeni pa še toliko bolj.

Glede na slednje je bolje da predstaviš prečiščeno verzijo, da je kakor je, da se kesaš in da ti je žal, tudi če ti v resnici ni in da se boš raje umaknila v mesto, v upanju da ne pretrgate vseh stikov in bi lahko nekoč vsaj vnuke pripeljala pokazat.

Dolgo predolgo je molčala.

Tako da sem se moral celo malo sprehoditi, a kot zakleto okoli tistih kišt sploh ni bilo neke logične sprehajalne poti, tisto ko lahko v krogih, ali pa vsaj trikotnikih španciraš, med tem ko živčno čakaš na razplet dogodkov.

Sem že mislil, da sem preveč konkretiziral in da me bo poslala u maloro.

Kar tudi stori.

U sem bil presenečen.

A se je na koncu pokazalo, da jo zanima moje mnenje. Kaj sam mislim, o nastali kolobociji in kako naj bi jo po mojem rešila ali samo razpletla.

Skratka moja moralna orientiranost je bila bolj važna.

Zakva nek?

Sem se sam zase spraševal, če pa kaj ni pomembno, sem pa sam v tej mineštri.

Meni je sicer tuje, sem začel, kar se tega tiče sem težki tradicionalist in kar se mene tiče je vse po ustaljenih reglcih in najbolj pomembno da si zaupava, da ne moreva en brez drugega, da je vse okoli in zaradi nje. Ne samo nje, a so vse stranpoti pod skupno kontrolo. V smislu, če nama ne bo škodilo, potem pa probamo.

Kar pa za tvojo situacijo težko navržem.

Verjetno si imela potencialnega zaročenca rada. Ali si bila pa zaljubljena, pa verjetno niti nista prišla tako daleč, če je bilo vse po pričakovanjih vaške in cerkvene srenje. Saj katoliki ne smete pred poroko nič na to temo.

Ne vem niti ali si imela ona dva rada. Mogoče je le bila samo strast. Verjetno niste niti poizkušali iz tistega kaj več narediti, ker v troje težko špila. Sicer nisem več prepričan da ni mogoče, a sam si sploh ne predstavljam, da bi lahko imela več njih rada. Ja, v smislu čokolade, tudi sam jih poizkušam več, čeprav je čez Gorenjko z velikimi lešniki ni, a tisto je spomin in skomin iz ranega otroštva, tisto sploh ni o čokoladi. Seveda tudi, a če ne bi vedel prej za Gorenjko in bi me kot na novo rojenega postavil v kakšno pariško čokoladnico, bi pa verjetno Gorenjko povsem zanemaril.

Skratka, ko se menimo o ljubezni, po moje ni množine. Tiste punce iz Tahitija, sploh niso zaljubljene, samo izkoriščajo situacijo. Menda da tam punce določijo kdo bo kdaj z njo. Mi katoliki, pa makar sem nekrščen ateist iz rdeče familije, ker kar se tega tiče, kjer smo na cerkvene običaje zares od strani gledali. Ne na ta velike praznike. Tisto se ni dalo preskočiti, je babica vedno zrihtala, kakor se spodobi. Branili se pa tudi nismo. Šunka je lešunka, potica pa potica.

A kar se spolnih odnosov tiče smo pa samo en po en. Ne sploh ni potrebno biti poročen. Tudi začetek in konec nimata ničesar z ustaljenimi normami, tisto vsak sam porihata. Mora pa vedno biti to proizvod ljubezni, medsebojnega zaupanja in sreče v paru. Potem je pa kaj normalno da se to v postelji porihata.

Ker.

Ker, ker.

Ker če abstrahiraš življenje samo še na užitke, potem to sploh več niso.

Vmes mora biti pavza.

Pa ne samo pasivna, predvsem aktivna, a o vsem drugem, samo o seksu ne.

Zato pa tako fino deluje, če se imamo radi, potem je tisto kot češnja na torti.

Vrhunec.

Primer sklede svežih jagod z smetano.

Na začetku objekt poželenja in najbolj možno super fino fajn. Potem ko si vse pojedel, potem te ima da bi še repete. A tisto potem sploh ni več tako dobro. Če se ti zgodi da še tretjič vzameš te pa že vse boli in najraje bi bruhal in sploh moraš na stranišče.

Kar je sicer tudi olajšanje, a povsem druga zgodba.

Tako tudi pri seksu.

To da si z dvema, je bilo verjetno višek naslade.

Zakaj pa nisi z tremi ali več?

Menda je ena rimska cesarica cel garnizon skozi dala.

A miš da je uživala.

Verjetno pri prvem. Mogoče pri drugem. Pri tretjem se ji je fino zdelo, da je vzdržljiva. Pri petem je pa že mislila, kaj bo jutri počela. Če bi znala kuhati, bi zelo verjetno premišljevala kje se dobi boljša solata.

Čist mim.

Že kar se seksa samega tiče čist mim. Isto kot pri tretji skledi jagod.

Te vse boli in tišči te na stran.

A je takrat še kaj užitka?

Po mojem nič, ali pa samo navidezno.

Tisto, ko se prepričuješ u kok je fajn, saj na to sem čakal vsa ta leta, v resnici pa komaj čakaš da bo konec.

Tako da.

Sam menim, da je to bil tvoj beg iz stvarnosti. Nekaj te je težilo, verjetno nisi niti vedela kaj.

Mogoče vpetost v pričakovanja vseh okoli. Odgovornost te je težila, pa še vedela nisi.

Sedaj ko sem premislil, sam sicer ne bi nikoli, a si predstavljam, da so tudi take situacije.

Enkrat mogoče.

Mogoče se zgodi.

Ja, blodnje, firbec, trenutek slabosti.

Potem, pa pač ne nadaljuješ.

Saj to ni to.

Al pa je?

Verjetno boš morala še kaj povedati.

Sam te sploh ne obsojam. V resnici bi ti zares rad pomagal, ker sedaj samo še o tem razmišljam.

Ne o tebi, tako na splošno pa veliko.

Kako da se nekaterim sploh kaj takega zgodi?

10 Joka

In sva, smo debatirali veliko. V debati se namreč reši veliko. Vse sicer ne, kaj le ostane za individualno obravnavo, a ideološke usmeritve je pa sigurno bolje v množini kot ednini. Ko je postalo krvavo, se debat ni več udeleževala kolegica arhitektka, tako da sva jokajoči del večinoma potem sama obdelala.

Zares bi ji rad pomagal, pa ne samo ker je imela take dobre oči (pa vse ostalo tudi), no, tudi malo, a je bilo dosti bolj prisotno trpljenje in to me je še kar pretreslo, da nekdo tako osebno jemlje, očitne neumnosti.

Sem ji sicer precej prigovarjal, da je čist brez veze se sekirat, če te sesuje. Seveda ni lušno, a trpet zaradi tega pa tudi ne.

Pa se je ni dalo ustaviti.

Sem začel dvojni robec nositi, pa je par krat dva povsem zmočila.

Ne samo to.

Kadar je imela eksta krizo, sem jo moral ven iz biroja peljati v park čez cesto, da sva potem tam v tišini sedela. No, tišina samo pri pogovoru, promet velemesta je prekril celotno hemisfero vesolja. Mal nakladam, a je bilo nekaj v tej smeri.

Menda jo povsem spodnese, kadar se povsem potrudi, to se pa itak vedno in povsod, potem jo pa negirajo. Negirajo njen trud vložen, ne nje, seveda ne. V tako direktnem napadu, kakor je bil pred pol ure, toliko sva rabila da sva odšla iz biroja + tišina v hrupu podeželskega velemesta, preden je nastavila govor.

Sprva zelo počasi in potih, večinoma jecljanje in vzdihovanje, potem pa počasi vse bolj normalno.

V direktnem napadu, češ da je sama kriva da je taka kura nesposobna, saj ni uporabil teh besed, a se je komot tako prevedlo, ji pa še sapo vzame in ne more dihati, ne razmišljati še hodi lih komaj in zato sem jo moral pospremiti, tako da sem jo zares podpiral, kot bi pomagal nekemu iz vode, kateri se je skoraj utopil.

Samo tako ni kapljalo od nje.

V resnici sploh ni, ker kadar je v šoku, še jokati ne more, ker jok je zares odrešilen, takrat pa še tega ni in je podobno kot bi jo kdo držal za vrat in ne bi mogla dihati.

Prijema okoli vratu sicer ne čuti, posledice le tega pa precej.

»A sm butasta?«

Sam samo zijal.

Si, a to zato ker se pustiš, saj vidiš da je tepec, kaj tepec, kakor sedaj kaže izgleda idiot.

Če ne bomo kmalu preko tega, bo počilo.

Pri meni je kontra reakcija.

Sam ne odvenim, ampak eksplodiram in če me misli še kaj okoli tega jih bo vsaj slišal, če ne še kaj bolj konkretnega.

.....

»Jeza vedno zmaga.
Pri tebi zagotovo.
Nisem te hotel prizadeti.
Nisi me.
Pač, kot očitno je.
Ko se razburiš narediš to z roko.
(Pokažem gib.)
Res?
Ja.
In ko ti je nerodno, si grizeš ustnice.
Kadar si nejevoljna, ne mežikaš.
Vse veš.
Oprosti, a ne bi zamenjal s tabo.
Na istem sva, prav nobene razlike ni.

Pridi sem.
Pridi.
Stopi bližje.
Poglej.
Kaže nekam v dalj.
Če me pogledaš, koga gledam?

V zadregi skloniš glavo in se dotakneš čela.
Ko izgubiš nadzor, dvigneš obrvi.
In ko si vznemirjen, dihaš skozi usta.

Mislil sem da si se ustrašila.
Res sem se.
Strah me je.
Se vsem zaljubljenecem zdi, da so odkrili nekaj novega?
Vem, kako to gre.
Zamišljal sem si, ko sem te čakal.
Si sanjal o meni?
Ne. Mislil sem nate.

Nehaj.
Kaj?
To početi.

Bodi resen.
Miruj.«

.....

Ponižanje je razčlovečenje.
Spremeniti žrtvino samopodobo.
In s tem njeno moč.

Ponižanje je prisotno povsod in je del naše kulture.

V tem primeru, biti del kulture, sploh nima pozitivnega predznaka, kakor se to običajno pojmuje, biti del kulture. V resnici bi jo morali imenovati nekulture, samo da se ta del našega življenja ne beleži drugje kakor v nočni kroniki, tisto pa redko kdo bere, tako da sploh ni uporabno in je dosti bolje reči da je ponižanje del naše kulture.

Socialno privlačno, je krivo za zadrego, sramoto in ponižanje.
In seveda ima vlogo v našem osebnem in družbenem razvoju.

Če smo se zmotili pri dejanju ali misli, kažemo zadrego.
In zaradi tega je več možnosti da bomo napadeni od drugih članov skupine, skupnosti, plemena.
Zaradi tega zafarbamo (lica oblije rdečica).
S to spremembo sporočamo ne napadajte me.
Vendar tudi da smo izstopili iz množice, ter posledično bolj ranljivi, kar pa horda izkoristi.

Da bi se zaščitili pred napadom in posledično izgubo identitete, samopodobe, hrabrosti, tudi sami napademo in to z istimi sredstvi.

Poizkušamo napadalce diskreditirati in ponižati.

Moški imamo s tem bistveno večje probleme, kot ženske, ker od nas se pričakuje, da smo po difoltu (vnaprejšnja nastavitve), fizično močni, pogumni, kompetentni (sposoben).
Kar večinoma pomeni, da se pretvarjamo da to smo, kar pa potem glede na situacijo takoj izpade, da se počutimo napadene in se seveda branimo z kontra-napadom in to s ponižanjem.

Zato pobje ne jokamo, čeprav bi velikokrat pomagalo, se raje vedemo nasilno in napadalno.

Čeprav je verjetno res, tisto kar pravijo, da nasilje ne reši ničesar.
Večinoma vodi v več ponižanja in posledično več nasilja.

Velikokrat imamo potrebo po maščevanju, kar je proizvod ponižanja, a edino kar pomaga je razumeti drugo stran, ter iz tistega narediti, vsaj sprejemljivo.
Če to ne gre, je dosti bolj zapustiti sceno, dogajanje, prostor in začeti nekje povsem na novo, kot se pa ukvarjati z idioti.

Škoda življenja.

Mogoče bi pomagalo v celotni zgodbi, da bi spremenili pogled na same sebe in se ne ukvarjali s tem kako nas drugi vidijo in dojemajo ter posledično manj farbali pri zdrsuh.

Kapaveš?

10 Kauca

Kauco sva že prej v postelji popila, tesno objeta, s pogledom na sosednjo hišo, čez dvorišče. Sonce se je odbijalo od oken in risalo nagajive zajčke na fasadi v pogledu. V zraku je leno plaval prah, tisti, katerega sicer sploh ne vidiš, če ni en tak vesel s soncem poln dan.

Že tam pod kovtrom, sem se zavedel da je Ančka polna ljubezni. Pa na splošno tudi precej polna. Ne, sploh ne debela, suha pa tudi ne. Verjetno ko se poroči se razleze, kot večina takih nesreč. A takrat je bila več kot prikupno vse tisto razkošje.

Pol pri pripravljanju solate je prišlo do izraza ves šarm take postave. V katerih drugih okoliščinah bi precej drugače nastavil.

Takrat sem pa samo zijal.

V resnici ravno v kontro, ker se pač ne spodobi da takle žigolo, kateri osvaja punce ne da bi jih videl, ter sem glumil, ne samo da mi je vse jasno, še da sem itak glavni dirigent.

Pa mi ni bilo čisto nič.

To da se ti kaj takega zgodi, je na en način običajno, saj so vsi filmi polni tega, tako da je bilo samo vprašanje časa kdaj se bo tudi meni.

A to, da čutiš, da te ima kdo neskončno rad, po parih urah divjanja, to je bilo pa fejest nemogoče, tako da sem potem ko sva izpod tuša prišla, seveda nazaj v posteljo, vprašal, a veš da jutri odhajam?

Se je še bolj stisnila, k meni, me objela in poljubila, u je bilo seksi in dahnila:

»Ja vem.«

Ja in, sem si mislil, zraven pa seveda nič nakazal, koko je lahko tako zaljubljena, ko bi me vsej zjutraj pred vrata postavila, potem bi bilo po pričakovanjih, ona pa kola, kakor da se od vekomaj poznavava in da bova za vekomaj skupaj in sploh ni nikakršne drame na vidiku.

11 Joče

Verjetno imaš prav. A to sploh ni lahka odločitev. To da bi šla na svoje, prekinili s popkovino. No verjetno ta del, razen tehnične izvedbe niti ni tako zaguljen, saj večini rata, a tisto, da bi sedaj bila tuej v domači vasi, svoji družini, tisto me pa že sedajle peče, pa se še zgodilo ni.

Zelo verjetno, me bodo nagnali od doma.

Pa tako jih imam rada.

Vse.

Sedaj ko sem pred tako odločitvijo, imam rada še celo kamne v oljčniku, kateri so mi šli vedno na živce, ker so ovirali obiranje oljk. Še ves tisti znoj bom pogrešala, ko sem se najbolj želela biti rojena v mestu in ne vedeti, za napore na kmetiji.

Sploh si ne predstavljam, kakšna bolečina bo to za vse.

A kakor si nastavil, je veliko bolje da izvedo od mene in seveda mojo verzijo, ker če bi jim povedal vse, bi me mogoče celo kamenjali.

To sicer ne, a občutek bi bil pa ravno tak.

Nikoli mi ne bodo odpustili.

Še sama si ne bom.

Se objameva ko se posloviva.

11 Varianta

Pa ni prišlo do tega.

Mojo tretjo varianto je sicer spremenil in predružačil, saj od prvotne itak ni nič ostalo, tako da se nisem niti sekiral. Tudi dana rešitev ne da me ni fascinirala, kar se mene tiče je čisto mim, česar pa nisem nikomur več omenil, še Blanki ne, pa sva bila že fino domača in sva si še vse privat zgode in nezgode pravila.

Blanki sem malo pomagal pri njeni rešitvi, a ne v smislu ideje, ampak risarskega dela. Namreč ne samo da ni mogla dihat, tudi risati ne in je bila malček v zaostanku, tako da sva par večerov še njeno risala.

Kolegici arhitektki ni bilo potrebno nič pomagat, pa je imela zelo podoben odnos z materijo kot sam, samo nič klela ni, ker pa ne izključuje, da ni podobno mislila.

S kolegi gradbeniki smo našli skupen jezik, inštalaterji so pa sploh blesteli z njihovimi rešitvami.

11 Pogovori

Med vsemi tistimi užitki, sva se veliko pogovarjala, odšla v trgovino na vogal iste hiše, tam sem jo opazoval, tudi v trenirki je super fajna, ne vem če ni glumila, a je bilo vrtenje med policami in pogledi skozi police z sadjem, kakor tudi skrivanje med makaroni, ene vrste svadbeni ples. Če že ne svadbeni, osvajalski pa ziher.

Mogoče se pa ne zaveda, a nisem hotel vrtati, ker je zares butasto, da se ti takole fino vrtili, sicer povsem neznano in nepričakovano, a zakaj bi bremzal ali celo končal, zgolj zato ker sem ne večč takih situacij, ali celo neveden take scene.

Kar pustil sem da teče. Dokler bo, potem bo pa kakor bo, sploh je pa samo še par ur in odletim.

.....

"Zakaj, hudiča, pa potem ne poveš?"

Spet sem bil glasen in Ane je planila kvišku.

Njen blede obraz je bil na lepem ves rdečelično vročičen.

Imela je skoraj nebeško modre oči in zastrmela se je vame in moja pod očesna mišica je začela trzati.

Vzel sem robec, ji obrisal obraz in jo istočasno tolažeče pobožal po licu.

"Daj no, moj komunist, o čem razmišljaš, ko takole gubaš čelo?"

Odkimal sem, popolnoma nezmožen odgovoriti. To mi je od vekomaj en najbolj butastih vprašanj.

"Na nč, ka pa družga?"

Sunkovito se je obrnila in na mizico ob postelji odložila kozarec penine.

Pa sem ji že prej razložil, da mi je merlot super fino fajni, šampanjci so pa redko dobri, ne glede na to, če se svet na glavo postavi.

Način kako je to storila, je očitno sporočal, tut pulcija ne ve zakaj, da se počuti zavrnjeno in se sedaj pripravlja na povračilni udarec.

Čakal sem v tišini, precej nelagodno. Ker mi je zmanjkalo snovi za pogovor, no, vsaj v tistem trenutku sem imel blokado, zato sem naredil celo predstavo pri prižiganju cigarete, napetega opazovanja tlečega tobaka, ter počasnega izdihovanja dima proti stropu. Ne, nikoli nisem znal narediti kolobarja. Mi je sicer par krat uspelo, še ko je bil to popularen šport med mulci, a bolj ponesreči.

Ni se odzvala.

Začelo me je obhajati, da je na tej dami nekaj, kar mi ni blizu, kaj blizu, sploh mi ni všeč. Nekaj gospodovalnega in ukazovalnega. Upam da ni zopet bolesten kontrol frik, s temi imam že kar kaj izkušen. V resnici izgleda da sem tudi za to magnet. Ne samo za jebo na splošno, večinoma se mi približajo osebe z problemi v bolestem nadzorovanju okolice.

Ob čemer me je prijelo da bi vstal in na hitro odšel.

A to sem počel ko sem še punc bal. No, saj se jih še vedno, a sedaj zaradi drugih problemov. Sem kar rabil, da sem sprejel, da imajo bede svoj prav in svoj pogled, v nekaterih okoliščinah, celo fajn, se kaj novega naučiš, tako da načelno ne odhajam več, če ni vse po pričakovanjih. Pa tudi to ima svoje meje in pregrade.

Cigareta je že skoraj dogorela, čutilo se je, da bo potrebno nekaj reči, ali vsaj prižgati nov cigaret, za katerega mi pa sploh ni bilo. Že sedanjega sem prižgal, ker mi je zmanjkalo teksta, ne pa zaradi užitka kajenja.

Tisto sva prej skupaj prižgala, preden sva začela pogovor.

Ko se je ponovno obrnila, se mi je prijazno nasmehnila, se privila bližje, me zopet objela in bilo je čutiti, da je bila samo navidezna kriza in dodala:

"Zaupala ti bom skrivnost.
Seveda če obljubiš da boš molčal kot gob.
Seveda obljubim."

Sedaj ti je že jasno, da rada živim ne vezano in da moške uporabim samo občasno, povsem funkcionalno, pač glede na situacijo. So mi zadnjič prijatelji prinesli pralni stroj sem gor, pa nič več. Seveda malo smo se pohecali in malo popili, potem sem jih pa ven vrgla. Tako bom tudi tebe, ko pride tvoja ura, vendar me obhajajo nepričakovane misli in zato skrivnost.

Namreč me ima, da bi te imela za dalj časa. Za vedno ne verjamem, tisto je en čuden štadij v življenju, a dalj, kot ponavadi. Se sama sebi čudim in si prigovarjam, da se mi je zmešalo, potem pa prideva iz trgovine in te vidim stati tam pred oknom, zazrtega na ulico, se mi pa fino zdi.

»Verjetno pašeš k fikusu.«

U, se smejala, kar blok je poskakoval.

Verjetno je bil vikend vmes. S punco sva šla v dolino Voje, hodit ob korita Mostnice. En tak kratek a sila slikovit sprehod. V vseh letnih časih je super fino fajn. V tistih časih tudi naroda še ni bilo toliko po hribih, takrat ni bilo moderno v hribe, zato pa množično na portoroško plažo.

Ja, je bila kolona, ja, se ni dalo sprehajati, plača na plaži sploh ni bilo, drago je bilo kot žafran, ampak je bilo tok dobr.

Ker ni bebast je pa trobast, sem si mislil, zraven pa prav pomno kimal. Ker na vprašanje, kje si bil pa ti, odgovoril da v Vojah, pa je sogovornik preslišal, saj ne more biti nič zanimivega. Če ni v zvezi s Portorožem.

Sem ji razložil, vse v zvezi z Romano in tudi okoli tega sva imela skoraj identično mnenje. Samo okoli totalne prekinitve ne, ker menda se bodo, vsaj starši, mogoče pa še kdo v vasi skulirali in če ga ne bo naprej srala, s časom tolerirali. Je vse eno boljše v domači vasi z madežem, kot v hladnem svetu, brez spominov.

.....

Če je bil vikend vmes, me je potem, menda takoj v ponedeljek, nemalo zvlekla, takoj po koncu pouka, gor na škatle in rekla:

“Sem šla na rum.

-Kva si šla?”

Ata me pobere v Izoli, ker peš se sicer da, a s potovalko ni enostavno, prometa ni veliko, tako da bi se komot zgodilo, da bi morala vse prepešačiti, a sem tudi malo razvajena, ata me pa tudi rad pride iskat.

V Izoli na avtobusni postaji sem šla na rum. Seveda za pogum, ker so mi kar kolena klecala pred prihajajočo katastrofo.

Sem se že kmalu po najinem pogovoru, še isti večer odločila, da moral to čim prej speljati, ker čim dlje bom odlašala težje bo in glede na to da se pozam, je celo možno da potem zaradi vse mizerije niti ne bi speljala. Ker je pa točno tisto, česar nočem. Zakaj pa misliš da sem te poiskala. Zato ker sem rabila tretje mnenje, če je drugo bila Mojca in kot veš čista katastrofa.

Sem se sicer na avtobusu iz Ljubljane v Portorož kar tajala, pa ni bilo vroče jutro. Ene trikrat pa celo pomislila, če je ne bi raje ucvrla z avtobusa.

Ata me še nikoli ni videl priti iz bifeja. Saj tudi nikoli nisem šla. Ja, v vaško gostilno, a po liter za obiske, ali za očeta, za marendo (malico). Da bi pa kdaj šla v kakršen koli bife pa še nikoli.

Pa še sama.

Punce pa ja tega ne delajo.

Vsaj na obali ne.

Vsaj iz vasi ne.

Vsaj iz hribov Istre ne.

Ko me je ata zagledal prihajati iz avtobusnega bifeja mu je bilo takoj jasno da je katastrofa.

Še nikoli me ni objel zunaj borjača, vedno se je delal trden mož kamnit, al kar je še takih neumnosti.

No pa saj na kmetih so redki telesni stiki med odraslimi in več kot cicibani.

Takrat me je pa tam sredi parkinga (parkirišča), tako da bi ga lahko pol Izole videlo, pa še vse čenče iz bližnjih in daljnih vasi.

Na srečo ni bilo veliko njih, prazno pa tudi ni bilo.

Takoj ko me je objel, sem se začela jokati, potem v avtu pa dreti. Pretiravam, nisem se drla, se je pa videlo da neustavljivo jokam, tako da mi je celo podal svoj umazani facolet (robec). Nič ni spraševal. Molče sva prevozila vse tiste ovinke do doma. Tudi v borjaču me je pustil samo tam sredi dvorišča in odnesel mojo potovalko v mojo sobo. Vedel je da morem sama urediti kar že imam.

Mučna tišina je legla na nas po kosilu, ko sem umila vso posodo in pospravila kuhinjo. Usedli smo se za isto mizo v kuhinji, kamor se nikoli nismo po kosilu. Če ni bilo opravkov in smo ostali znotraj smo se vedno v dnevno sobo ob prižganem televizorju, katerega je redko kdo gledal, a je bil kakor peti glas v družini. Tako in tako smo vedno govorili en čez drugega, kar je običajno in predvsem mama je znala pripomniti, da se morem naučiti, kadar se omožim, da bo potrebno tam pustiti starejšim besedo. Še z možem se bom moral dogovoriti, ali lahko kaj povem v prisotnosti ostalih. Potem v postelji, je povsem druga zgodba. Tam imamo ženske moč.

Takrat smo bili pa čisto tiho, še televizor v dnevni je bil ugasnjen.

Nisem več jokala, a glas se mi je tresel kot če bi. Povedala sem, da mi je ušlo izpod nadzora in da mi je neskončno žal in da nikoli več ne bom in da upam da me ne bodo nagnali od doma.

Potem je kar škrtalo v zraku, pa čeprav smo vsi molčali.

Krava je zamukala v hlevu, kokoši so bile na enkrat sila glasne. Vedno naju bi z bratom takoj napotili pogledati, kaj se godi, sedaj smo pa v tišini sedeli in škrtali z zobmi.

Je hotel ata začeti, pa ga je mama prijela za roko in nastavila. Sprva precej umirjeno in potihno, da je potem končala, da naj pri priči izginem in hiše in da noče nikoli več slišati zame. Ata je nekaj poizkušal pa mu je bilo jasno da ni trenutek. Brat je potegnil z mamo, čeprav se je videlo, da nima izdelanega stališča in je samo zbežan in izgubljen.

V joku sem odšla po potovalko in se odpravila peš dol proti Izoli. Do tja je nekaj več kot 10 km, par krat sem tu že šla peš. Dol grede niti ni težko, razen da se vleče posebno če imaš kaj drugega v planu in vedno sem imela, zato mi ta pot ni ostala v dobrem spominu. Tako da sem precej odsotna odtavala do konca vasi. Morala sem mimo domačije nesojenega zaročenca in kot zakleto je njihov ata ravno pletel koš na dvorišču. Me zagledal, zaklical naj se oglasim, ker se nisem je tekel za mano in me odvedel na dvorišče. Tam sem se sesedla na najbližjo karjolo (samokolnica) in neustavljivo jokala. Vsi so prileteli, gledat kakšna nesreča se mi je zgodila. Čez čas sem prosila Alda naj me odvede kam na samo, ker se morava pogovoriti. Kar sva tudi storila. Me je skoraj skloftal (oklofotal) tam pod oljkami. Preklel mi je vse po vrsti in zagrozil, da me ubije če se še kdaj srečava.

Vsa polomljena, ne od nasilja, v resnici se me ni niti dotaknil, a vsa nesreča katero sem proizvedla v zadnjih urah, me je povsem pokosila in zares sem se počutila kot povožen burek, okol obrnjen, kakor včasih rečeš.

Vlekla sem se kakor megla in verjetno na naslednjem ovinku bi od vse nesreče zares umrla, pa se je ata pripeljal, me napokal in me peljal na vlak v Koper. Povedal mi je da se nobena mineštra ne poje tako vroča kakor se skuha, da je pa verjetno bolje da se za nekaj časa umaknem. Dal mi je denarja

in napotkov, če bom rabila pomoči, da ima prijatelje v Ljubljani in se lahko kadar koli pri njih oglasim, da mi nudijo pomoč.
Kakršno koli.
So mu dolžni še iz mladosti.

Da me bo z razglednicami obveščal kakšen bo razvoj dogodkov in da naj bom močna. Še vsak ima kdaj krizo, razlike so samo, kako potem tisto zvožijo.
Ali popravijo kar se popraviti da, ali pa do konca zavožijo in potem ni poti nazaj.

“Naj bom močna in da bova tole zvožila.”

“Sem za trenutek pomislila, če se ne poznata.
Kdo?
Vidva.
Saj sta povedala isti stavek.”

12 Žur

Natečaj smo pripeljali do konca.
Dobili tretjo nagrado in zaključni žur sploh ni bil tako mimo.
S to veliko razliko, da se kmalu po koncu začetnih formalizmov, tisto ko ima šefe govor in se vsi vljudno nasmihamo in ploskamo, skoraj ni več omenjalo ne natečaja ne jebe katera se nam je godila cel mesec.
Ne vse ostalo iz vseh koncev in krajev, za malo da nismo še prijatelji ratali.
To nam ni uspelo, nas je prehitel alkohol, pol je pa že vse eno koga objemaš, med tem ko mu razlagaš nebuloze iz niti ne veš kje.
A ko si pod vplivom maliganov ni da bi iz tistega kakršne koli zaključke delal.
Če se jih sploh spomniš.
Če se jih, se ti pa zdijo največje neumnosti in samo upaš lahko, da se jih ne bo nihče spomnil in potem na tisto celo nekaj napeljeval.

12 Kodri

Ane je imela zlato rumene kodre.

Finke jih nimajo.

Veliko jih je blond (svetlolase), a sploh ne vse, recimo pol, pol pa vse ostalo, do precej črnih las.

Laponci imajo črne, pa so rodom blizu. Zlatih je pa zares malo in še za tiste se potem izkaže da so vsaj švedsko govoreča manjšina, če ne celo original Švedinje.

Ane je imela nemški priimek in seveda sem jo precej na začetku napadel ali je poročena z Nemcem. Ne.

Da je iz nemško govoreče manjšine. Da imajo vrtce, mešane osnovne šole in lastno nemško gimnazijo.

Da so še iz srednjega veka povezani, v enem trenutku, so poizkušali Finci povabiti Saksonskega plemiča za svojega kralja, pa jim Švedi seveda niso pustili.

V drugi svetovni vojni so se Finci borili na strani Nemcev, seveda v maniri proti Rusom, tako da je tudi iz tistih časov kar kaj povezav med deželama.

Da dela magisterij na ... nekaj z gozdovi. Sem pomislil da bi lahko bila gozdarka a za tisto menda ne rabiš magisterija.

Al pa?

Da je štipendist .. tudi nekaj z lesno industrijo in da bo doktorat delala v Hamburgu.

Ja, ima zelo izdelano življenjsko pot in dokler ne zaključi vzpona v karieri, se ne misli zares vezati, takole občasno pa fino paše se zdivjat, da ima lahko potem pol leta mir za kariero.

Da so včeraj praznovali njen rojstni dan, da so bili na najeti ladji in da je bilo mrzlo ko šus. Se ne spomnim, kako bi Finci rekli mrazu, a saj veš kaj bi hotel povedati.

Da je bila prepričana da sem Rus, ker edino oni pridejo v lokal že tako naliti da komaj stojijo, potem pa niti ne pogledajo materiala in se samo napihujejo kdo ga več nese.

Pri južnjakarjih je vse v kontro. Pridejo v lokal in samo zijajo, koliko super mačk je na plesišču.

Ja, večina sama pleše, za moške jim je malo mar, samo potem, za telovadbo so uporabni, potem jih pa odvržejo. Da je to standarden šport v teh letih. Letih preden končaš vzpon v karieri in preden se moraš ustaliti.

Potem ni več veliko možnosti norenja.

Zato je ta lokal vedno poln veselih punc.

Nima veze z vikendi ali prazniki.

Tam je vedno veselo.

Vedno punce izbirajo in vedno punce določijo nivo zabave, pobje lahko samo sodelujejo če se ji nasmehne sreča.

Sicer pa počaka na drug večer.

.....

Sedela sva ob oknu in pila famozno finsko kauco, ona je intenzivno žvečila toust (toast (popečen kruhek (v resnici kruh, a ga je tako malo, da se mu komot lahko reče ek))) z sirom in zraven kumaro, tisto dolgo zadevo, katero doma jemo samo v solati (pa konc), Finci pa veliko tega v vseh možnih in nemožnih situacijah in ta je bila zame ena takih.

"Kauca in kumara, pa ker je še to vidu?"

Sem preišljeval, med tem ko sem se ukvarjal z svojim toustom z maslom in šunko.

U, to sem imel od vekomaj najraje.

V resnici ni od vekomaj, a ko sem bil tam na koncu srednje šole v prvič Parizu in to odkril, potem pa vedno, kjer se je le dalo.

"Un sondivič o žombon, e eun šokolad, silvuple musje."

(un sandwich au jambon et au chocolat s'il vous plaît monsieur (sem se sicer učil malo francosko, a dlje kot par stavkov nisem prišel))

Je takoj vprašal ali sem Italijan?

Ančka je žarela v vsej svoji lepoti.

Vse dokler nisva naročila hrane. No, pol tudi, a drugače.

To je en čuden trenutek v življenju, sem opazil pri več ljudeh, v raznih okoliščinah.

Je trenutek ali dva, mogoče celo več, a od trenutka ko se pričakuje in do trenutka ko se dobi, v tem primeru hrano, se godijo zanimive reakcije.

Ne glede, na to, da pogovor naprej teče, kot pred tem, ko se je pojavila ideja o prehranjevanju, se čuti tudi v načinu govora in intenziteti, da je vse bolj pomembno tisto kar prihaja, ne tisto kar se pripoveduje ali dogaja.

Sam si to razlagam, da je pogojeno z prazgodovino, takrat je bilo podobno kot pri dojenčih.

Namreč, življenje je bilo sestavljeno samo iz prehranjevanja in spanja. In je zares bil tisti trenutek ko je bilo kaj za v usta, edino pomembno.

Namreč, čeprav so še tako subtilni osebk, ki nikakor ne bi hoteli spremeniti, ali celo samo zmanjšati pomena pogovora, se vse eno zgodi.

Ta subtilni samo bežno, a opazno, tisti krampasti pa znajo celo prekiniti pogovor, ali prešaltat na kakšno neobvezno temo, ker je samo še pogovor zaradi govorjenja in je prihajajoče dosti bolj pomembno.

Tako pomembno da v trenutku serviranja, pa sploh ni treba v restavraciji, lahko je celo doma, pri kosilu, a v trenutku serviranja, se svet ustavi in je samo še čas med dobitkom in do takrat ko se spodobi dati prvi zalogaj v usta.

V nekaterih okoljih se menda ne spodobi navalit kot sestradan volk na servirano, potem se pa tam malo glumi, a na srečo tisto traja največ pol minute, ker tudi tisti zaradi katerih glumiš, podobno dojemajo dani trenutek in kmalu popustijo, ne glede na vse uglajene manire in dovolijo prvi zalogaj, grižljaj, šluk, al kar koli že tiso je.

Si v resnici nisem nikoli predstavljal, kakšni občutki prevevajo tiste vernike, ki morajo zmoliti preden začnejo. Ali je kaj z vero, ali je samo prihajajoči trenutek, prvega ugriza.

Ane je bila vmes.

Ni kompletni pozabila name, v trenutkih med serviranjem in prvim ugrizom, je pa zmanjšala intenziteto gledanja v moje oči, ne vem če ni celo malo po ulici pogledala, pa prej med pogovorom ni, vsaj tak občutek sem imel.

Ne nisva bila 24 u v postelji. To se samo tako reče, da sva bila potem stalno v postelji.

Že če pogledaš kako je sekljala sestavine za zajtrk, se je kar vleklo in tisto nikoli ne pokažejo v ameriških filmih.

Meni je pa sila dopadlo.

Ni bila ena tistih, ki sekljajo kot turbo mikserji, tisto nikoli nisem razumel, sam bi si vse prste odrezal.

Tudi ni bila tako počasna kot sem sam, pri tem opraviilu, ko zares pazim na prste, izkušnje delajo mojstra, sem se kot otrok fino urezal, ker sem posnemal babico, ter od takrat sva s kumaro na vi. Pri čebuli pa njeno blagorodje, tako ganjen jočem zraven.

Za kosilo sva odšla v sosednjo ulico, v še kar lušno restavracijo, kakor so v delavskem becirku lahko. Ne nič ni bilo dizajnerskega, tudi ni bilo nič na angleške pube, nekaj vmes, na finsko, malček divji način pa zelo. V resnici mi je bilo ravno to všeč.

Opoldne je to restavracija, zvečer pa navadna beznica. To sicer ne vem, a so podobne tudi v mojem zafnanem becirku in vem, da zvečer ne moreš verjeti, da je opoldne tako umirjeno in spokojno, vsi so vljudni in sploh je kot je samo na finskem lahko.

Luštn na kratko.

Saj zvečer je tudi, a povsem druga scena, tako drugačna, da ne bi povezal če ne bi bil zraven.

Ane me je stalno (veliko), v oči gledala in sploh je bilo podobno, kot da sva na novo zaljubljen par, ki ne vidi in ne sliši ničesar, kakor nasproti sedečega (večinoma), ravno tako zaljubljenega pogleda oseba.

Me je sicer stalno begalo, a sem bil vse bolj na strani trenutka.

Zjutraj mi je razložila da se zaveda kratkega veka in sedaj sploh nisem hotel več vrtati na to temo.

Potem pa.

Potem sem pa, butl nazarenski vprašal, zakaj mi ne poveš kaj o svojih?

Nagnila se je nazaj, resnoba jo je zagrnila kakor pajčolan in pokazala se je v povsem drugi luči, nato je izgledalo, kot bi jo kaj streslo po celem telesu.

Po tej reakciji sem sklepal, da bo nadaljevanje, če bo sploh sledilo, precej drugačno, od vsega kar se je do sedaj dogajalo.

Še enkrat me je pogledala izpod obrvi, kodre si je stresla tako, da so zakrivali nekaj obraza, na enkrat je izgledala neizmerno žalostna in utrujena.

"Si jezna?"

Sem tudi sam gledal v krožnik kjer je še pred tremi minutami kraljeval sendvič.

"Ne.

Pejva!"

Iz prsi se ji je izvil globok vzdih, kakor da ji je prešinila neznanska bolečina.

13 Kanu

Prav poseben efekt je, ko opazuješ lomljenje sončnih žarkov, ki prodirajo od gladine v zamolklo globino. Ljubljana je motna, a ne toliko da se ne bi ribe videle kakšen meter ali dva pod gladino. In ko se občasno katera, ribica ne riba, dvigne proti gladini se zdi da se je pojavila iz nič. Pobrala vodnega drsalca, ne vem če mi ni celo pomežiknila, a glede na to da se to godi precej hitro, sigurno hitreje kot drsa [vodni drsalec](#), se mi je mogoče samo zdelo.

Ležal sem v kanuju. Glede na to da sem si zice (sedala) sam zrihtal, in glede na to da jih je delal bodoči inženir, sem seveda napravil take, da se je dala klop sneti, za kar sem jih kar slišal od tekmovalcev, no, vsaj tistih, ki so mislili da nekoč to bodo, da pravi kanu seveda nima zicov za snemanje. Pri športnem kanujanju, je namreč sedež precej, mogoče čelo ful, obremenjen in če bi se ga dalo sneti, ti pa ravno tam v eni roli, pol ti pa še zic odleti, seveda bi preklel, vse kar se prekleti da, a to samo v varianti, ko bi imel čas, za kar pa tudi dvomim, da jih je kaj, namreč takrat v roli imaš pred očmi vse kaj drugega, kakor psovanje vseh ostalih, zato pa sebe, u, matr, če tole zvožim bom pa najbolj priden kar se le da, al pa vsaj: "Piiiiiiiiiiiišuka."

I-jev je glede na dolžino dogodka, skratka ne prav veliko.

Ok, nima veze.

Ima pa da sem si nastavil zadnjo klop (zic), na konec kanuja, ležal tako kot v naslanjaču, imel roke na bokih čolna, zasanjano zrl v prej opisan prizor in s konicami prstov, prav počasi, drsal po gladini. To sem počel pod vejami vrbe, katera je spustila krošnjo vse do gladine, malček pa tudi čez in neznansko užival, ob lomljenju svetlobe skozi zelenje vej in razmišljal, kakšen srečko sem, ker se meni ne dogajajo taki ekscesi.

Ali pa če se že kaj kaže na tisti strani, potem me moja neizkušnost in seveda ogromno sreče, preko tistega kar samo naplavita na naslednjo plitvino. Tam pa kot po pravilu zopet sije toplo sonce in samo od mene je odvisno ali bo sreča ali ne.

Tisto ko te brencel (obad) piči ima svojo težo, a je tudi tisto odvisno, ali se mi ljubi s sabo voziti Autan. Skratka zopet od mene odvisno.

Je babi velikokrat rekla kakor si boš postlal, tako boš spal.

Kar mi je bila zelo čista trditev in si v tistih časih, ranega otroštva še dolgo nisem predstavljal, da pomeni še kaj, nego povedanega.

Ne nimam ne vem kakšnega načrta. Tisto ko se eni odredijo nekemu cilju in potem v življenju naredijo vse za doseg le tega, ne glede na vse okoliščine in posledice. To slednje še najmanj.

Čisto po občutku in čisto od časa in prostora odvisno.

Na začetku sem hotel biti, dimnikar, pa kretničar, še celo cigan, pač glede na dogajanja okoli sebe. Strojvodja, pismonoša in ne nazadnje policaj, da lahko sredi ceste stojiš in vsakemu pomahaš. Trenutno se sicer ne znam odločiti med oblikovalcem, fotografom, bobnarjem.

Ne nikoli nisem povezoval športa s kariero.

Na hrib sem šel ker se daleč vidi, ne da bi bil alpinist.

Veliko sem kolesari, a nikoli pomislil da bi bil kolesar.
In vse ostale športe, da ne razvlečem.

Večinoma se mi kar samo zgodi in tako tudi jemljem. Vse ostane na sprejemljivi strani, če že lušno ni vedno, a tisto po čim krajšem postopku odklopim, ali pa potrpi da odneha. Da bi se pa na zobe metal, ali celo trpel v samodestrukciji, če me tršica za fiziko ne prenaša, se pa tudi pod slučajno nisem sekiral. Saj bo minilo, pa bo bolje.

In je.

Sedaj zgleda vse precej pozitivno.

Oh, seveda, so vmes tudi vsakdanji problemi, a tistemu ne posvečamo zgodovinskih zapisov.

Pa, ja ne boš pisal da si zamudil avtobus, da ti je torba v lužo padla, al pa da si se težan zbudi. No, boš, a v zvezi za nadaljevanjem zgodbe.

Kar pa nič od tega ni bilo.

13 Blanka

Se zelo boji razočarati.

Nekateri se zatečejo v perfekcionizem.

Navidezen v resnici, ker je samo maska, za potlačene travme.

Menda je še v otroštvu po nesreči porinila sošolko pri odbojki in si je ta zlomila roko.

Seveda se je ustrašila in seveda ji je bilo žal, a v tistem trenutku se nihče ni ukvarjal z njo, drugače kot v smislu kazni.

Očim jo je takrat konkretno pretepel.

Občasno jo je klofnil, pač glede na to ali se mu je zdelo posledično kaznovati. Takrat jo je pa tako, da je še mama nasprotovala, katera ga je vedno spodbujala naj jo kaznuje.

Vse dogajanje proti njej v tistem času, doma, v šoli, pri prijateljici, vsi so jo hoteli, ali želeli kaznovati, se je nakopičilo in ko ni smela doma nikoli govoriti o tem, se je zaprla vase in začela razmišljati, da je za vse težave sama kriva in da je najslabši človek v zgodovini civilizacij.

Šlo je samo še navzdol in tolažbo je začela iskati v boleznem pospravljanju in ugajanju vsem po vrsti.

Preden je prišla na univerzo, je nekaj let tekmovala v lokostrelstvu in sam šport ji je precej pomagal. Vsega ne, ker se je tudi tu bala vsakogar in seveda je za vsako zgubljeno točko traumatizirala, kot samo ona zna.

Na srečo je bila velikokrat med prvimi tremi in je iz tega stališča šlo dolgoročno na bolje.

Še celo očim jo je pohvalil.

.....

»Morala bi oprostiti sama sebi!«

Ker to, kar se ti dogaja je posledica samo-zaničevanja.

Zato ker si nisi oprostila, za nesrečo v mladosti.

Bila je samo nesreča.

Vsi jih delamo in seveda se zaradi tega ne sekiramo toliko.

Malo že.

Takrat še.

Potem pa s časom pozabimo, na krivdo.

Ne nesrečo. Tisto si zapomnimo za vedno.

A da smo sami krivi pa ne.

In pri tebi je to, da si nisi oprostila, projeciralo na vse odnose okoli in posledično nesigurnost sama vase.

Ker imaš tako slabo samopodobo se potem ne upaš soočiti z okolico in te ta z veseljem izkorišča.

Če bi Henku povedala kar mu gre, je zelo verjetno, da sploh ne bi s tabo delal kot s cunjjo za prah brisat.

Ker si pa tako ubogljiva in uslužna se ti pa dogajajo krize.

»A miš?«

Vpraša in zraven prav butasto gleda.

Če ne spremenimo naše bolečine v kaj sprejemljivega, jo bomo zelo verjetno prenašali naprej.

Nekateri pravijo da je samo-odpuščanje sebično.

To sploh ni res.

Če ne moreš odpustiti samemu sebi, si center svoje drame, in zelo verjetno vse obremenjuješ s tem, če že ne težiš drugim s tem, je pa vsaj stalno v tvoji glavi in tvoje reakcije so posledično samo negativne.

Samo-odpuščanje je vzpostaviti mir s travmo iz preteklosti in živeti z njo kot z vsemi vsakodnevnimi problemi, katere moramo sproti reševati ne da bi se zraven samouničevali.

13 stu ledi

Sem ji razložil vse v zvezi z menoj in čisto nič ji ni bilo neverjetno.

V smislu, 100 ljudi 100 čudi.

Samo pri muziki in posledično zabavah se nisva ujela, tam je pa vztrajala, da je rejv zakon in da je najbolj noro skakati v neskončni množici do jutra.

Ker ni bebast, je pa trobast, sem si mislil, rekel pa u, a res, meni pa ni do množičnih zabav. Sam imam pa raje komorne zasedbe, znancev in prijateljev.

Sem ji moral pokazati stanovanje, v predelu mesta v katerega proletarci ne zahajajo. Sploh ni bila proletarka, a je živela tisto zgodbo. To mi je bilo že prej jasno, da becirk, kjer sem živel, je za ekstra zafnane buržuje. Čeprav sploh nisem vedel na začetku nič od tega. Ne, samo to, med temi buržuji so nekateri super fino fajni, pa še to niso.

Ja, buržuji vendar.

Ker pod to povežemo in tradicijo in familijo in bogastvo in nemogoče obnašanje.

Moji prijatelji niso bili nič od tega. Samo ko se ga je Janika fejest napila, potem je znala povedat, da nebi nikoli živela severno od tovarniške ulice. Sem kar rabil, da sem povezal. Verjetno 3 ali celo 4 leta, da ima težo.

Mojca povsem

14 zatrokira

Romana se je ponovno pogovorila z Mojco, njeno najboljšo prijateljico, pa je Mojca do konca zatrokirala.

Tisti, ki ne znate slovensko, to pomeni zablokirala, Če niti tega ne veste, vam sicer ni pomoči, a mogoče bi le pomagalo, če uporabim, prekinila. Je po svoje prava beseda, pa spet na drugi strani pa tudi pomeni vse kaj drugega, tako da naj raje ostane trokirati. Že zven besede same vse pove da je jeba u luftu.

Verjetno smo polni načel in brezkompromisni dokler smo v coni udobja, dokler je vse jasno in znano, dokler se nam ne zgodi deviacija.

U, potem pa je katastrofa.

V resnici je vedno katastrofa, samo ne imenujejo je vsi tako in predvsem, ne naredijo panike iz tistega. Tako načelno so napake zato da se popravijo. To je en zdrav pogled, a je sila redek. Uno, na drugi strani, obsodbe in očitki, kazni in posledice, do totalne nevednosti, na primer v vodo z njo, pa v resnici ne vedo za zgodbo zadaj.

Namreč zgodba pojasni večino. Vsega sigurno ne, posebej če smo iz različnih kontekstov. Je pa potem sila zanimivo videti, če se deviacija zgode tistemu, katerega so bili samo principi in norme.

Nekateri tupijo do konca in gre raje pod vlak, a tistega je precej malo. Govoričenja veliko a konkretnega pa ne. Večinoma se potem pod pezo dogodkov sesede, tam v nekem kotu in je nič drugega kot pomilovanja vreden kup nesreče.

Nekaj se jih zave in razmisli, glede na to da večinoma nimajo izkušen, in principijelni kot po pravilu točno tega nimajo, ampak ponavljajo priučene norme in principe, kot papige.

Redko, redko kdo potem nastavi z drugim pogledom. Navidezno se sicer najde kdo, ali je pa prepričan v drugo stran problema je pa redko.

Tako da se komot lahko prištevam v tisti del, ki je poln predsodkov in frustracij, a se mi dozdeva, da sem vse bolj odprt tudi za druge poglede. Za stran poti še ne, a poizkušam vsaj sprejeti, če že razumeti ne morem.

Mi je sicer škoda za Mojco, meni je izgledala persona, katera je sposobna sprejemati drugačnosti. Dokler smo v območju normale. Tako da je v resnici sploh ne morem obsojati. Če primerjam, da me ni nagnala, pa sva si zares različna, a tisto sem si razlagal z neizpetimi avanturami. Po moje smo vsi malo tradicionalisti in malo avanturisti. Razlike so samo koliko česa. Sam sem sigurno bolj avanturist, kot tradicionalist. Mojca pa nasprotno, kar pa ni izključevalo, da me ne bi rada videla, ravno zaradi nasprotja. Samo rada videla in nič več, mi je že na začetku povedala da nimam najmanjših šans, kar pa me ni nikoli ustavilo, da je ne bi občudoval od spredi in še bolj oduzadi.

“Ne zezi se.

Mal se je treba.”

Življenje je sicer jeba, a ni samo to.

V resnici gre oficialni nauk:

Življenje ni praznik, je delovni dan.

Za kar pa nikoli nisem bil dovzet, ker vem, da se da med delom tudi uživati, kar je pa še skor praznik. No, to ne, je pa lahko žur, to pa ni debate.

14 Sindrom sleparja

(Impostor syndrome)

Posameznik dvomi o svojih sposobnostih ali celo rezultatih in ima stalen strah, da ga bodo razkrinkali kot goljufa. Navkljub zunanjim dokazom ne verjamejo da zaslužijo uspeh in srečo.

Ljudje s to težavo ne iščejo pomoči, ker tudi v to ne verjamejo, da bi lahko kdo pomagal.

Imajo strah pred vrednotenjem, strah pred nadaljnjim uspehom in strah da ne bodo tako sposobni kot drugi.

Približno 70% posameznikov, je vsaj enkrat izkusilo simptome prevaranta.

Zelo prisotno, pri vstopanju v novo okolje.

Na primer po diplomi je ljudi strah, da ne bodo uporabni. Posledično pomanjkanje samozavesti in vere v lastne sposobnosti.

Novo akademsko okolje, novo delovno mesto, nov šport ali klub in celo novi osebni odnosi, platonski in romantični.

Družinska pričakovanja, preveč zaščitniški starši, podiplomske naloge, pretirano samonadzorovanje.

Edino kar pomaga je pogovor o tem.

Ne vsebina pogovora, ta je sila individualna in od primera do primera sila različna, a že priznavanje, da je to problem in da sploh obstaja, je ogromen korak naprej.

14 Podobni

Zaradi tega Ane in podobni nočejo priti v ta del mesta.

Tu namreč živi, švedsko govoreča manjšina, katera pa ima 70 procentov bogastva v deželi in nekateri so zares po ameriško bogati. Tisto ko se na šiht s helikopterjem pripelje. A tega je zares malo, pa še tisti živijo v gozdovih Espa.

Je priznala, da je stanovanje več kot pol manjše kot njeno, pa tudi tisto ni bilo med velikimi.

Me je odpeljala na letališče, me poljubila in še potem ko se začne letalo premikati, kar je zelo dolgo od zadnjega poljuba, stala na razgledni ploščadi in mahala.

Sem samo zijal, nič mi ni bilo jasno.

Ok, Finke imajo samostojno stališče in ga spoštujem, magari je takole radikalno kot pri Ančki.

Pa me je vse eno fino begalo.

Ata mi skoraj vsak drugi dan pošlje

15 razglednico

Pač glede na to, koliko je v Izoli.

Tam prodaja zelenjavo in tam ima potem čas premišljevat in secirati, kaj se je zgodilo, kakšne so posledice v vasi, kako se stvari obračajo.

Mi je napisal, da bo to večni madež na naši hiši, a da on ne da veliko na to. Veliko bolj mu je pomembno da bom sama zmogla zvoziti, al kakršen koli že bo rezultat.

Da bo vedno moj zaveznik, da je pa bolje da se v naprej uskladiva, ker tako kot strela z jasnega, tisto ne deluje in je potem samo reagiranje v agoniji.

Mama se še ni unesla in verjetno, če se sploh kdaj bo, bo verjetno zadnja v vasi, ker je čisto preveč pod komando fajmoštra, ta je pa tudi poln forme, za vsebino se pa niti ne zanima, samo da je vse cerkvi dopadno.

Ne vem če ne bi predlagal na grmado, če bi cerkev še to delala.

Vem mu delam krivico in verjetno ni taka rit, za kakršnega ga imam in verjetno je bolj posledica, da mi je ženo speljal.

Ne župnik, to ne verjamem, a cerkev pa.

Borut, (brat) je spremenil pogled, po dolgem pogovoru, katerega sva imela. Ne da sedaj razume tvoje početje, še sam ga ne, a je vsaj pogoltnil, da smo ljudje dosti bolj pomembni kot forma. Vsak ga kdaj pokrona, vprašanje je samo kdaj in kako in še bolj kako zna potem tisto speljati.

Vedno boš njegova sestra in vedno ti bo pomagal, ne glede na to koliko te bo pri tem ošteval in kregal, ker ni vse po predvidevanjih.

Aldo se ga je zatolkel u betuli (gostilni) in razgrajal po vasi, zraven kričal same grde besede o tebi in da noče nikoli nobenega od nas srečati. To bo težko, ker mimo njihove hiše v oljčnik in v mesto hodimo, tako da se bo pač moral sprijazniti, da ni po njegovem.

Sedaj šele vidim, da je imel vse napeljano in se sprašujem, če smo sploh prav ravnali, da je vse po njihovo. A se je tako lepo vse izšlo, župnik je prehiteval, a sedaj premišljuje, če nista bila zmenjena in mu je Aldo malo pomagal.

V resnici sploh ni pomembno in vem, da se ne sme sedaj vrtati po slabi volji, a me kar samo potegne, ko zalivam pomidore (paradižnike) in premišlujem kaj vse ne.

15 Mura

Ne vem če je kaj pomagal, moje nakladanje glede samo-odpuščanja.

V resnici je nisem nikoli več srečal (ja Blanke, kere pa), v smislu globljih pogovorov.

Ja.

Parkrat, ko se ti življenje vrti in se včasih zgodi da na podobnih področjih, tako da se zgodi da srečaš starega znanca, a smo vsi v svoji zgodbi, za katero takrat mislimo, da je to to.

Ne samo to, ampak edino to.

Tako da v resnici ni časa poklepetati, več, kakor;

»Koko si? Kaj dogaja? Pa drgač?«

Pa drgač v resnici pomeni, mam ful enih stvari, pa se samo vljudnega delam, v resnici sem pa z glavo povsem drugje.

Mogoče že v drugih krajih, drugih običajih.

Ta zadnja je precej močna.

A je tudi to mogoče, posebej če se ti zgodi geopremik in to ne samo namišljen, v glavi, ampak tudi fizično in psihično.

To se je zelo izkristaliziralo, ko sem se drugič vrnil iz Finske.

Prvič je bilo tako čustveno emocionalno, prvi obisk je bil po dveh letih tujine, da sem povsem nekritično sprejemal vse dražljaje in mi je celo kanal Mure mimo Grdca (Graz) bil lep, pa za kanale vsi vemo, da ni kaj veliko lepote, čisti funkcionalizem. A tam na vlaku, ko zreš skozi okno in se ti prva domača stvar zdi sila romantična, pa makar je še Avstrijska in čisto nič lepa.

Drugič sem bil pa že tako vpet v finske vzorce dogajanj, da so mi še bližnji hodili malček na jetra, saj so se še vedno ukvarjali sami s sabo, ne pa z svetovnimi problemi.

Sami s sabo, je takrat pomenilo, oh kok sm jest bogi, ko se itak nič ne da.

Kar je sicer res.

Vendar, ko vidiš, da so po svetu še večja sranja, pa so vse eno osebk, polni energije, ki bi spremenili kaj vse ne in ne samo to, tudi poizkušajo spreminjati in ne samo to, nekaterim tudi ratuje, potem je pa poslušani enga vpetega v našo dolino iz katere ni nobenega izhoda, tuji vplivi se pa manifestirajo samo kot forma, kompletno brez vsebine, torej čist mim (povsem zgrešeno).

In mi je bilo po eni strani precej všeč, da sem lahko odšel nazaj, v hladno tujino, ter se lahko spet posvečal idejam, ne pa čenčam.

Zdej.

Kok je pomagalo je že druga zgodba.

15 Kaj pa zdaj?

A sploh kaj?

Čez kakšne 14 dni, ko sem že delal v Ljubljani, sem iz čistega heca klical prijatelja v Hki in mu naročil da ji pošlje vrtnice z mojimi pozdravi.

Menda me je že naslednji dan poklicala, češ da prihaja dol.

Kar sapo mi je vzelo.

Tako da sem v tisti agoniji bleknil, da nisem več sam (pa sem še bil) in da sva se super fino imela in da se jo bom spominjal do konca svojih dni.

Je samo zaklela in prekinila.

»Vittu, Saatana, Perkele«

Nisem nikoli naštudiral finskih kletvic, a te so bile precej prisotne.

Če bi Finci podobno razmišljali kot Slovenci bi lahko bil redosled:

[Perkele vittu saatana](#).

Kar bi v direktnem prevodu slišalo na:

Prekleta »pišuka« hudičeva.

Pa ne.

Ne razmišljajo tako in so te tri zares najbolj prisotne, a vsaka v svojem kontekstu. Skupaj mi ni bilo zaznati. Sploh pa v moji okolici so redko kleli.

Fejst prbitih Fincev sem se pa izogibal, tako da se zares nisem poglobil v vse razsežnosti kletvic.

Menda jih je ogromno.

A tako kakor z angleškimi, se redko katera uporablja na naš način, pomen je pa itak večinoma precej drugačen. Če že poižkušaš prevajati, se ti milo stori, češ kaj je pa sploh hotel povedati in če ga direktno ne gledaš in vidiš da je sila hud in razburjen, ter je izrečeno zelo verjetno nekaj na kletvico, potem niti ne veš.

Pri Fincih pa še tolik bolj zaguljeno.

Glede na to da imajo [12 sklonov](#), je že tisto nemogoče razumeti.

Potem je ogromno besed ki v različnih kontekstih [različno](#) pomenijo.

Potem je tu še neuradni del, tisto je pa še za Fince težko razumljivo, če niso iz konkretnega štos, predela, dežele, slenga, dialekta.

Če najdem, objavim, je nekdo zbral nenavadna [zemljepisna](#) imena. Tam zares ne veš ali so resni al se pa zajabavajo. Glede na to da je na guglu, je mogoče kaj na tem.

16 Obletnica

Romane nisem nikoli več srečal.

Ja kaj pa govorim.

Seveda sem jo, do konca šolanja je bilo skoraj še dva meseca in sem jo videl menda vsak dan, ker potem sem precej stegoval vrat, ali bova še katero ušpičila. Pa razen vsakodnevnih, koko si, se ni dogajalo. Ni se več za vsako ceno usedla zraven mene. Sploh ne vem če se je še kdaj. Sem ji pa par krat namignil, če se ne dobiva po pouku, pa se je zahvalila, da je zasedena, da ima polno stvari. Tudi meni se je takrat dogajalo kaj vse ne, kar je pa že opisano v prejšnjih pisanjih, tako da do poglobljenega pogovora dejansko nikoli več ni prišlo.

Po kakšnih 10 letih, se mi zdi da smo takrat imeli prvo obletnico, menda jih zares imamo na vsakih 10 let, sem Mojco napadel parkrat tekem (na začetku, sredini in na koncu) druženja glede Romane. Se je na koncu celo malo hudovala, ker se toliko ukvarjam z Romano, z njo pa ne. A moram reči, da smo se zares srečali znani neznanci in za mnogo katerega mi ni bilo jasno, kako je lahko tak butl. Sploh ne vem kako sem jih lahko v srednji sploh prenašal.

Pa je menda tudi to normalno.

Ko se nam poti ločijo zaplavamo v nove zgodbe, katere pa večinoma nimajo veze z starimi in se vse bolj razlikujejo, glede na čas odraščanja in potem po toliko letih tudi zorenja.

Ok, nima veze.

Ima pa, da je povedala (Mojca o Romani), da je Romana oblikovalka v [Mehanotehnik](#) Izola, da je bila prej pri Delamarisu, še prej pa nekaj v Ljubljani a si je ni izšlo in se je preselila, nazaj v domače loge.

Menda ima dva otroka in tečnega desca.

Mama ji ni nikoli odpustila, čeprav sedaj ta velike praznike skupaj praznujejo, a je zaradi vnukov ne hčere.

Ata in brat ji stojita ob strani in ji pomagata kjer le pusti. Tega pa ni veliko, ker se ne pusti komandirati.

Nesojeni zaročenec, se je po parih letih skuliral in potem ko je videl da se bo poročila, celo poizkušal nekaj na to temo, a ga je poslala u maloro.

Vas jo sprejema, kot vse meščane. Skratka z rezervo. Da bi bila pa ne vem kaka trenja, jih pa tudi ni.

Ne, nisem je srečala po tistem v Ljubljani nikoli več.

Takrat je bila precej povožena in je spraševala kje si, kaj delaš?

A nič več.

Menda se je vdala v usodo, al kaj.

Sploh pa kaj te to po tolikem času sploh zanima?

Firbčen kot kakšna branjevka si.

Včasih si si pa dal toliko dela okoli mene.

Danes pa samo Romana.

Še ljubosumna bom.

Kontekst

1977

Leto samo ni bilo nič kaj manj zanimivo kakor pred tem.

No, to se samo tako reče.

Seveda so bile ta velike stvari že pod streho.

Rock seveda. Kapitalnih komadov več ni bilo. Ne, da niso bili zanimivi, verjetno podobno ali celo enako, če bi opazoval zunanji opazovalec.

Ker pa to nisem bil, ja zunanji, seveda nisem imel tega občutka.

Ne, samo to sploh ga nisem imel, ker zares nisem več spremljal, kaj in kako se svet vrti.

Oh seveda sem, saj se ni dalo brez, a če sem pred letom ali dvema mislil, da je sila pomembno, sedaj sploh nisem mislil, ne da ni pomembno, oh to je vedno in povsod in je večinoma od opazovalca odvisno, a da bi bil družbeno angažiran, ni pravi izraz, ker ta pomeni veliko več, kot bi sedaj navrgel, sploh nisem bil družbeno angažiran, ampak sem bil v družbi in angažiran, tako da lahko prejšnje celo stoji, a samo glede na dotični žur, al kar koli je tisto že bilo.

Tako daleč spremenjen pogled, da mi je bilo za zaresne družbene in rokavske trende malo mar in so tako zgodovinski dogodki, večinoma odšli v pozabo mimo mene. Kot da me ne bi bilo tam. Pa sem bil, samo da opazil nisem, ker se mi je zares dogajalo 100 stvari na enkrat.

Na vso srečo že na drugi strani.

Namreč 100 stvari se mi je dogajalo že menda že od samega začetka. Česa je sicer diskutabilno, a tam v osnovni se je že kristaliziralo, da jih 99 njih ne obvladam, samo da je takrat to še bil problem, ker so vsi ostali nekaj pričakovali sam pa še vedel nisem kaj, kamoli da bi se zavedal kaj hočejo in iz tistega posledic.

Tisto ni bil fajn čas.

Sedaj je podobno, no ni, v resnici je vse v kontro, razen da je še vedno 100 stvari, a so na pozitivni strani, in večinoma se samo razvije, ali obdela, tako da se ne spomnim, da so nekateri nekaj hoteli, sam sem pa zamočil, ali celo v kontro reagiral in iz tistega naredil konflikt.

Tega skoraj ni bilo, ali se pa sedaj ne spomnim da sem se komu posebej zameril.

Mogoče ker so se me navadili, mogoče sem pa res drugače nastavljal in vse tiste krize niso bile krize, ampak problemi katere se več ali manj sproti, več ali manj uspešno rešuje ali vsaj spelje.

Potem pa.

Ko gledam na Wikipediji kaj se je takrat dogajalo in zraven zaprepadeno zijam, a res, a vse to, sploh mi ni bilo jasno. Na srečo že takrat ni imelo teže, sedaj iz časovne distance pa zopet ne.

Ok, kot zanimivost.

A takrat so se že okoli tistega kregali. A se še danes, tako da v resnici zares nima ne vem kakšne teže, če je to novica že 50 let. Al je potem sploh še novica, če je stalno isto.

Tako da se potem tudi ne čudim toliko, da me ni zanimalo.

Me je pa vse ostalo in tistega se je nabralo za celo malho spominov. Ker sem pa večino že opisal, pa tule ne nadaljujem, drugega kakor ...

Začni od začetka, če te take zanimajo.

Šola za oblikovanje.

Bili so zadnji dnevi moje drage šole.

U, matr se patetično sliši.

V resnici mi je draga šele sedaj na stara leta, ko postajam vse bolj sem-ter-tja metalen in se samemu sebi režim, ker mi gre na jok, pri filmih, za katere sem včasih, verjetno ravno takrat mislil, da bolj butaste limonade se pa ne da izmisliti.

Ampak tako je sedaj, ko za nazaj premišljujem.

Sem šel zadnjič, celo slikat prostor za stavbo Festivala, če si nisem zopet česa izmislil, pa je skor tako kot bi moralo biti.

Tam je sicer en zidec, sredi tistega prostora, katerega takrat nisem opazil, ker je bilo zares veliko škatel tam. Sicer smo se pa zares redko tam ustavljali, tako da zares nisem nikoli pogledal. Ja, prostor, tudi kadar ni bil založen, če je sploh kdaj bilo tako, da bi opazil zidec.

Sedajle ko to pišem in gledam fotke mi je prišlo na misel, da je tisti zidec mogoče tam, da zastira direkten pogled na dvorišče. Namreč zadaj je zamreženo okno.

Kapaveš?

Sploh ne pomembno.

Sem hotel o takratnem kontekstu.

Kar se mene tiče je bil rock za mano.

Ja, kaj pa govorim?

Sem je 4x na teden špilal v Festivalni. Nekaj časa smo imeli še 2x vaje, dokler nismo bili tako uigrani, da ni bilo potrebno posebej vaje. Pred špilom, ene četr ure, smo slišali nov komad, ga za silo osvojili potem pa tam na odru med nastopom doterali.

Itak, je bil potem kakšen mesec stalno na repertuarju.

Ok.

Ampak tisto ni bil rock. Daleč od tega, čeprav smo tudi kakšno tako zašpilali, a so bili takrat rockerji že precej pop, pa zato za mano.

Rock za mano vendar.

Ni bilo dolgo nazaj, ko sem se smatral del gibanja.

Zdej gibanja.

Ja, smo se počutili kakor da imamo kaj zraven, pa magari smo bili več ali manj pasivni poslušalci.

Ok.

Če skačeš tam ne nekem koncertu (Tina je imela abonma v Ljubljani (vsaj tako se je zdelo)) potem nisi pasiven.

A v smislu, da bi mi tudi take špilali, ali celo svoje take.

Ali v skrajnem primeru, svoje boljše, pa sigurno ne.

Glede tega smo bili večinoma pasivni.

Ja, pred letom ali dvema smo imeli svoj bend in smo bili aktivno zraven. A tisto je bilo tako individualno, da potem težko rečeš da si bil del gibanja.

Da ne omenjam, da so kerji težki rokerji, takrat še ni bilo delitev glede na stil, ni bilo ne [hevi matalcev](#), ne [hard rokerjev](#), itd rokerjev, kakor jih je danes, ko je rock pop postal, takrat so bili vsi samo rokerji, za kontrapunkt popu in med njimi so bili kerji fejest težki.

A tisto potem tud težko imenuješ hevi metal, ampak, matr je težek.

Še največ po karakterju.

Ta del je bil za mano in se nisem več počutil del. Ne samo to, bilo mi je malo mar, za vse resne muzičarje, ampak samo še kaj je fajn in to zaradi žura. Tako da mi je takrat med drugim not padel [Wudi Gatri](#), kakor tudi [Avseniki](#), ter vse [vmes](#)* tudi, samo če je bilo fajn.

Da bi se pa opredeljeval pa že nekaj časa ne.

Pa ni bila samo muzika.

Sem že omenil, da se je kazalo, kakor da sem strelovod za jebo.

Ne, svojo, tistega je bilo v resnici vse manj, zato pa tujo.

Ko sem pogruntal, da so tudi drugi pogledi na svetu, ne samo to, da so nekateri še celo zanimivi, pa makar bili nekateri že fejest na meji, ko sem se ustalil v toplem naročju, s pogledom na zaupljive oči, v omamnem vonju mehke kože izbranke.

Ko ni bilo več stalnega pogledovanja po ulici, a je kje kakšna beda, felini je enga posnel na drevesu, je tulu:

»[Voglio una dona!](#)«

Teh problemov sicer nikoli nisem imel, a se mi je vse eno dopadlo, takrat so se mi začele dogajati podobne, kakor je opisano zgoraj.

Ljudje so se mi začeli zaupati, pa nekajkrat sploh ni bilo nobenega razloga za. Tisto ko se zasvetijo oči, rameni dotakneta, spregovorita nekaj misli na temo ...

Ne.

So bili, no, večinoma bile, ki so mi začeli praviti, pa ni bilo prej ne vem kakšnega uvoda.

To me je držalo vse tja do konca faksa, ko sem se začel tudi od tega ograjevati.

Namreč velikokrat sem v tisto jebo potem tudi sebe vpletel, vsaj posredno in zraven trpel, kakor da imam kaj s tistim.

A tisto je potem že povsem ena druga zgodba.

Vmes*

[The Girl from Ipanema](#) je bila izdana tam nekje 1962, a sam se jo začahnal, menda da res 1977, al pa takrat enkrat. Seveda že prej slišal, saj so jo občasno [vrteli](#) celo na slo1. A eno je poslušati, drugo pa slišati. Ne vem če se nisem takrat zaljubil v njo. Ne v pupo, tisto sem potem šele na internetu spoznal, a pesem pa in predvsem občutek, da vsak dan hodi mimo tebe božansko bitje, ti pa zraven ne moreš, ker se pač ne spodobi oblajati vsake, (pri nas bi že vidla), posebej če si skrivno zaljubljen in niti ne moreš pokazati. U, vzrokov tudi polno.

[Woody Guthrie](#). Se ne spomnim, kdaj in kako sem do njega prišel. Mogoče je bilo zares kaj z mojim kitarским razvojem. Sem že pisal, da me je Urban učil osnov in je pa špilov takrat tako popularni psihadelični rock. Tako da sem preko [CSNY](#) šel v rikverc in preko [Dylana](#) prišel tudi do Guthrita. Sigurno pa ko sem se vrnil iz mojega drugega Pariza in prinesel pol ruzaka plošč s takimi. [Lead Belly](#) , [Big Bill Broonzy](#) , Woddy Guthrie, [Pete Seeger](#).

[Avseniki](#) so mi bili v zibelko položeni. No, skor. Nima veze. Ima pa, da niso nikoli prenehali biti prisotni. Čim več ansamblov je bilo popularnih, tem bolj sem spoštoval, predvsem začetne Avsenike. Še danes mislim, da so 100 svetlobnih let pred večino današnjih turbo folk skupin.

1988

Zaposleni arhitekt

Takrat je bila post-moderna še zelo zares na ovim-prostorima.

Meni ni bilo sicer nikoli narisati ničesar na to temo, seveda sem, a da bi potem tisto na kakršni koli način stalo pa ne.

Vedno sem delal za nekoga, ali z nekom, ki pa je imel svoje korenine še v prejšnjem obdobju. Je, tudi pomno spremljal kaj se takega po svetu godi, a da bi radikalno presekal s svojo identiteto, ga pa ni bilo.

A o čem spet trobezlam?

Oh, to je iz tistega štosca, kar se Janezek (al pa Metka (nima veze s spolnostjo)) nauči, to ta isti zna. In ker so moji starejši kolegi rasli v dobi socialistične moderne, so pač risali variante in izpeljanke na tiste teme. To bi sicer dan današnji radi prodali kot Brutalizem, le ta je nekaj ponovno glavo vzdigoval, sam sem pa vedno mislil, da rišemo grde stvari, ker živimo v socializmu in se drugače niti ne da.

U, izgovorov kokr (kolikor) češ.

A ti nimajo zgodovinske podlage, to je vedno in povsod, kjer se posla lotijo neambiciozni posnemovalci in ratujejo grozote.

Popa (nato) še izvali;

»Tko kt ...«

Je en naredil tri loke na fasado in izvalio:

»Tko kt Plečnik!«

Se mi je kar želodec obrnil.

Ampak (vendar) je to normalno.

Kva pa je tle normalnega?

Oh, to je spet o Jenezku al pa Metki.

Tako smo pač risali kar je šefe hotu, zraven pa razmišljali, ko pride moj čas boste že vidl.

Pol, pa enim celo rata da do svojega biroja pridejo, al pa gre šefe u penzijo in prevzamejo njegovo mesto.

Men se je vmes zgodila finska, tako da je bilo res strašljivo.

Namreč ko sem se vrnil, so Janezki in Metke prišli do gornjega in še dan današnji rišejo grozote, ter naslednja generacija Janezkov in Metk čaka da bodo šli v penzijo, da bodo lahko pokazali kaj je biti za cajtom.

Namreč vse gornje je odraz biti za cajtom.

Preden dobiš priložnost te je čas povozil in ga ni ki bi priznal, bom raj mularijo naprej spustil.

»Zakva smo se pa boril?«

Zakva že?
A se ti spomniš?
Ne, ampak za tole ziher ne.

Eto vedno ista pesem.

Je kolega zadnjič rekel, da naju ni čas povozil, ampak so današnji časi neprilagodljivi z nama.

Še dobr.

Pa ni bila samo post-moderna. Ta v resnici niti ni bila pomembna, samo vse prisotna, drugega pa ne.

Ker mi ni uspelo dobiti bogatega in razgledanega investitorja, sem se pač podrejal drugim in jim pomagal pri njihovih projektih.

Nekajkrat precej uspešno, tako da so me kar z veseljem vabili.

»Prit, tis hitr!«

Pa ni bilo samo to.

Tu moram zopet omeniti drage inštalaterje.

To je res en poseben folk.

Skratka, smo čakali da bi svoj del naredili.

Tisto čakanje ima vse odtenke ne samo sive, celega barvnega, kroga.

Od, u kok je to fajn, do, pa sej je čist zmešan.

Pol je tko.

Če je velik in kompliciran objekt niti nimaš kaj ugovarjat, samo upaš lahko da se bo potrudil in ne bo samo z levo roko, ali s čim manj dela.

Pri malih ti je pa vse jasno in pustiš da potegne tiste tri črte, saj jih potem podpiše in za tistim stoji.

Če je kaj narobe z instalacijami, sicer takoj pokličejo arhitekta, ta pa takoj pogleda v projekt inštalacij in pokliče;

»zakva si pa tko naredu?«

Pol iz tistega rata cela trilogija.

Drama je preveč običajna.

Nisem hotel o tem, ampak, na malih hišicah pač ni ne vem kaka znanost in sem, da ne bi čakal, sam narisal, potem pa nesel pokazat. Nekaj časa mi je korigiral, čez čas pa samo še podpisoval.

Tako daleč je prišlo da so me klicali k projektu, ker sam zrihtam lajtng.

Je rekel inštalater:

»Andrej je skor tok dobr kot jest.«

Jest pa takle umetnik.

Čim več dela sem imel, tem bolj sem tonil, tako da mi je kot naročeno prišel Sapunivič.

Ker?

Takrat sem hodil iz eno srbjanko. Pol spličanko in pol beograđanko in le ta ni hotela v Ljubljano, takrat je Milošević lih tulu:

»Ne čujem dobro!«

Sam pa ne v Beograd.

Takrat se je hodilo v London, a tisto je bilo s turistično vizo, in si se lahko nasmolil »kad kažeš keks«.

Tamala je kot študent delala v Helsinkih.

»Ja, seveda pokličiči, več kot v rit naju ne morejo poslat!«

»Helo, helo, do you remember me?

Sure, when are you coming?

But, I am not alone.

No problem, see you soon.«

Pa sva šla.

A tisto je potem že druga zgodba.

1996

Moji Finci

Nimajo rogov in ne jedo otrok.

V resnici so nam zelo podobni.

Verjetno je še najboljša primerjava z današnjimi časi, ko je zaradi socialnih elektronskih omrežij vse potencirano.

Ne da se prej nismo kregali, seveda smo se, a je večino tistega ostalo v bifeju, ven je pa redko kaj pogledalo, tako da imamo občutek, da je danes vse drugače.

Ni. Vse je podobno, samo da je danes to takoj, ali pa zelo kmalu in slišijo se najglasnejši, tiha večina je pa še vedno prikrajšana za vse veselosti katere nam servira življenje.

Zelo podobno kot pred internetom.

Tako tudi moji Finci, niso veliko drugačni od nas. Ravno tako jim je nerodno vprašati in ravno tako gredo raje osebno uredit. Kakor tudi, da imajo svojo lopato za sneg kidat, ne pa eno za celo ulico.

Če smo Slovenci mali in neizraziti, so oni x 10.

Tako zafrustrirani, da so celo za zakompleksane Slovence, mal čudni.

In seveda imajo tudi svoje specifike.

Tiste, katere so prisotne na vseh koncih sveta.

Vsak prostor ima svoje, zato pa tako radi potujemo v druge dežele, da vidimo kako smo fajni, ker

...

Na primer, Finci dirkajo z [ženami](#) za vratom.

Al pa tista je bila včasih sila popularna.
Kdo dlje vrže svojo [Nokijo](#).

Nekaj časa so imeli večinoma samo te.

Zdej, Nokija.

V resnici je to ime [kraja](#).

Predstavlja si da bi imeli Slovenci tovarno avtomobilov in bi jih imenovali Trbovlje.

A maš najnovejši model Trbovlov?

Kok kubikov pa ma tvoj Trbovlek?

Al pa Duplek?

A na Dupleka je padla?

Zdej.

Nokija sploh ni samo to, za kar jo imamo. Ne. Delajo celo škornje. V resnici se je začelo z gumi industrijo. Tako da se celo pri nas dobijo avtoplašči od Nokije.

Proizvodnjo telefonov so jim sicer odkupili pri malem mehkem (mikrosoftu), a so dobili tudi delničarje.

Nokija je imela tudi padce.

In preden so postali svetovna velesila, je izgledalo da bodo bankrotirali, zato so razdelili delnice delavcem in dan današnji so delničarji mikrosofta skoncentrirani v mestecu Nokia.

Nokijini upokojenci si manejo roke, na Bahamih.

Samo na kratko, o specifikah prostora.

Pri nas se ni zgodilo da bi prodajali avijone Duplek, ni jih kupil [Boing](#) in niso razdelili delnic pred bankrotom.

Tako da [Mk Daniel doug las](#) leti po celem svatu brez nas.

Jezik.

Sem že pisal, da sem po dveh, al je bilo treh, šel na tečaj finščine, takrat sem namreč priznal, da bom verjetno gor ostal. Do takrat je bila moja Finska samo prehodnega značaja.

V resnici sem šel gor samo pogledat, kako je to v »trulom« kapitalizmu, pa je bilo že prve tri mesece, kolikor traja turistična viza, super-fino-fajn in sem zato podaljšal na eno leto. Pol so se pa kar sama vrstila.

Tisto, ko moraš še končati projekt, potem pa ostaneš še eno leto.

In tko 5 let.

Dokler me ni pustila.

Po pa kufre pa k mami.

A je o jeziku.

Sem se vpisal v intenzivni tečaj, tisto ko imaš 3x po 2 uri.

Me je tršica še kar rada videla, namreč tam na tečaju so eni pa res krampasti. Pa so bili samo odrasli, nekaj njih celo že v zrelih letih, po se pa obnaša kot da je v tretjem razredu osnovne šole.

Rada me je videla, ker sem bil edini ki si je zmišljeval izreke.
Namreč Finci, so tudi tu malo na Slovence in zelo radi, v nekaj slučajih pa še precej ponosno povedo kakšen izrek.

Kao ljudska modrost.

Če se spomnim katerega dopišem*.

Dopišem*

Sudennälkä - lačen kot volk

nukkua kuin tukki - spati kot pes

olla Matti kukkarossa - imam Matija v denarnici (direktni prevod)

V resnici pa pomeni sem čist plonk.

Matti podobno kot Janez zelo razširjeno osebno ime.

"Kel' onni on, se onnen kätkeköön." - "Kdor je srečen, bi to moral skriti."

Sataa kuin Esterin perseestä - To rain like from Ester's ass

Mi bi rekli: Matr ščije.

Olla hyvällä tuulella - To be on a good wind - Sem dobre volje.

Menneen talven lumia - The snow of the past winter - Ni vredno omembe.

Olla pihkassa - To be in the resin - *Biti neumen*

Olla kuin puulla päähän lyöty - To be like you were hit on the head with wood

biti kompletno presenečen

Loppua kuin kananlento - To end like the flight of a chicken - *Končano preden se je začelo*

Olla kuin perseeseen ammuttu karhu - To be like a bear shot in the ass

Jezen

Moj najljubši, sem se ga sam spomnil, v resnici se samo tega spomnim, a tudi učiteljičin je bil:

Kaikin savinpitu on savu. - Vsak dimnik ima svoj dim.

Poduhovljenega pomena sicer ni, je pa z uporabo sklonov.

Kje je pa tu sklon?

Ha.

Finci jih imajo 12.

[Ravno berem da med 14 in 17.](#)

Že za naših 6 ne moreš razložiti Angležu, kako in kaj.

Pol naj pa Slovencu da jih je 12.

V resnici jih je 14, ampak dva sta prisotna samo še v starih bukvah.

Nenavadna beseda in stavek

Vasta vastaa vasta vastaavasta vastavastaavasta.

Kopalna metlica je odgovorna samo za dotično osebo, ki je odgovorna za kopalno metlico.

Najdaljša beseda

epäjärjestelmällistyttämättömyydellänsäkäänköhän
niti ne zaradi pomanjkanja njene organizacije, predvidevaš

Tako kot slovenščina ima tudi finščina svojo formalno in neformalno rabo.

V slengu menda ne uporabljajo veliko sklonov, zato pa toliko več obrnjenih besed.

Tole sem si ravno izmislil.

Namreč že v uradni finščini je ista beseda v različnih kontekstih drugačnega [pomena](#), v nekaj pa celo povsem drugem.

V slengu pa še toliko bolj in samo tista grupa uporabnikov ki pojem ali besedo uporabljajo vedo kaj bi radi povedali.

Tako da sem po prvem mesecu intenzivnega učenja, ko sem mislil, da me ne morejo več prodati, zvečer smo šli še na pir, naznanil, danes častim, odšel do šanka in frajli naročil:

»**Anteksi, Kolme oluta.**«

Kar bi se v prevodu se slišalo:

»Oprostite. Tri pire!«

Una pa:

»Do you speak english?«

U so se režal.

Tako da sem sicer še hodil dva meseca, a mi je jermenica dol padla in ni bilo več tako intenzivno.

Menda je podobno z japonščino. Čeprav si predstavljam da je japonščina bolj poetična. Prvo mora en haiku, pol pa še kaj pove. Kaj pa tisto pomeni, pa ne vem če celo avtor ve. Kunšno pa je, to pa ni debate.

Reminiscence

[reminiscéncia](#)

(nejasen, navadno čustveno obarvan spomin)

Zdej to je tko 1977.

Sam se sicer ne spomnim, da bi v naši generaciji bili kateri ekstra uspešni, čeprav to je spet tko. Večinoma mislimo, da je bila »naša generacija« najboljša.

A to je podobno kot s prvim mozolom (mozoljem (vneta lojnica)) in političnim sistemom.

Kdor danes trdi da so bili tisto eni fajn časi, al ni imel takrat mozolja, al še raje, se še rodil ni takrat in potem ponavlja tuje vzorce in ideologije.

Vzorci in ideologije so vedno tuji.
Že po definiciji.

A veš za kakšen faj vzorec?

Kuga?

Ja, vzorc ne, a je kakšen fajni?

A miš štrikan?

Ja tut.

Ne štrikal pa nikoli nisem.

No, sem, smo imeli v osnovni predmet gospodinjstvo in tam smo celo štrikali. Meni je uspelo šal narediti, a je bil vzorec od začetka do konca isti, ena leva, ena desna, pa konc.

Pa nisem teh mislil, čeprav so tudi ti proizvod vzorcev obnašanja.

To, da se nekdo spomni en nov vzorec je že v kontekstu. Pač poznan material in tehnologija, tudi večino rezultatov potem se pa trudi dodati novega.

V resnici malo komu rata povsem novo.

To je podobno kot novo galaksijo odkriti, ali pa vsaj nov vozelj.

Večinoma ponavljamo obstoječe in iz tistega poizkušamo variante.

Na primer pri oblikovanju keramike je zelo ilustrativno.

Načelno vsi vemo kaj je skodelica.

Lahko je mala ali pa velika, okrogla ali oglata, z ročajem ali brez, krožnik je včasih zraven, a tisto potem ni o skodelici, ampak o običaju.

Potem iz tiste okrogline, če ostanemo pri okrogli skodelici, poizkušamo čim več narediti.

V resnici zelo omejeno.

Al bolj na okroglo, al bolj na šlank.

Ja, ampak potem nekateri govorijo o dramatičnosti izpeljane krivulje pri kakšni fajni.

Ja, skodelici, ka pa?

No, kera ma tudi dramatično krivuljo, a sem hotel ostati pri vzorcih.

Ker v resnici je zopet to.

Pogovarjamo se o privzgojenih vzorcih.

Zgodovinsko pogojeno, še naj več krat.

Meni osebno je potem mal hecno, a nekateri ne poizkušajo navdih loviti pri keltski keramiki.

Zakaj pa ne?

Saj ima ravno tako okroglo linijo.

Tu pa potem pridemo do bistva.

V resnici smo del te družbe.

Ne une, tam in takrat, ampak te, tukaj, sedaj in potem iz tega naprej razvijamo.

Koliko je uspelo je povsem druga zgodba.

Občasno so ekscesi, pač glede na zaspanost gibanja ali razvoja krivine skodelice. Eni zvirtijo skodelico, potem jo pa presekajo.

Nekaj časa zelo popularno.

Al kaj ko je bila sam prva fajn, vse ostalo pa enako dolgočasno kot pred sekanjem.

Pa še tisti sek je bil zanimiv zaradi ekscesa ne estetskega užitka pri nastali formi.

Ja, včasih se vprašam, če ni to bolje.

A ko je samo še eksces, zaradi ekscesa, mi je pa preveč.

Ne samo to.

Toliko sem tradicionalista, da celo konceptualizem, al kako se že tisto imenuje, zavračam.

Sem namreč gor, v Skandinaviji bil na eni razstavi, ne znam povedati ali mi je bila kot celota fajn, se pa spomnim, da sem si dal kar kaj dela okoli ene mizice in dveh stolov, mi je bilo zato všeč, ker so bili moderna izpeljava bidermajerja, pri bidermajerju je fino opazovati detajle. U, ene stvari so obrtniško skoraj sanjsko narejene, kar je potem pri modernem dizajnu povsem izpuhtelo. A to je pač rezultat industrijske proizvodnje.

Kakor koli že, ne glede na to, da se mi je dopadel set, tudi zato, ker je bil prav po modernistično prazen. Brez vseh dekoracij, detajli pa obrtniško doterani, so mi potem razložili da to sploh ni to. Kaj ni?

Sploh ni važno da je izpeljanka bidermajerja, da je modernistično asketski, ampak da je pojanta v tem da en stol fali.

Koko fali?

V setu so bili trije, pa enega niso razstavili in je to konceptualna inštalacija.

Sem mislil uno vodičko po razstavi, tam pred vsemi skloftati.

Pa je nisem.

Ker sem točno prvič slišal za instalacijo.

Potem še velikokrat, a mi je od takrat ostal knedl in imam do vseh istalacij distanco.

In to je vzorec obnašanja.

Priučen?

V tem primeru težko rečeš priučen, če priučeno pomeni ponavljati tuje izkušnje.

Če se pa učimo na napakah, pa je.

To pa ni debate.

Ja, priučen vendar.

Nimam knedl samo pri istalacijah, tudi pri mnogo kateri umetnosti v sedanjih časih.

Mnogokrat izivam, če imam le možnost in vrtam, o občutjih drugih. Večina nastavi v kontro, potem ko se pa malo spoznamo, pa vse eno priznajo, da je neke spodaj zelo podobno.

A sem hotel o drugi strani vzorca.

Namreč, zadnjič berem na netu, nekdo sprašuje, ali se na oblikovni naučijo skrojiti obleko?

Verjetno se, a to sploh ni pojanta.

Namreč.

Če bi jih zares to zanimalo, bi si kupil Burdo iz tistega izstrigel kroj in bi bil po zadnji modi.

In ravno o tem sem hotel.

To se v šoli sploh ne bi smelo upoštevati kot pogoj.

To je samo en od načinov.

Tako kot narediti skodelico na vretenu.

Za to ne rabiš 4 leta zajebavanja z vso ostalo navlakom, katero se učijo tam.

Tečaj za keramiko traja 3x po 2 uri, po pa lahko greš v MOMO v New York.

No, pa ne greš.

Ker to sploh nima veze s krojem ali skodelico.

Ker to sploh ni poanta.

Zato bi morali na šoli, ne samo tej, na vseh šolah sveta učiti o tistem katero šele prihaja.

Kaj, to je nihče ne ve, zato smo pa na šoli, da raziskujemo.

S skupnimi močmi je lažje. Učitelj že nekaj malega ve in ni potrebno začeti na začetku in ponovno odkriti vode.

Da je pa edini rezultat ali ti odkupijo tvoj izdelek v industriji, in še da ni tvoj stric direktor, in da ni mama na ministrstvu za kar koli že, potem je to največ kar se ti lahko zgodi.

Saj ne en način je.

A je tudi bremza in predvsem mlinski kamen za vse ostale potencialne ideje.

Zakva?

Zato ker, kar je sprejemljivo za proizvodnjo je že omejeno s časom in prostorom, tehnologijo, materiali, ceno ...

Tisto boš potem delal, kadar se postaviš v vrsto za pridobitev posla.

Sedaj na šoli (al pa faxu) pa sanjaj neuresničljivo.

In to nam fali.

To je bil povod da sem zapisal, da v naši generaciji ni bilo ne vem kakšnih presežkov.

Verjetno je komu uspelo, mogoče celo uspešno preživeti svoj oblikovalski vek.

A tisto bodo potem zanamci ocenjevali.

Sodobniki redko preživijo oceno zgodovine.

Na Švedskem je to še posebej izraženo.

Ali pa, tam mi je v oko padlo.

Tam si sodobniki talajo nagrade in seveda, nekateri hudo pomembni, par njih pa še hudo uspešnih.

Popa tujci hodimo gledat, kr ene tretje, kateri za časa življenja niso dobili ne vem kakšnih nagrad in naslovov, une kapslne odlikovane z redom kraljevega društva, pa niti ne poznamo.

Pri njih je to zelo izrazito.

Pri nas ni kraljevih združen, če pa se že kateri poizkušajo nositi, jih srenja iz čiste zavisti zavrača, kaj se nekaj preseravajo.

Veliko se jih velikokrat preserava.

Tko da so malo tudi damo krivi.

In takrat ko smo mi to šolo naredili, ja, je bila najboljša, ampak zaradi žura ne razvijanja vzorcev.

V reklamnem letaku so imeli nekaj znanih imen, ki so v svojem času nekaj naredili in pomenili, zato si mi lajbeki nismo niti pod slučajno upali predstavljali, da bi nam v industriji kaj odkupili.

Tako da smo večinoma precej po liniji najmanjšega odpora delali.

Saj se itak nič ne da, in koga pa to sploh zanima, pa take.

Včasih sem pa zares imel tak občutek, da je učitelju edino važno da naredi naslednjo razstavo, katero je itak delal, zato ker je bil naš, od učencev pa nihče nič ne pričakuje, razen ubogljivosti in ravno to nismo bili.

(zanalašč)

Seveda je obrtniško znanje tudi pomembno, a je ideja dosti bolj in pač ne dobi cveka, če ni v merilu, če je popackano in zmečkano, ampak oceno ideje.

Mogoče mora popraviti v pravo merilo, tudi pomečkano bi lahko bilo manj, a da je edino to pomembno pa ne.

Take so me prevevale zadnjič.

Sem šel slikat prostor za Festivalom in se je izkazalo da ravno imajo popravce.

Sem gledal prestrašene poglede, pri nekaterih se mi je zdelo da je prisoten srd, kva da teži stari debeluh (to sm jest).

U, sam sem bil tudi ves presran, pol me je pa še vrgla.

Ne, ni me prenašala.

A zato ponavljati letnik?

Škoda.

Takrat smo rekli da je kriv sistem.

Socializem nas je držal za vrat in dušil vsako iniciativo (čeprav so se nekateri sila dobro znašli).

Ker je pa sedaj?

A miš da sem sami?

Zdej to je tko 1988

Na faksu je bilo glede tega precej bolje, čeprav še svetlobna leta od zelenega.

Želenega?

Seveda iz današnjih projekcij, takrat sploh nisem vedel da je to sploh problem. Nekako je bilo normalno da se udinjaš utečenim vzorcem in smo se. Nekateri zavestno, nekateri hote, večinoma pa ker o tem sploh nismo razmišljali.

Bila je bistvena razlika.

Oh, seveda je vsak profesor zagovarjal svoje planke in dalj od tistega ni bilo mogoče, ali pa samo za poskušino, a rezime, je pa potem vedno po profatovo.

Kar je škoda in zaradi česar se mi take po glavi podijo.

Pa vendar na faxu je bilo toliko njih, nekateri dejansko diametralno nasprotno. To zadnje se pokaže šele pri diplomi ali pa v zadnjem letniku, ne da so se horizonti raztegnili, še omejili.

Koko gre pa to skupaj?

Oh, to je pa tko.

Če opazuješ kot celoto, potem je cel diafazon pogledov in iz tega stališča so se horizonti raztegnili. Nekateri so celo po tujini gledali, sicer iz tistega gledanja ni bilo kaj veliko haska, ker na koncu je potem le kruta stvarnost, tam pa vemo ker pije kdo pa plača, vsaj na teoretični ravni in se potem ne da veliko več kot že videno.

Načelno in od zunaj fajn.

Če si pa zraven pa ni bilo tako enostavno.

Namreč tisti različni pogledi profesorjev so bili tudi v smislu črednega nagona in če je en profa tupil eno, drugi pa drugo, so se še apologeti tako obnašali.

Kar se je potem odražalo še v v kleti v bifeju, sicer stalnih koticov po usmeritvah ni bilo, smo bili vse eno toliko odprti in demokratični, da smo se znali usesti v kotic, ker so prej sedeli naši »nasprotniki«.

Sovražniki še ne, to je potem ko je zares postalo, nasprotniki pa in to je v vseh ozirih škoda. To da je nekdo nasprotnik, če ne misli enako.

Ja, sistem je kriv.

Mogoče tudi, a sam mislim, da je to bolj v zvezi z malo dolino. Mala, luštna, smo sila ponosni da jo imamo, da je pa zaradi tega omejena in občasno celo strupena pa seveda nikoli noben ne prizna.

Še tisti ki smo iz tujine prišli in nam nekaj let nihče ni mogel do živega, se potem začnemo spraševati, al pa nisem sam mal čuden, če ne sprejemam ustaljenih vzorcev obstoja in stalno nekaj trebeljam o odprtosti pogledov.

Kva bi gledu?

.....

Pol je še en tko.

Ko smo prišli na fax smo še ujeli klasično izobrazbo.
Kva pa trobezljáš, a si se grško ali latinsko učil?

Nisem.

A sem še s tušem na paus papir risal in zraven klel, kot star grški mornar, kadar se je zgodila packa.
Tisto je bila potem tehnika, kako to rešiti, a občutek je pa le ostal.

Ker?

Da mularija dan današnji sam na enter pritisne pa ma, al pa dilit (delete) pa nima več.
Mi smo pa ...

V srednji smo še z [rapidografi](#) risali in tisto je bilo še dosti bolj zaguleno. Lahko je bilo nam arhitektom s tehničnimi svinčniki in rotringi.
Rapidograf si samo grdo pogledal pa se je tuš razlil.

V resnici ne pomembno.

Pa vendar, so vsaj še v prvem letniku tudi to ocenjevali. To kako je prezentirano. V resnici je bilo vse šolanje precej prisotno. Na natečajih pa še leta potem.

Sem sam zijal, potem gor na finskem, ko sem videl prvi natečaj brez fasad.

Pa kako je lahko prva nagrada?

So mi pojasnili, da je fasada (prezentacija je večinoma osredotočena na fasadah in prostorskem pogledu) osebna interpretacija in kot taka povsem nepomembna.

Kva je?

Edino kar je pomembno na natečaju je funkcija in ideja.

Ja ka pa vsi uni rendri dan današnji, ko vse miguta in skače?

Finci bi temu rekli metanje peska v oči in kot tako laž.

Lažejo pa itak samo komunisti.

Pa smo tam, a tisto je potem tudi že ena druga štorija.

Ali smo kaj bolj izobraženi ker smo ujeli še klasično izobrazbo pri arhitekturi.

Smo nekaj časa celo mislili da.

Pa je novodobna tehnologija pokazala da je bilo tisto izgubljanje časa.

To da porabiš svojo mladost, no tako dramaturgično podano, da v starodobnih tehnikah okrancljš projekt, pol pa po možnosti še cvek dobiš.

Tisto je potem tudi že ena druga štorija.

Ok, nima veze.

Ima pa, da je meni vse eno uspelo ohraniti stike tudi z sovražniki.

Prijatelji v resnici, a se potem po službah nismo več pogovarjali o projektih, na katerih delamo, ampak vse ostalo, še najraje čisto mimo arhitekture, al pa samo na temo sistema, ker je pri koritu ker pa ni.

Škoda.

Ma, je pa ne.

p.s.:

Zaka je pa [plucer](#) pri spominih?

Oh, to je pa mal sarkazma.

Pol ko smo bili že tako pametni, da se nismo znali več obnašati in smo se pogovarjali samo še vsakdanje trivialnosti, potem smo nekaj časa veliko po ekskurzijah hodili.

En faj čas.

Doma sicer ena jajca rišeš, sanjaš sicer da boš nekoč, ko pride tvoj čas, vse eno tudi kaj sprejemljivega narisal, potem pa z našo ljubo DESS-o*, hodiš po bližnji okolici in se sliniš, nad rezultati naših sosedov.

Še celo tako daleč pride, da se nazaj grede ustavimo na osmici*, še na italijanski strani. Pri enem slovensko govorečem kmetu, katerega pa seveda pozna lokalni arhitekt, kateri nam je pokazal prej kaj fajnega v padski nižini.

Vse lepo in prav.

A smo vljudni in civilizirani in samo pomočimo jezik v super, najbolj, možni teran, ter se veselo napotimo naši zaprti dolini v nederje.

Ne, arhitekti ne znajo s plucerjem na avtobusu, so čist preveč pametni.

Ker civil bi ker drug pridevnik uporabi, a tisto je potem že ena druga šrorija.

Dessa*

Takrat je pomenilo nekaj na temo DElovna Skupnost Samostojnih Arhitektov.

Osmica*

začasni vinotoč, v katerem se prodaja domače vino.

Zdej to je tko 1990

Je mal mejno, pa spet, z druge strani, če zares razmisliš pa niti ni tako.
Gre bolj za posplošitve in površno obravnavo.

Približno takole bi lahko bilo povedano.
(en mal kompliciran stavek, ampak tema je lih taka)

Je en rekel da ni srečal nobenega takega, pa je bil cel teden na seminarju in je srečal kar nekaj njih.

To je tko.
Finci po difoltu sila resno jemljejo delo.
Zaupano jim delo pa toliko bolj.

In če je del kongresa, potem tudi če mu roko zviješ ne bo priznal, da mu greš na jetra.
Ne, vse bo veliko lepše kot je sploh lahko, ker to so vendar Finci.
Ne Slovenci.
Naš te lahko celo pošlje u tri krasne, če je slučajno slabe volje in mora potem tam na nekem kongresu pedenat tujce in se jim smehljat in sploh glumit, da je življenje ena sama sreča.

Ta del sila resno jemljejo in ga ni Finca ki bi bil slabe volje če ima kakršno kolk funkcijo tam.

Tako da, če je bil cel teden gor, bi lahko celo skozi savno šel, pa ne za tujce, tista je dosti bolj vroča, kot za lokalce, tako se jih najprej odkrižajo.
Po začetnem šoku, se potem kaj drugega menijo, največkrat, kako pa pri vas rečete pivo.

V enem tednu spoznat Fince je misija nemogoče.

Sem imel možnost sobivati z enim štipendistom, takrat je bila juga še v kosu in v šestih mesecih ni srečal Finca. Tako da je v resnici samo o menjalnem tečaju trobezljal, pa magari je bil na tečaju za arhitekta.

V Hki-ju je svetovno znana arhitekturna šola, v katero pa Finci ne hodijo, ker tam se ne učijo arhitekture, ampak se samo preseravajo z umetnostjo.

Ej, sem sam zijal na začetku.
Po letu ali dveh pa celo začel razumeti, da so tudi drugi pogledi na svetu.

Če ostanem še malo okoli arhitekture, čeprav sem se namenil o drugem pisati, a bo malček pomagalo, ker je celo povezano. Direktno težko, al pa tut ne, pučak, pa bomo vidl.

Ne, samo to. (da Finci nočejo na [Otanjemi](#) (najboljša šola za arhitekturo na svetu (kar amerikanca upraš)))

Še med sabo imajo razdeljeno.

Imajo namreč arhitekta z diplomo in brez.
En se kliče gradbeni arhitekt, drugi pa umetnik.
Pa to ni gradbenik, ker tudi te imajo.
Ne, to je arhitekt gradbenik.

Seveda se med sabo ne marajo.

Moj Anti je gradbeni, a mu je potem falilo in je šel diplomu v [Glasgov](#) narediti, kar je pa druga najboljša, a to menda pravijo samo Angleži, pa še to ne vsi.

Tako tudi nimajo (Finci vendar) pritiklin v smislu.

Ta, pa ta + dia.

Tudi doktorjev ni, kamoli magistrrov.

In ne bi bili Finci, Finci če ne bi še gospode ukinili.

Uli (moja prijateljica iz Koroške) je učila Fince nemščine in najtežje je bilo razložiti, da mora na Dunaju reči gospod ta pa ta, ne pa po finsko, samo Wolfi, če je ker »her Wolfgang Štrumpantl Diplom inženir-Architektur«.

Saj ne vem kako se naslavlja v nemško govorečih deželah.

. . . . .

Pol je pa že spet en tko.

Moji Finci niso nič drugačni kot Slovenci.

Nimajo rogov in ne jedo otrok.

Ravno tako so zakompleksani in polni predsodkov kot Slovenci.

Z eno malo posebnostjo.

Da so 10x bolj (zakompleksani in polni predsodkov).

Tako so zakomplicirani, da se še Slovincem zdijo mal čudni.

Verjetno najbolj izražen, no vsaj to prvo opaziš, je njihov "osebni prostor" ([peronal space](#)).

To se še posebej vidi na avtobusni postaji.

Druga, katera je meni kmalu sedla je, da so mahnjeni na vrste.

Sem šel na centralno [pošto](#), šalterjev na ostajanje, rečmo ene 4 delajo, na enem trije v vrsti.

Pride četrti in se postavi v vrsto, ne k praznim šalterjem.

Gotovo je razlog da je samo pri tem vrsta.

Sem kmalu pogruntal in balkanc zarukani, mimo odkorakal in takoj opravil.

Pa ne da so potem še ostali obstopili prazne, ne vsi so me gledali kot turista, ali pa vsaj komunista.

Na avtobusu pol sedežev [praznih](#), a za normalnega Finca je avtobus poln, ker se ja ne moreš usesti k nekom.

U, še hujša groza, potem pa še [komentirat](#) vreme.

To je pa že tako kot bi ga davil.

Teh nenavadnosti je cela [rajda](#), je en finac celo internetno [stran](#) naredil in potem po uspehu še knjigo izdal.

Večino problemov mi je uspelo osvojiti, a so vmes tudi taki, za katere se mi ne sanja.

Tako da tudi staremu poznavalcu finske duše ni vse jasno.

Finci ne [izražajo](#) čustev.

Ja, zna biti čudno, pa spet.

Ko sta pa iz saune, je pa čisto nasprotje.

V savni sta pa hitro, ker večina Fincev misli da je savna naj več kar ti lahko da.

Finska sauna sploh ne pomeni v savno pa ven.

U, tisto je cel obred.

Pa sploh ne na japonski način.

Ampak, pod obvezno so hektolitri piva, še raje vodka za začetek, potem v savno bičanje z brezovimi vejami, če je zima [skopat](#) led, sicer pa samo v jezero, ali reko, potem vodka, pivo in klobasa, potem pod tuš, glavo pofenat, vodko in pivo. Po pa še ker pir, če lahko še kdo stoji. Takrat Finci povedo veliko več, kot med celim življenjem, tudi take, katere nikoli ne bi in seveda imajo vse možne nianse glede na počutje in debato.

Pa nisem doživel, da bi se stepli, kakor se naši po treh pirih.

Sauna*

Zaneleš pišem po finsko, ker je to pač finska inzajdba.

So Finci prispevali besedo v svetovno izrazoslovje.

Drugače bi moral naš kras preimenovati v Karst, ker so se ga Italijani zmislili.

Finci so zelo vljudni mirni in tihi.

Ja, veliko jih je, a so vmes tudi keri, pa sploh niso pijani, za katere težko rečeš prejšnje. No, vljudni so vse eno, dosti bolj kot v naši dolini.

Pa ne v smislu, vaše blagoorodje, pa prosim, ljubim ruku madam, pa take.

Tega skoraj ni.

Še vrat ne smeš večini odpret.

Pol jih je pa nekaj za katere bi rekel da ti stereotipi skoraj ne veljajo.

Ja, švedsko govoreča manjšina, a tisto so v resnici Švedi, čeprav se imajo za Fince.

Pol so pa še eni, kakšna petina, mogoče še manj, njih, ki so pa precej glasni, kolikor je Finec sploh lahko.

(Kot naši ta tihi)

To so pa pravoslavci.

Torej komunisti.

No, pa slednje niso.

So pa živeli na ruski strani Karelije, Karelijo so jim namreč pohopsali Rusi, po drugi svetovni vojni in medna se jih je milijon preselili po vojni na finsko stran.

Ti so pravoslavni Finci, nekoč živeli vse tja do predmestij Peterburga, danes izgnana vrsta.

In ti so še kar glasni.

Moj ta veliki šef je bil [Karaliainen](#) in zato sem rabil precej dolgo, da sem pogoltnil, da so Finci mirni in tihi.

Še pri naših šefih so skoraj vsi mirni in tihi in samo kimajo, tako sem si pač razlagal, pa se je potem z leti pokazalo da ni samo to, da je šef.

Potem je ena pokrajina, sedajle ne znam povedati katera, kjer so pa še za finske norme tihi.

Menda imajo klop takoj za vrati in obisk se je tam usedel, da ni motil domačih, domači so pa tudi pustili obiske, ker se ne spodobi naskočiti obiska z »u, živjo, koko si, pa drgač« in je ta obred lahko trajal ure.

Sem mislil da se zajabava, ko mi je pripovedoval to zgodbo.

Moja računalniška šefica je bila iz unih koncev in kar se mene tiče je bila kaj normalna. Ne sicer Karelj, a dosti normalna Finka, vse dokler, jo ni obiskal, zaradi posla kakopak, en iz njenih logov.

Ej verjet nisem mogel.

Sta sedela samo en mizo stran in sem lahko opazoval.

Sploh se ne gledajo kadar se pogovarjajo, no kadar so tiho skupaj.

Med pogovori so neskončne pavze, katere so tudi med normalnimi Finci normalne in zelene, a v primerjavi s temi samo trenutek.

Potem en začne stavek, v smislu kakor da ga srat tišči in ima prebavne motnje, skratka se napne in med govorom počasi zmanjšuje pritisk, do konca že zelo tihega stavka.

Potem je neskončna pavza.

In tko, da ne razvlečem, je že sedaj dolgo.

.....

A je še kaj dodat?

U, ogromno.

A pustimo tisto stat za kere druge čase.

Fakti bruti

po letih obravnave:

Leto 1977

- 18. januar -
  - mikrobiologi odkrijejo bakterijo povzročiteljico skrivnostne bolezni legioneloze, ki je prvič izbruhnila leto prej.
  - v strmoglavljenju letala umre tedanji predsednik vlade SFRJ Džemal Bijedić z ženo.
- 4. marec - potres v Vrancei (Romunija) povzroči smrt več kot 1500 ljudi, tresenje tal je čutili po vsem Balkanu.
- 10. marec - ameriški astronomi odkrijejo Uranove obroče.
- 27. marec - najsmrtonosnejša nesreča v zgodovini letalstva: v trčenju dveh potniških letal Boeing 747 na letališču Los Rodeos na Tenerifih umre 583 potnikov in članov posadke. (tenerifska letalska nesreča)
- 8. april – punk skupina The Clash izda debitantski album *The Clash* pri založbi CBS Records.
- 22. april - prvi uspešen prenos telefonskega signala preko optičnih vlaken.
- 17. maj - stranka Likud pod vodstvom Menahema Begina zmagata na parlamentarnih volitvah v Izraelu.
- 25. maj - v ameriških kinematografih pričnejo predvajati prvi film iz serije Vojna zvezd, ki postane najbolj gledani film vseh časov.
- 5. junij - v državnem udaru na Sejšelih je strmoglavljen prvi predsednik; njegov naslednik kasneje uvede enostrankarski socializem.
- 15. junij - v Španiji potekajo prve demokratične volitve po 41 letih pod Francovo oblastjo.
- 26. junij - Elvis Presley ima v Indianapolisu svoj zadnji koncert.
- 27. junij - Džibuti postane neodvisna država.
- 5. julij - general Mohamed Zia-ul-Haq v državnem udaru strmoglavi ministrskega predsednika Pakistana Zulfikarja Alija Bhuttoja.
- 13. julij - somalijska vojska napade Ogaden v Etiopiji; začetek ogadenske vojne.
- 22. julij - 9 mesecev po tistem ko je bil odstavljen med kulturno revolucijo se Kitajski voditelj Deng Xiaoping vrne na oblast.
- 12. avgust - prvi prosti polet raketoplana Enterprise, prototipa ameriškega programa raketoplanov.
- 20. avgust - NASA izstrelita medplanetarno sondo Voyager 2.
- 5. september - z nekaj dnevno zamudo NASA izstrelita medplanetarno sondo Voyager 1.
- 7. september - Panama in Združene države Amerike podpišejo sporazum o statusu panamskega prekopa, po katerem ZDA predajo nadzor na prekopom Panami konec 20. stoletja.
- 1. oktober - brazilski nogometaš Pelé odigra svojo poslovilno tekmo.
- 20. oktober - strmoglavi letalo s člani skupine Lynyrd Skynyrd, umrejo Ronnie Van Zant, Steve Gaines in Cassie Gaines.
- 26. oktober - odkrit je zadnji naravni primer bolezni črnih koz, ki od takrat velja za iztrebljeno.
- 1. november - astronom Charles T. Kowal odkrije 2060 Hiron, prvega znanega predstavnika Kentavrov, novega razreda planetoidov.

- [8. november](#) - grški arheolog [Manolis Andronikos](#) odkrije nedotaknjeno grobnico [Filipa II. Makedonskega](#) v [Vergini](#).
- [19. november](#) - [Anvar Sadat](#) kot prvi arabski državnik obišče [Izrael](#), kjer se s premierjem Menahemom Beginom dogovarjata o trajnem premirju.
- [22. november](#) - v [Arpanetu](#) je prvič uporabljen [protokolski sklad TCP/IP](#), ki danes predstavlja temelj [interneta](#).
- [4. december](#) - predsednik [Srednjeafriške republike Jean-Bedel Bokassa](#) se okrona za [cesarja](#).

Leto 1988

Januar – junij

- [1. januar](#) - s spremembami zakonodaje, ki jih je sprožil [Mihail Gorbačov](#), se prične obdobje gospodarskega restrukturiranja ([perestrojka](#)) v [Sovjetski zvezi](#).
- [13. – 18. februar](#) - v [kanadskem](#) mestu [Calgary](#) potekajo [15. zimske olimpijske igre](#).
- [20. februar](#) - skupščina avtonomne pokrajine [Gorski Karabah](#) izglasuje odcepitev od [Azerbajdžana](#) in priključitev [Armeniji](#), s čimer se obnovi oboroženi konflikt med [Azerbajdžanci](#) in [Armenci](#).
- [13. marec](#) - odprt je predor [Seikan](#) med [japonskima](#) otokoma [Honšu](#) in [Hokaido](#), najdaljši železniški predor na svetu.
- [16. marec](#) - [iraške](#) sile izvedejo napad s [kemičnim orožjem](#) na [kurdске](#) civiliste v vasi [Halabja](#), pri čemer umre okrog 4000 ljudi.
- [25. marec](#) - [katoliki](#) v [Bratislavi](#) priredijo t. i. demonstracijo s svečami, množičen protest proti komunističnim oblastem na [Češkoslovaškem](#), ki ga policija nasilno zatire.
- [10. april](#) - za promet je odprt [veliki most Seto](#) na [Japonskem](#), najdaljši dvonadstropni sistem [mostov](#) na svetu.
- [14. april](#) - pogajanja v [Ženevi](#) se zaključijo s podpisom dogovora o umiku sovjetskih sil iz [Afganistana](#).
- [30. april](#) - v [Brisbaneu](#) ([Avstralija](#)) odprejo [svetovno razstavo Expo '88](#).
- [4. maj](#) - eksplozija v skladišču tovarne [amonijevega perklorata](#) v mestu [Henderson, Nevada](#) povzroči 100 milijonov [USD](#) škode v širšem območju [Las Vegasa](#).

- [10. maj](#) - zaradi članka »Noč dolgih nožev«, ki napoveduje aretacije kritikov oblasti, je zaplenjena celotna naklada tednika [Mladina](#).
- [15. maj](#) - [Sovjetsko-afganistanska vojna](#): po več kot 8 letih spopadov se prične [Sovjetska armada](#) umikati iz Afganistana.
- [31. maj](#) - v [procesu proti četverici](#) je zaradi »izdajanja vojnih skrivnosti« aretiran [Janez Janša](#).
- [3. junij](#) - v odziv na aretacijo Janeza Janše je v prostorih tednika [Mladina](#) ustanovljen [Odbor za varstvo človekovih pravic](#).
- [10. junij](#) - 100.000 [Estoncev](#) v [Talinu](#) prepeva patriotske pesmi v protest proti sovjetskemu režimu; ta in podobne kasnejše demonstracije dajo procesu osamosvajanja [Estonije](#) ime »[pojoča revolucija](#)«.
- [11. junij](#) - množica zvezdnikov nastopi na koncertu v počastitev 70. rojstnega dne zaprtega [Nelsona Mandele](#) na [stadionu Wembley](#) v [Londonu](#).
- [25. junij](#) - [Evropsko prvenstvo v nogometu](#) se konča z zmago [nizozemske reprezentance](#).

Julij – december

Benazir Buto ob obisku v ZDA

Cerkev v mestu [Gjumri](#) na severozahodu Armenije po katastrofalnem potresu

- [3. julij](#) -
  - v [Istanbulu](#) je končan [most Fatiha Sultana Mehmeda](#), drugi most čez [Bospor](#).
  - ameriška raketna [križarka USS Vincennes](#) sestrelila potniško letalo družbe [Iran Air](#) nad [Perzijskim zalivom](#), pri čemer umre vseh 290 ljudi na krovu.
- [6. julij](#) - v eksploziji na [naftni ploščadi Piper Alpha](#) umre 167 ljudi.
- [8. avgust](#) - v [Burmi](#) se pričnejo množični protivladni protesti, ki zaradi datuma dobijo ime [vstaja 8888](#).
- [17. avgust](#) - v [letalski nesreči](#) v [Pakistanu](#) umrejo [pakistanski](#) predsednik [Mohamed Zia-ul-Haq](#), [ameriški veleposlanik Arnold Raphael](#), [ameriški vojaški ataše](#) in vodja [ISI-ja](#) general [Aktar Abdur Rahman](#) ter 28 drugih ljudi.
- [20. avgust](#) -

- požari v [Narodnem parku Yellowstone](#) (ZDA) dosežejo vrhunec, ko ogenj v tem dnevu uniči 610 km² površin.
- s premirjem se konča [iransko-iraška vojna](#).
- [28. avgust](#) - na letalskem mitingu v [Nemčiji](#) trčijo tri [reaktivna letala](#) italijanske skupine [Frecce Tricolori](#) in padejo med gledalce, pri čemer umre 75 ljudi, skoraj 350 je ranjenih.
- [21. avgust](#) - v [potresu](#), ki prizadene jug [Nepala](#) in indijsko zvezno državo [Bihar](#), umre 1000 ljudi, več kot 16.000 je ranjenih.
- [17. september](#) – [2. oktober](#) - v [južnokorejskem Seulu](#) potekajo [24. poletne olimpijske igre](#).
- [29. september](#) - [NASA](#) obnovi polete [raketoplanov](#), ki so bili prizemljeni od [nesreče raketoplana Challenger](#) v začetku leta [1986](#).
- [5. oktober](#) - [čilenski](#) volivci na referendumu zavrnejo podaljšanje mandata [Augustu Pinochetu](#).
- [15. november](#) -
  - [izraelsko-palestinski konflikt](#): [Palestinski narodni svet](#) na zasedanju v [Alžiru](#) razglasi neodvisno [palestinsko državo](#).
  - prvi in zadnji polet sovjetskega [raketoplana Buran](#).
- [2. december](#) -
  - [Benazir Buto](#) postane prva ženska voditeljica parlamenta kakšne [muslimanske države](#).
  - [Bangladeš](#) prizadene najhujši [ciklon](#) po 20 letih; umre okrog 2000 ljudi, več milijonov jih ostane brez domov.
- [7. december](#) - v [katastrofalnem potresu](#) v regiji [Spitak](#) v [Armeniji](#) z močjo 6,9 po [Richterjevi lestvici](#) umre vsaj 25.000 ljudi.
- [17. december](#) - televizijska mreža [Fox Broadcasting Company](#) prične z rednim predvajanjem risane serije [Simpsonovi](#).
- [20. december](#) - na [Dunaju](#) je podpisana [Konvencija Združenih narodov zoper ilegalno trgovino z opojnimi drogami in psihotropnimi snovmi](#).
- [21. december](#) - [libijski](#) skrajneži razstrelijo potniško letalo [Boeing 747](#) nad škotskim mestom [Lockerbie](#), pri čemer umre 270 ljudi na krovu in na tleh.

Leto 1996

Januar – junij

- 8. januar - tovorno letalo družbe Air Africa strmoglavi na tržnico v zairski prestolnici Kinšasa, pri čemer umre okrog 300 ljudi.
- 29. januar - podtaknjen požar popolnoma uniči beneško operno hišo La Fenice.
- 31. januar - v terorističnem napadu Tamilskih tigrov na poslopje centralne banke v Colombu na Šrilanki umre 91 ljudi, več kot 1000 je ranjenih.
- 8. februar - z eksplozijo bombe v londonskem okrožju Canary Wharf se konča prekinitev vojaških aktivnosti, ki jo je leta 1994 razglasila Začasna Irska republikanska armada.
- 9. februar - raziskovalci v centru za raziskave težkih ionov v nemškem Darmstadtu prvič sintetizirajo kemični element kopernicij.
- 10. februar - IBM-ov superračunalnik Deep Blue zmagaja v prvi partiji dvoboja proti šahovskemu prvaku Gariju Kasparovu (dvoboj kasneje osvoji Kasparov).
- 27. februar - podjetje Nintendo izda prvo videoigro Pokémon, katere koncept v naslednjih letih spremeni v uspešno medijsko franšizo.
- 29. februar - vlada Bosne in Hercegovine uradno razglasi, da je obleganje Sarajeva končano.
- 3. marec - José María Aznar postane ministrski predsednik Španije.
- 20. marec - britanska vlada oznani, da se goveja spongiformna encefalopatija (BSE oz. »bolezen norih krav«) verjetno prenaša tudi na ljudi, zaradi česar Evropska unija sprejme prepoved izvoza britanske govedine.
- 3. april
  - FBI po skoraj 20 letih iskanja aretira Teda Kaczynskega, zloglasnega Unabomberja, ki je v protest proti uničevanju okolja v teh letih poslal 16 pisemskih bomb na različne naslove.
  - med približevanjem dubrovniškemu letališču strmoglavi potniško letalo ameriškega vojnega letalstva z ameriškim ministrom za trgovino in še 34 potniki ter člani posadke na krovu.
- 11. april - Izrael prične z operacijo Sadovi jeze, povračilno akcijo za napade pripadnikov Hezbollaha, v sklopu katere izvede močno obstreljevanje ciljev v Libanonu.
- 18. april - operacija Sadovi jeze: med obstreljevanjem vasi Kana v Libanonu umre 106 civilistov ko izraelski izstrelki zadenejo oporišče Združenih narodov.
- 21. april - levosredinska koalicija Oljka pod vodstvom Romana Prodija osvoji večino na parlamentarnih volitvah v Italiji.
- 23. maj - Šved Göran Kropp opravi solo vzpon na Mount Everest brez dodatnega kisika, po tistem ko je prikolesaril do gore s Švedske.
- 27. maj - prva čečenska vojna: ruski predsednik Boris Jelcin se prvič sestane s čečenskimi uporniki in se z njimi dogovori za premirje, a vojaške aktivnosti obeh strani se ne ustavijo.
- 6. junij - prva preskusna izstrelitev evropske nosilne rakete Ariane 5 v Francoski Gvajani spodleti, ko raketa 40 sekund po vzletu eksplodira.
- 8. – 30. junij - Evropsko prvenstvo v nogometu se konča z zmago nemške reprezentance.

Julij – december

Verižne strukture na meteoritu ALH84001, ki so jih interpretirali kot ostanke bakterij

- [5. julij](#) - v [Roslinovem inštitutu](#) na [Škotskem](#) se skoti [ovca Dolly](#), prvi [sesalec kloniran](#) iz odrasle celice.
- [19. julij](#) -
  - predsednik [Republike srbske Radovan Karadžić](#) odstopi z javnih funkcij zaradi obtožnice za [vojne zločine](#) med [vojno v Bosni in Hercegovini](#).
  - v ameriškem mestu [Atlanta](#) se začnejo [26. poletne olimpijske igre](#).
- [6. avgust](#) - [NASA](#) oznani, da so na meteoritu [ALH 84001](#) z [Marsa](#) našli mikroskopske sledove živih bitij.
- [10. september](#) - [Organizacija združenih narodov](#) sprejme dogovor o splošni prepovedi [jedrskih preskusov](#) (do leta [2012](#) še ni v veljavi, saj ga niso podpisale ali ratificirale vse takratne jedrske sile kot je pogoj).
- [13. september](#) - [Alija Izetbegović](#) postane prvi povojni predsednik [Bosne in Hercegovine](#).
- [25. september](#) - na [Irskem](#) je zaprt zadnji »[magdalenski dom](#)«.
- [27. september](#) - [Talibani](#) prevzamejo oblast v [Afganistanu](#).
- [3. november](#) - [druge državnozborske volitve](#) v samostojni [Sloveniji](#), največ poslanskih mandatov osvoji [Liberalna demokracija Slovenije](#).
- [5. november](#) - [pakistanski](#) predsednik [Faruk Legari](#) odstavi vlado [Benazir Buto](#) zaradi številnih obtožb o [korupciji](#).
- [7. november](#) -
  - med divjanjem [ciklona](#), ki prizadene [indijsko](#) zvezno državo [Andra Pradeš](#), umre preko 2000 ljudi, uničen je tudi skoraj ves pridelek.
  - NASA izstrelji sondo [Mars Global Surveyor](#).
- [7. december](#) - [raketoplan Columbia](#) zaključi najdaljšo odpravo ameriškega programa raketoplanov, sedemnajstdnevno [STS-80](#).
- [29. december](#) - predstavniki vlade in protivladnih upornikov v [Gvatemali](#) podpišejo sporazum, s katerim končajo 36 let trajajočo [državljansko vojno](#).

Fotke:

<https://www.thepeoplehistory.com/1977.html>

<https://oblikovna.si/izdelki/>

<https://www.croatiaweek.com/photos-summer-fashion-in-split-in-the-1980s/>

[Post-moderna](#)

https://en.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6ran_Kropp

<http://finnishnightmares.blogspot.com/>

<https://designyoutrust.com/2021/09/hilarious-dictionary-of-finnish-language-and-culture/>

<https://lingvo.info/sl/lingvopedia/finnish>

<https://herfinland.com/funny-finnish-phrases/>

<https://satwcomic.com/aimlessly>

<wikipedia.org>

<pinterest.com>

<designyoutrust>

<anothermag>

<thisiscolossal>

<Flashbak>

<Huck Magazine>

<20th Century Blog>

<Vintage Everyday>

[Once upon a time in Yugoslavia](#)

[Muzej novejše zgodovine Slovenije](#)

[Samo lepa sećanja](#)

[Slovenski etnografski muzej](#)

[Digitalna knjižnica Slovenije - dLib.si](#)
[kamra](#)
[Mestna knjižnica Ljubljana](#)

[Tish Murtha](#)
[Robert Doisneau](#)
[Vivian Maier](#)
[Henri Cartier Bresson](#)

[FinnStyle](#)
[jacksons](#)
[Wright 20](#)
[Design market](#)
[Vitra Design Museum](#)
[Moma](#)

[Atlas of Places](#)
[ofhouses](#)
[pritzker prize](#)
[Daily Mail](#)
[theguardian](#)
[kathmandu and beyond](#)
[icon eye](#)
[architecture of doom](#)